

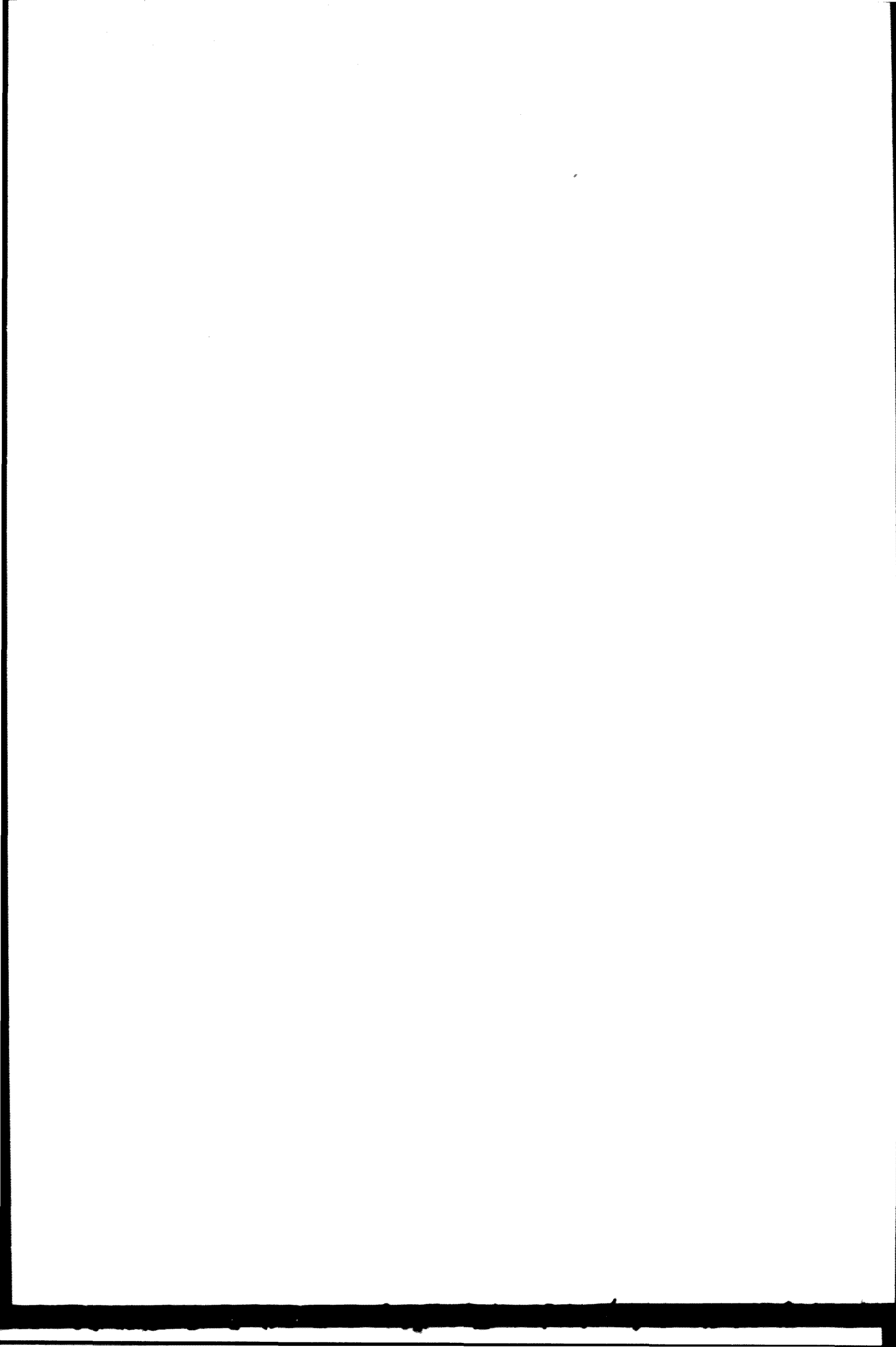
LES HISTÒRIES LOCALS DE CATALUNYA

ALS SEGLES XIX I XX (1837-1936)

UNA ANÀLISI

DE

LES HISTÒRIES LOCALS

A l'analitzar les diferents històries locals de Catalunya hem pogut apreciar un conjunt de característiques entre elles. Com obres d'autoria personal la fisonomia cultural dels seus autors ha estat significativa per a la seva creació. En conseqüència comportava una visió d'ells. Així, entre el conjunt heterogeni dels autors dedicats a la història local es podrien indicar alguns punts comuns.

D'entrada tots els autors tenien una bona cultura, fins i tot diríem que elevada pel nivell cultural de l'època. Eren persones amb estudis que els permetia posseir la capacitat de dedicar-se al treball intel·lectual i per tant de trobar-se en condicions de pretendre fer un treball seriós i responsable.

Una segona condició semblant entre ells era el gaudir d'un cert status social que els permetia comptar amb una situació econòmica capaç

de fer front a les despeses de l'estudi històric.

En conseqüència tots ells es trobaven, sobretot, en disponibilitat de temps lliure per poder dedicar-lo a la recerca i a la redacció de l'estudi d'història local.

Per la majoria d'ells, al seva activitat fonamental i bàsica no era precisament la d'historiador. Exerciren una altra feina o professió, generalment de tipus liberal, que els facilitava el bagatge cultural per poder aplicar-lo, en sistema i mètode, en l'elaboració d'un estudi de caràcter històric. Quan diem que la seva feina no era la d'historiador, no ens referim que no disposaven de la titulació corresponent. En definitiva això era el menys important i a més, alguns d'ells eren llicenciats en dret o en teologia i en conseqüència posseïen la titulació paral·lela en lletres o en filosofia i lletres, que en teoria els permetia l'exercici

professional de l'historiador. Precisament, la mancança d'aquest exercici professional era un dels factors comuns més evidents en la major part d'ells. Al no dedicar-se de forma majoritària «a fer» d'historiadors redundava en perjudici d'aquesta feina i resultava, de fet, no «ésser» historiadors. Moltes vegades, amb una metodologia inadequada o mancada d'ella, els treballs es ressentien i alguns d'ells agafaven un to d'amateur o d'aficionats.

També caldria afegir un altre factor semblant en molts d'ells. La seva personalitat estava pròxima físicament a l'objecte de l'estudi històric, la població o contrada. D'una o altra manera, els autors de les corresponents monografies històriques estaven vinculats afectivament a aquella localitat o població. Per a molts, aquesta vinculació era de caràcter natural ja que era el lloc de la seva naixença o de la seva vida, o bé el lloc d'origen de la seva família o dels seus

avantpassats. Per a altres, la relació era deguda a l'exercici de la seva professió particular en aquella ciutat o comarca, que els deixava temps lliure, com podria ésser el cas de metges, notaris o capellans. Com a més, alguns d'ells es trobaven lluny dels seus ambients familiars o professionals, això era un motiu més per poder omplir el temps treballant al camp de la història d'aquella població. També en alguns casos, existia una darrera vinculació. L'estada ocasional o estacional d'algun est...os o historiador en alguna població, comportava moltes vegades l'interès per part d'aquest en estudiar aquell lloc. Aquest podria ser el cas de les històries d'alguns pobles, escrites a causa del costum d'estiuejar per part de les classes altes, en particular de la ciutat de Barcelona, des de finals del segle passat.

A conseqüència del punt anterior -la vinculació de l'autor amb el poble- en

resultava un altre punt en comú entre els diferents autors de monografies d'història local. En general, en tots els treballs es desprenia un comú sentiment de simpatia o d'amor per part dels autors vers al poble que estudiaven. Fins i tot aquest sentiment quedava moltes vegades explícit en paraules del mateix autor, que havien quedat reflectides en les pàgines del pròleg o de la introducció. Precisament aquest sentiment era la causa generalitzada per a molts autors d'iniciar els seus treballs històrics; a part dels motius més particulars d'alguns d'ells que a vegades es concretaven a raó d'algun encàrrec institucional o bé la resposta personal en intervenir en alguna polèmica cultural o ideològica de la localitat.

En una darrera característica coincidien la major part dels autors. Tots ells compartien unes inquietuds semblants de caràcter cultural, ideològic i, àdhuc, nacional pròpies cadascunes

del seu temps. Això feia que molts d'ells participessin en els cercles o reunions intel·lectuals i culturals del seu poble, en el cas d'haver-les, i que el seu treball històric fos, a vegades, motiu d'encoratjament o de controvèrsia per part de les forces vives de la localitat.

Totes aquestes característiques esmentades podrien dir que són les més sobresortints entre els autors de monografies d'història local. Formats en una ambient intel·lectual i social determinat, la majoria d'autors pertanyien a diferents professions. Certament molts d'ells es dedicaven de forma preferent a l'estudi de la història, però la majoria dels altres es dedicaven bàsicament al món eclesiàstic, al món de l'ensenyament o a l'exercici liberal de la professió. Així, entre d'altres es podrien esmentar entre els primers, com historiadors o cronistes a Francesc Carreras Candi, l'arxiver Joan Ruiz, Miquel Carreras, Emili Morera,

Víctor Oliva, Andreu de Bofarull, Josep Coroleu, Joan Cortada, Emili Grahit, Rafael Gras, Josep M. Pujol, l'arxiver Leoncí Soler, Josep Serra, Josep Soler o el folklorista Valerí Serra i Boldú. Entre els historiadors de condició eclesiàstica podríem citar a Ramon Corbella, Joan Segura, Joan Serra i Vilaró, Fortià Solà, Antoni Vila, Josep-Antoni Garí, Mateu Bruguera, Ramon O'Callaghan, Sanç Capdevila. A més de Gregori Artizà, Enric Casassas i Josep Paradedà com mestres d'escola, l'enumeració és nombrosa i variada en relació a les professions liberals; sols voldríem esmentar a metges com Antoni Bosc, Ariet i Joaquim Danés, a farmacèutics com Pere Alsius i Jacint Viladaga, l'advocat Josep M. de Solà-Morales, l'enginyer Gaietà Cornet, o àdhuc el militar Josep Criviller.

Tots ells es dedicaren a estudiar alguns aspectes històrics d'algunes poblacions. Així es publicaren diferents històries locals.

Cadascuna d'elles comptava amb unes característiques pròpies, però des d'una visió de conjunt es podria establir una certa tipologia d'entre elles, en el benentès que moltes participen en més d'una categoria. Podríem parlar d'una categoria literària, de tipus narratiu, que pretenia més la creació que la informació històrica (*El meu poble: Arenys de Mar*, 1924, de Josep Puig i Bosch). Una altra podria ser la de caràcter descriptiu. Serien aquelles històries locals que exposen els principals esdeveniments succeïts a la població, al llarg del temps (*Origen i fets històrics de Mataró*, 1934, de Marià Ribas). Un tercer grup el podrien constituir les històries de caràcter erudit o localista, que proporcionaren nombroses i diferents dades i dates de caràcter puntual sobre aquella població, però sense massa sistematització i amb formació de tota mena, com històrica, geogràfica, religiosa, literària, folklòrica,

etc. (Gualba, su nombre, situación, producción y geología, 1911, de Pere Vergés). Per últim, també podrien assenyalar les de tipus general, que serien aquelles que estudien la història de la localitat dins d'una marc general, sia històric o geogràfic (Tortosa y su comarca, 1901, de Ferran Miralles).

Aquesta configuració de tipus de monografies locals i la condició dels seus autors són les característiques més interessants de l'estudi de les històries locals.

Entre els factors que fomentaren l'aparició de les històries locals va tenir un paper rellevant l'Església catòlica. Pel seu pes institucional, com per la seva història i pel pensament dels seus membres eclesiàstics exercí una notable influència a la societat d'aquella època.

En l'àmbit historiogràfic aquesta influència predominà vers el darrer terç del

segle passat. Durant tot el període anterior, l'Església catalana s'havia trobat implicada entremig de lluites ideològiques i polítiques (guerres carlines, desamortització de béns eclesiàstics, Sexenni Revolucionari). En canvi, la Restauració alfonsina representà una etapa d'estabilitat i tranquil·litat. Fou durant aquest període quan la jerarquia eclesiàstica efectuà una veritable tasca pastoral i organitzativa. A la vegada, gran part d'aquest estament eclesiàstic participava dels ideals de la Catalunya de l'època. Dins de les seves diòcesis, molts d'ells es mostraven seguidors dels corrents culturals de la Renaixença. Figures com el bisbe Josep Torras i Bages (1846-1916) formaven part de la difusió del moviment catalanista.

Entremig d'aquest clima, la publicació del document pontifici *Saepenumero considerantes* de Lleó XII (1883) fomentà l'interès per l'estudi de la història entre els eclesiàstics.

D'aquesta forma capellans i religiosos es dedicaren a treballar en el camp de la història. Moltes vegades aquesta història era de temàtica religiosa, però també molts d'ells s'ocuparen d'estudiar aspectes històrics de la població, on exerciren el seu ministeri. Molts clergues es troben entre els autors d'històries locals, com ja hem vist en les pàgines anteriors.

També per poder fer aquesta tasca investigadora amb cura, capellans i religiosos consultaven fons documentals o arxius conservats en parròquies i bisbats. En aquesta mateixa línia, el bisbe Josep Morgades fundà el Museu Arqueològic-Artístic Episcopal de Vic (1890). Al poc temps altres bisbes seguiren la mateixa línia amb la creació del Museu Diocesà de Solsona, Museu Diocesà de Lleida (1893), Museu Arxidiocesà de Tarragona (1915) o Museu Arqueològic Diocesà de Barcelona (1916).

Si tots aquests aspectes assenyalaven la

importància de l'Església, també la Universitat tingué una transcendència en la concepció de les històries locals.

Restaurada la Universitat de Barcelona (1 de setembre de 1837), a causa dels esdeveniments polítics d'aquells anys s'hagué d'esperar definitivament al decret (10 d'agost de 1842) del regent Baldomero Espartero.

Instal·lada primerament a l'església de Sant Felip Neri, al poc passà (1838) al convent del Carme. Integrada per les Facultats de Teologia (suprimida el 1868), Jurisprudència civil i canònica i Filosofia i Lletres, s'incorporaren la de Medicina (1843), la de Farmàcia (1845) i la de Ciències (1857), amb les seccions físico-matemàtica, naturals i química.

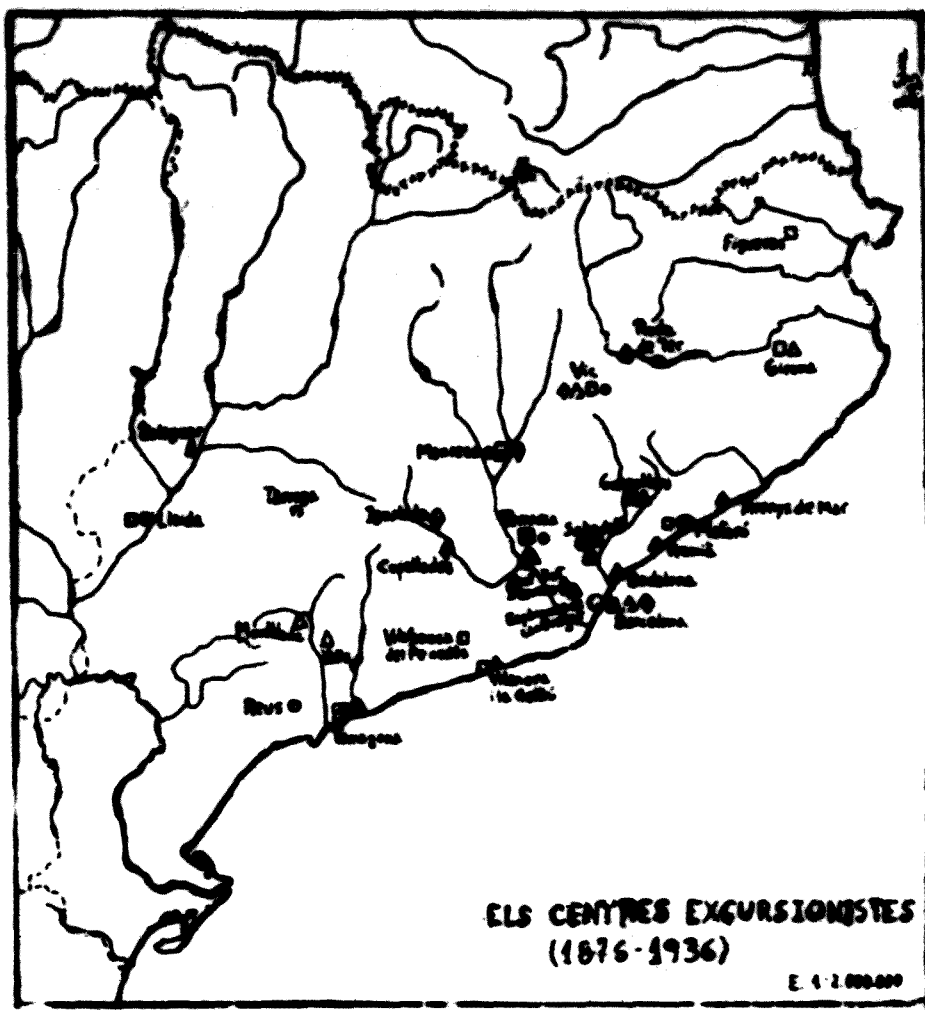
A causa de l'estat ruïnós del convent dels carmelites, la Universitat fou traslladada al nou edifici de la futura plaça de la Universitat, a l'Eixample barceloní (11 de

desembre de 1871), construït per l'arquitecte Elies Rogent.

La Facultat de Medicina també es traslladà de l'Hospital de la Santa Creu a un nou edifici de l'Eixample, que incloïa l'Hospital Clínic. Posada la primera pedra (25 de juny de 1895) s'inaugurà el 2 d'octubre de 1906.

Gràcies a la reforma dels ensenyaments realitzada per les lleis Pidal (1845) i Moyano (1857), la Universitat de Barcelona acollí a un conjunt de grans professors com Martí d'Eixalà, Duran i Bas, Permanyer i Tuyet, Reynals i Rabassa, Llorens i Barba, Milà i Fontanals, Bergues de las Casas, etc.

També va introduir una sèrie de matèries i de nous mètodes que posaren els fonaments d'un important desenvolupament científic i cultural, entre d'altres, en el camp de la història, com fou l'obra de Manuel Milà i Fontanals o Josep Balari i Jovany o Joaquim Rubió i Ors o Pere Bosch i Gimpera o Lluís Nicolau d'Olwer, entre

ELS CENTRES EXCURSIONISTES

(1876-1936)

Població amb :	1	2	3	8/24 centres
Fundat entre 1876/1913:	○	⊙	-	● [11]
Fundat entre 1914/1923:	□	◻	■	■ [24]
Fundat entre 1924/1930:	△	◀	▲	▲ [12]
Fundat entre 1931/1936:	◇	◊	-	◆ [1]

d'altres.

En definitiva va recollir les inquietuds culturals de la societat burgesa catalana i les va estructurar en un cos de doctrina, en part influïda pel positivisme, que finalment formaria els quadres dirigents de la Catalunya d'aquell temps.

Dins d'aquest marc d'influències que propiciaren l'estudi i la publicació d'històries locals, també, caldria afegir el moviment excursionista.

Relacionat amb el moviment de la Renaixença prengué un caràcter cultural i científic que ajudà al coneixement de la història, art, geografia i costums de les terres catalanes. Personalitats del món cultural, com Jacint Verdaguer o Antoni Rubió i Lluch, cooperaren en el moviment excursionista.

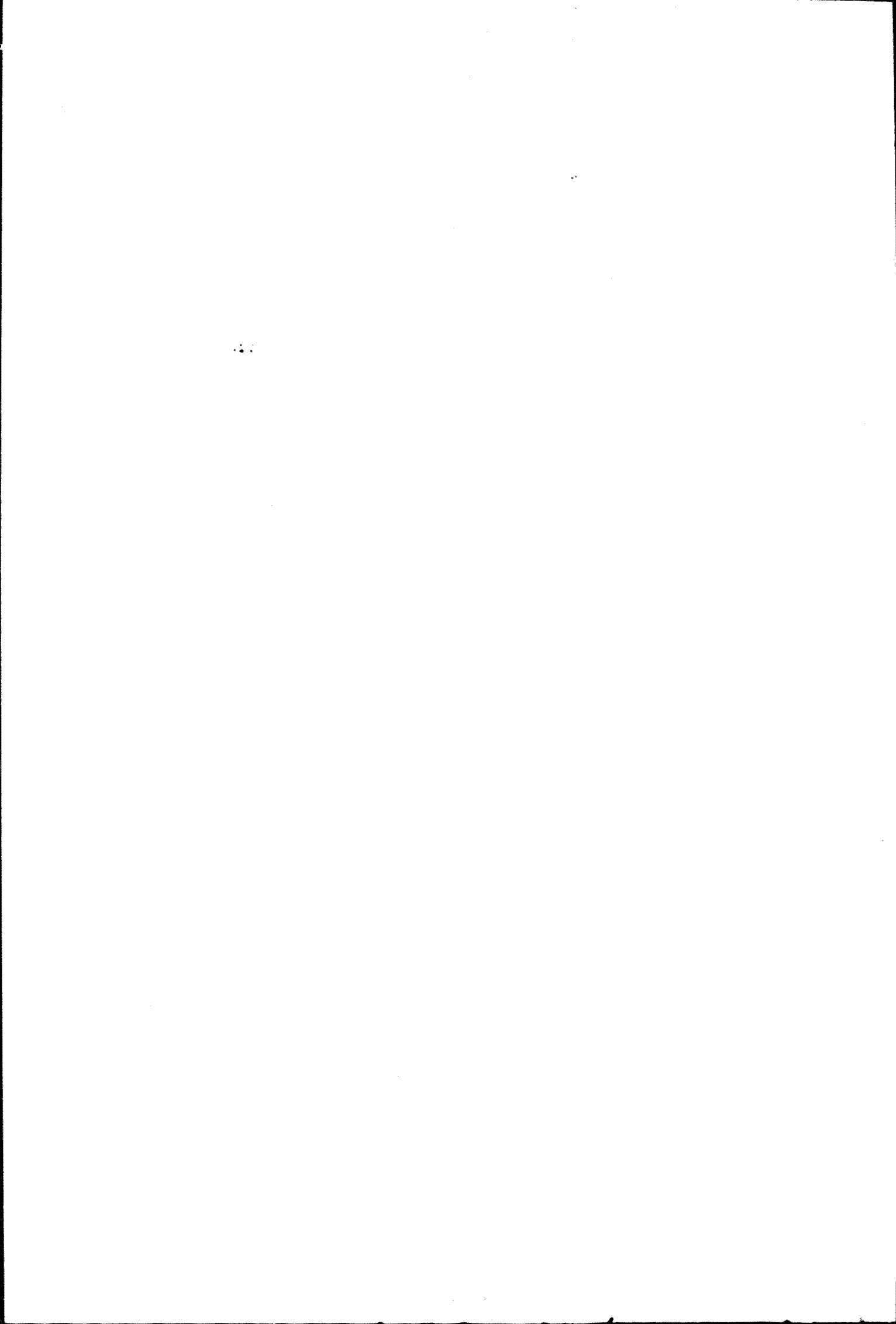
Des de les primeres fundacions d'entitats excursionistes el 1876, en poc temps s'estengueren pel país: Lleida (1885), Reus

(1901), Manresa (1904), Tàrraga (1905), Mataró (1906), Sabadell (1907), Terrassa (1910), etc.

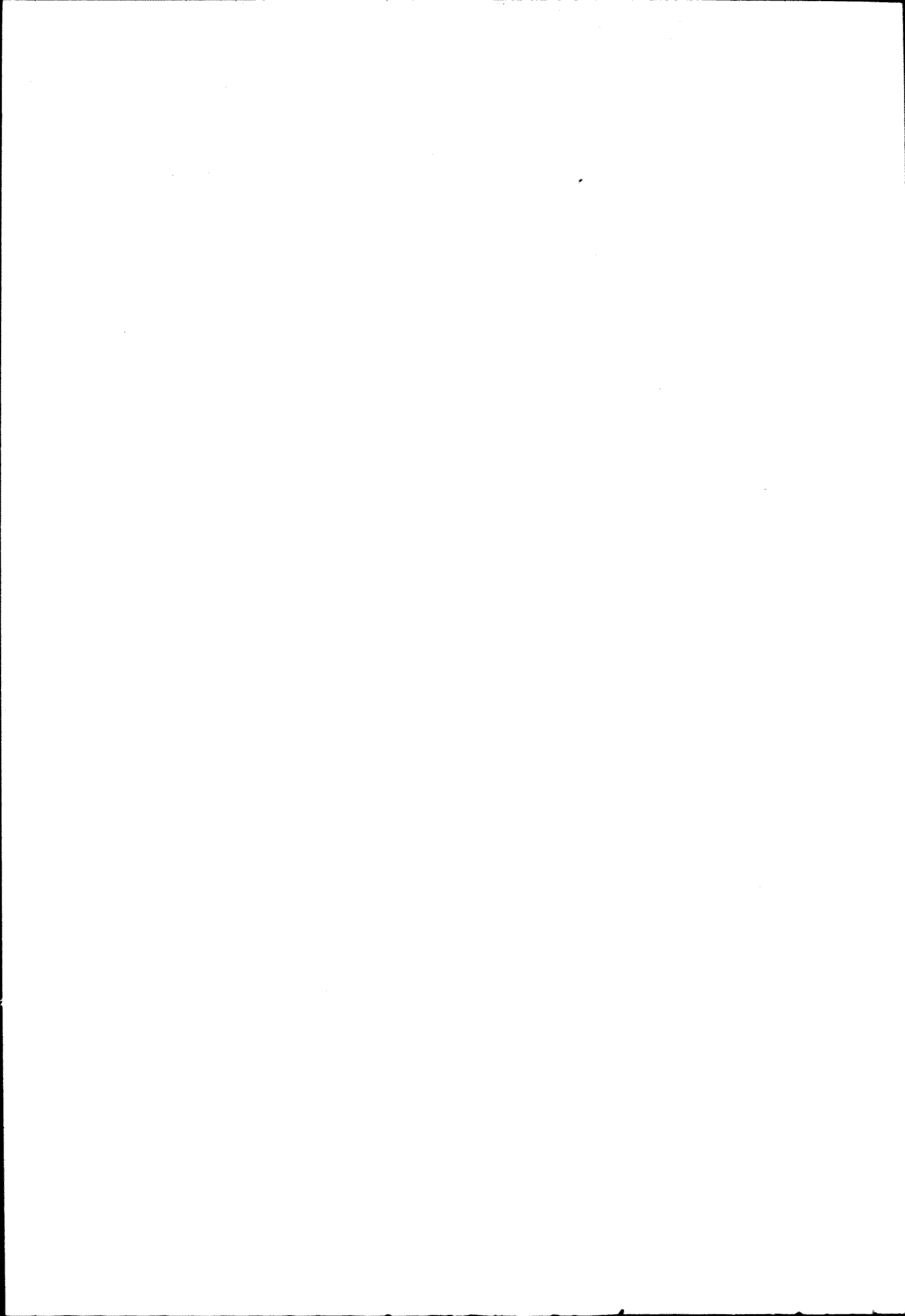
De totes elles, el Centre Excursionista de Catalunya fou l'entitat que adquirí major importància. Fundat a Barcelona (1890) de la fusió de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques (1876) i de l'Associació d'Excursions Catalana (1878), impulsà el I Congrés Excursionista Català, celebrat l'any 1911 a Lleida.

D'aquesta empremta i tasca desenvolupada per l'excursionisme sorgí un clima favorable al coneixement de Catalunya i, en conseqüència, propiciaren la publicació d'obres històriques, a més d'altres ciències, de caràcter local.

I així, entre d'altres, Església, Universitat i excursionisme tingueren una influència diferent en cada cas, però important en la plasmació de les històries locals entremig dels dos segles, el segle XIX i XX.

A MANERA DE CONCLUSIÓ

Al llarg de les pàgines, i de les hores, dedicades al treball hem anat constatant un conjunt de reflexions entorn a les Històries Locals de Catalunya als segles XIX i XX (1837-1936), que les podem assenyalar a continuació.

En general, les històries locals seguiren l'evolució històrica del seu temps, però no estaven supeditades a la política del seu moment, sinó que correspongueren al procés cultural.

Així, a la major part del segle XIX -durant la monarquia d'Isabel II i el Sexenni Revolucionari- les històries locals foren publicades en un menor nombre, que en les etapes històriques posteriors.

A partir de finals del segle XIX es produí un gran creixement de l'edició de les monografies històriques de caràcter local. Aquesta eclosió que es desenvolupà durant la Restauració alfonsina es mantingué al llarg del primer terç

del segle XX. Fins i tot s'incrementava durant les etapes de la Mancomunitat de Catalunya i de la Generalitat republicana, a causa de la influència cultural propiciada per aquestes institucions de govern. Durant la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1931) proseguí la línia de continuïtat a nivell d'històries locals. Davant la ruptura del sistema polític, la cultura catalana -i com ella, les monografies locals- exercia un programa de resistència que es traduïa amb el manteniment de producció cultural.

En general, foren unes obres demanades per les capes dirigents del país. El creixement econòmic (industrialització) havia possibilitat una extensió del nivell cultural i educatiu de la societat. Foren aquestes persones il·lustrades -intel·lectuals i burgesos- les més preparades per a la lectura de les monografies locals. Grups que residien a les grans ciutats, però, especialment, els grups

que dirigien la vida de les pròpies poblacions historiades, ja que, pensen, la immensa majoria de la població es trobava al marge de la seva lectura. Part d'aquestes classes populars encara no dominaven la lectura i una altra part havia d'enfrontar-se amb els problemes de la supervivència diària.

Mostra d'aquesta idea era l'existència entre els anys 1830 i 1880 d'un tipus de monografia local favorable a les idees conservadores -carlíniques- enfront a altres de caràcter liberal o progressista. D'alguna manera expressaven amb lletra d'impremta les mateixes idees que les lluites ideològiques de la major part del segle XIX. Responien així als objectius i necessitats de les classes dirigents de les localitats. Posteriorment algun tipus ideològic d'història local aniria desapareixent com a publicació.

Com ja hem apuntat, les històries locals seguien l'evolució cultural dels segles XIX i

XX. Van participar dels plantejaments del moviment cultural de la seva època (Romanticisme, Renaixença, Modernisme, Noucentisme, Avantguardisme).

Sobretot, la major part d'elles trobaven la seva justificació en el moviment romàntic i més concretament, a Catalunya, en la Renaixença cultural. Si de cas, l'aparició de moltes d'elles foren més tardanes que les altres manifestacions renaixentistes del segle passat, més abocades al camp de la llengua o de la literatura. En aquest sentit, les obres històriques corresponents al Renaixement aparegueren a finals del segle XIX i a primers de l'actual. Com podia donar a entendre, la gradual utilització del català en les publicacions històriques a mesura que aquest s'estenia com llengua de cultura.

En canvi, la influència del modernisme i del noucentisme fou molt menor. El seu influx fou més a nivell d'estils o de plantejaments.

Mentre el modernisme significà l'obertura als corrents europeus, el noucentisme representà el seny ordenador d'un mediterranisme. En el camp historiogràfic suposà una tendència cap a les històries monogràfiques, en lloc d'àmbit general. Orientació que afavoriria l'aparició d'històries de caràcter local. Aquestes també incorporarien mètodes de crítica històrica i una major preocupació per les fonts documentals. Per últim, els corrents avantguardistes pel que suposaven «d'avant», de ruptura als corrents intel·lectuals de la Catalunya de l'època, tingueren una gran transcendència en el camp artístic, però no així, en la publicació de monografies històriques de caràcter local.

En relació a les ideologies, moltes de les històries locals del segle passat corresponien a un pensament liberal, fos de caràcter moderat o progressista. Però, ja des de la segona meitat del segle XIX, les publicacions

històriques estaven influïdes, en major o menor grau, pel catalanisme. Moltes idees, autors o continguts corresponien a l'ascens de les idees polítiques de la Catalunya del moment. Aquest pensament, i en alguns casos sentiment, es reflectí en les obres que estudiaven algun aspecte històric de les localitats. A diferència de l'ambient intel·lectual de la postguerra, les ideologies anarquistes, socialistes o comunistes restaren entre les obres dels dirigents o polítics d'aquell pensament, però, en general, no transcendiren entre les obres històriques del primer terç del segle XX.

A l'àmbit historiogràfic, les monografies locals estudiades eren hereves dels corrents historiogràfics dels segles anteriors. En primer lloc, de les obres històriques dels regnats dels Àustria. Moltes d'elles cròniques dels regnes i publicades en castellà o en llatí. Sobretot el pensament de la Il·lustració

influiria en la historiografia de primers del segle XIX. Els cercles intel·lectuals de Cervera, Bellpuig de les Avellanes i Barcelona destacaren com focus culturals de les seva època i posterior.

A l'etapa cronològica que estudiem (1837-1936), els models d'història general de Catalunya foren reflectits i apropiats per les monografies locals. Corresponien a un mateix tipus, època, temàtica i estil d'història. La *Història de Cataluña y de la Corona de Aragón* de Víctor Balaguer fou la primera i, a la vegada, la més popular. Resposta erudita a aquesta, fou precisament la d'Antoni de Bofarull, que precisament per aquell motiu, li donà el títol d'*Història crítica (civil y eclesiàstica) de Catalunya*. Una certa síntesi d'ambdues equivaldria la *Història de Catalunya*, d'Antoni Aulèstia, la primera en català. La *Geografia General de Catalunya* de Francesc Carreras i Candi suposava la suma de diferents

monografies, moltes d'elles històriques, sobre el coneixement de l'època sobre Catalunya. Ja en ple segle XX, les obres de Ferran Valls i Taberner i Ferran Soldevila (*Història de Catalunya*, 1922-1923) i de Ferran Soldevila (*Història de Catalunya*, 1934-1935) significaven l'aportació historiogràfica d'aquells moments en l'objectiu de difondre la història del nostre país. Mentre la *Història Nacional de Catalunya* d'Antoni Rovira i Virgili caldria considerar-la com una obra ja clàssica tant per la seva monumentalitat com pels seus continguts.

Tots aquests paràmetres propiciaven una tipologia diferenciadora, amb els seus més o menys, entre les diferents històries locals. D'aquesta manera es pretenia, en alguns casos, respondre a les preferències del públic, que abans ja hem caracteritzat. A causa de les mateixes condicions socials i culturals dels destinataris d'aquelles monografies locals, els

seus autors eren d'una bona formació intel·lectual. A més dels dedicats al conreu de la història -historiadors-, bàsicament els autors provenien del camp de l'ensenyament, de l'Església o de professions liberals. En graus diferents, la immensa majoria reberen influències de la Universitat, de l'Església i de les activitats entorn del moviment excursionista.

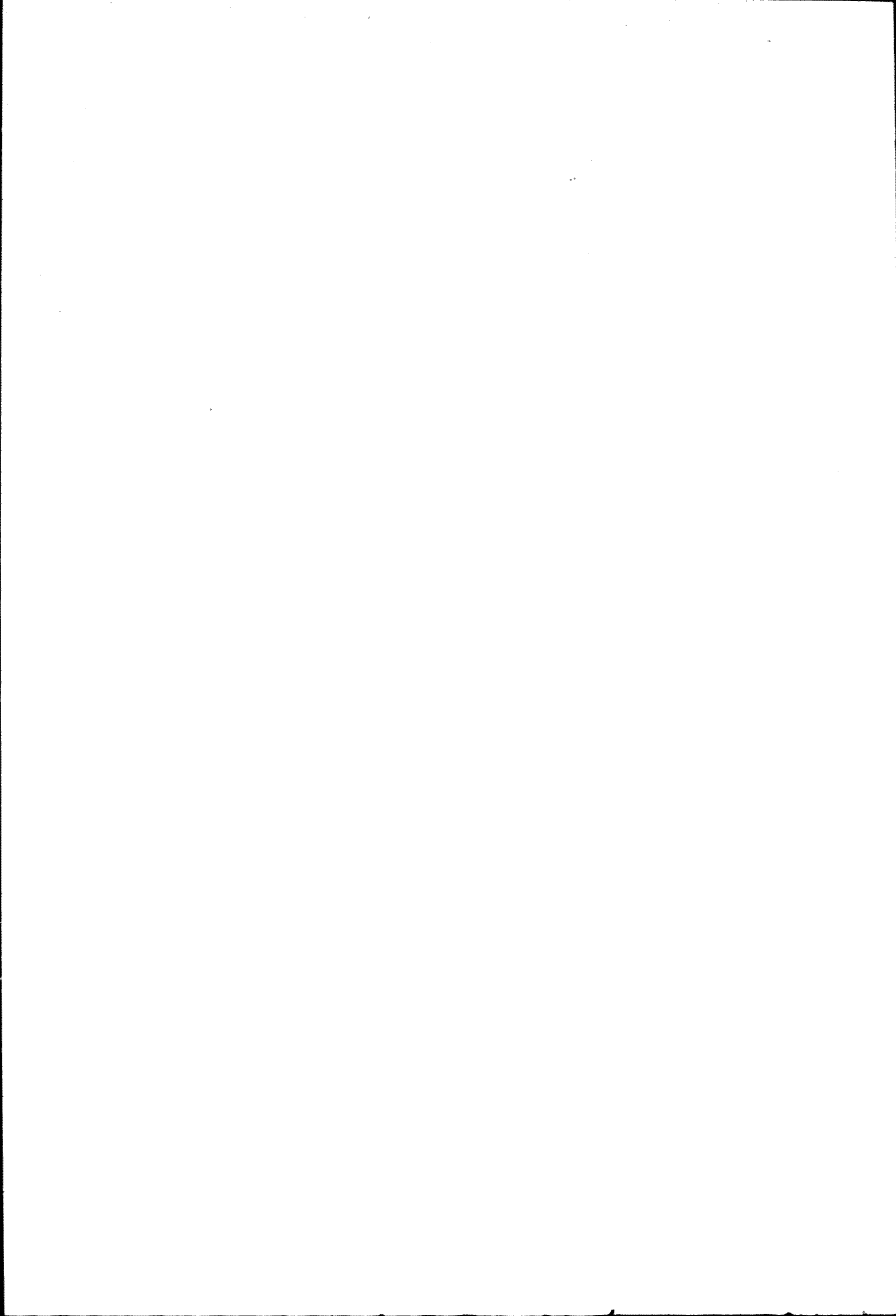
La difusió de la producció historiogràfica correspondria a les zones del país d'una major densitat de població. Doncs, l'aparició de publicacions anava en funció del potencial públic. Aquesta idea encara quedava més refermada en relació a la impressió. A part d'alguna impremta local, els tallers impressors es concentraven a les principals ciutats comarcals, a les capitals provincials i a Barcelona ciutat.

Aquestes històries locals jugaren el seu paper en els seu moment, ja que ajudaren a

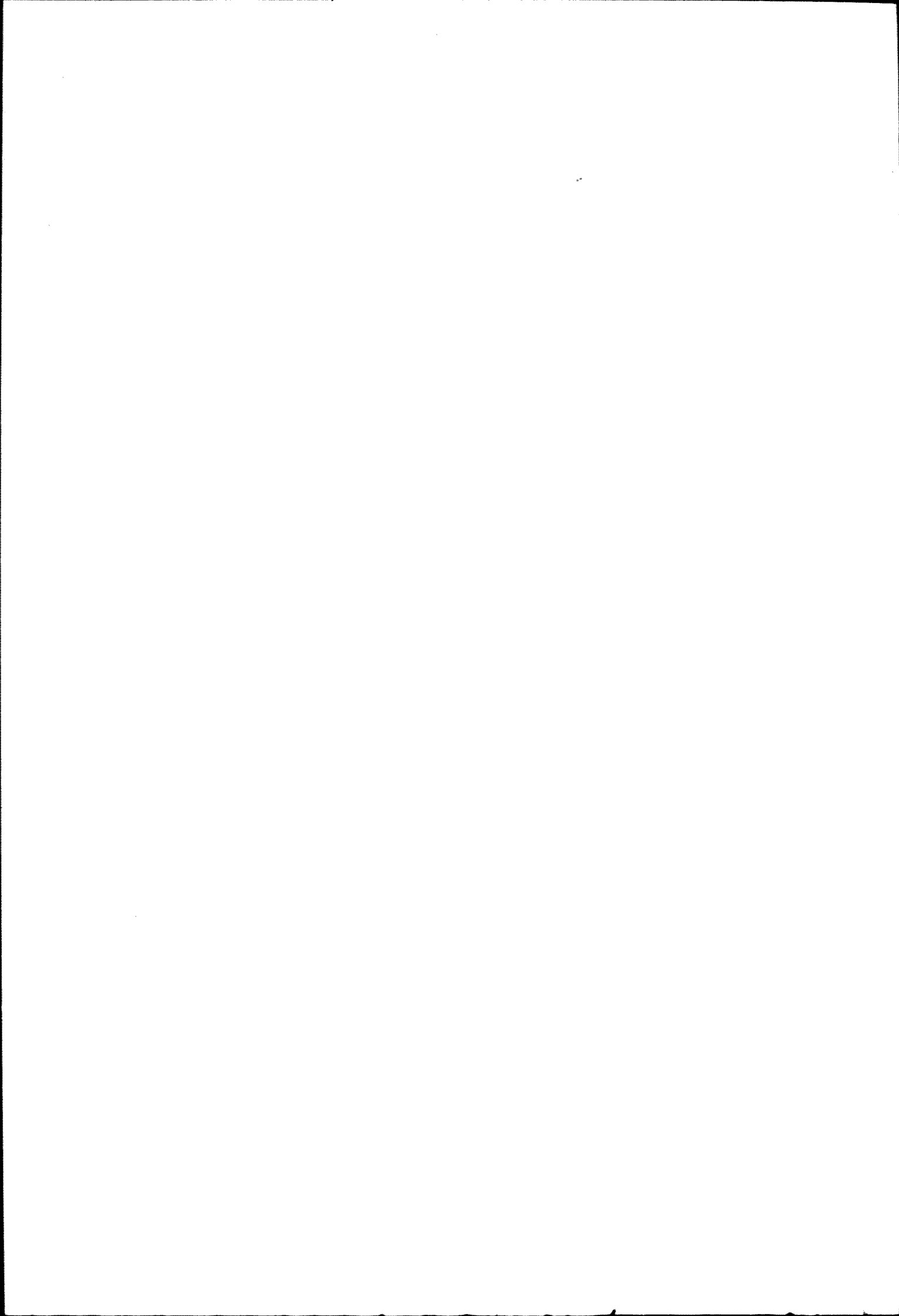
crear una consciència de comunitat per a molts pobles. També possibilitaren que les ideologies i corrents culturals majoritàries de l'època transcendissin entre els seus lectors i, en conseqüència, es difonguessin a la resta de la societat. Per últim, a nivell historiogràfic, les monografies locals corresponien a la història del seu temps i com a tals eren avaluades i llegides. Revalorada la història local des dels anys 1980, aquelles monografies locals podrien ésser consultades com un producte documental i ideològic de la seva època.

Aquestes han estat algunes consideracions suggerides de la present tesi, però també som conscients de la tasca que resta per fer. Caldrien més treballs per sectors geogràfics i en grup, l'elaboració de repertoris i ^{bi}bliografies, recerques de base en arxius i biblioteques, i estudiar monografies locals en el seu propi marc territorial i cronològic.

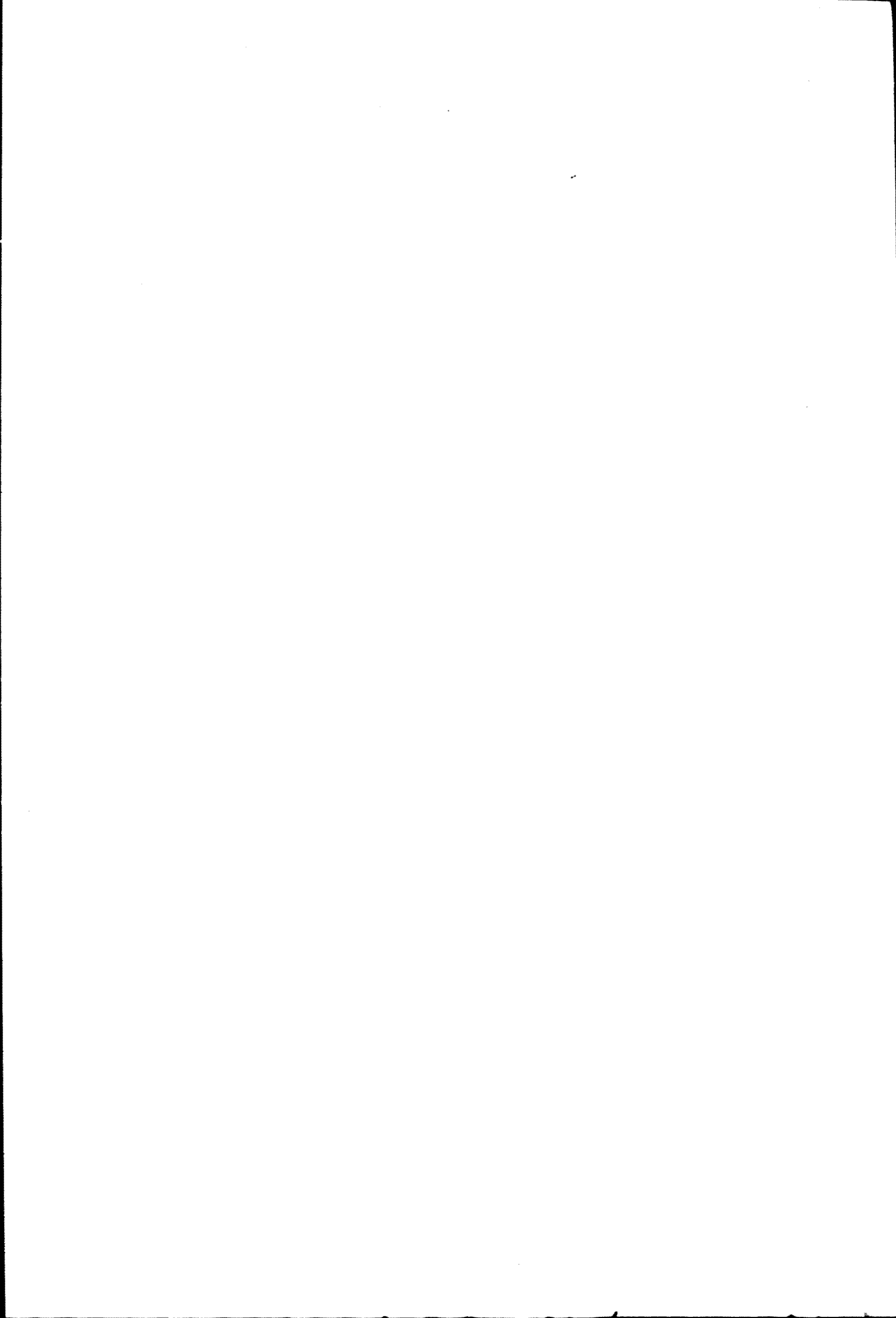
En resum, feina no en falta, però si d'alguna manera hem contribuït, amb el present treball, a millorar el coneixement sobre la Història de Catalunya, ens creuríem que hem acomplert amb la nostra obligació vers aquest país, que, en paraules de Verdaguer, "Lo teu present esplèndid és de nous temps aurora; / tot somniat fulleja lo llibre del passat; / treballa, pensa, lluita; més creï, espera i ora. / Qui enfonsa o alça els pobles, és Déu que els ha creat" (1883).

DOCUMENTACIÓ I BIBLIOGRAFIA

CENTRES ARXIVÍSTICS I BIBLIOTECARIS

Arxiu de la Corona d'Aragó

Arxiu Diocesà de Girona

Arxiu Diocesà de Vic

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona

Arxiu Històric de la Ciutat de Girona

Arxiu^{Històric} Comarcal de les Terres de l'Ebre

Arxiu Històric de Girona

Arxiu Històric de Tarragona

Ateneu Barcelonès

Biblioteca Balmes

Biblioteca Caixa de Pensions... de Sant

Celoni

Biblioteca de Catalunya

Biblioteca de Col·legis de Drs. i

Llicenciats en Ciències i Lletres

**Biblioteca del Conservatori Superior
Municipal de Música**

**Biblioteca del Departament d'Història
Moderna del CSIC**

Biblioteca d'Editorial Salvat

**Biblioteca de la Facultat de Geografia i
Història**

**Biblioteca de Figueras-Centre d'Estudis
d'Història Contemporània**

Biblioteca de l'Institut Amatller

Biblioteca de l'Institut Francès

Biblioteca-Museu Balaguer

Biblioteca Popular Francesc Tarafa

Biblioteca Popular Jaume Balmes

Biblioteca Popular de Manresa

Biblioteca Popular Santiago Rusiñol

Biblioteca Popular Soler i Palet

Biblioteca Provincial de Tarragona

Biblioteca Provincial i Universitària de

Barcelona

Biblioteca Pública Arús

Biblioteca Pública Episcopal de Barcelona

Biblioteca Pública Municipal de Girona

Biblioteca Pública Provincial de Girona

Biblioteca Pública Provincial de Lleida

Biblioteca Rosa Sensat

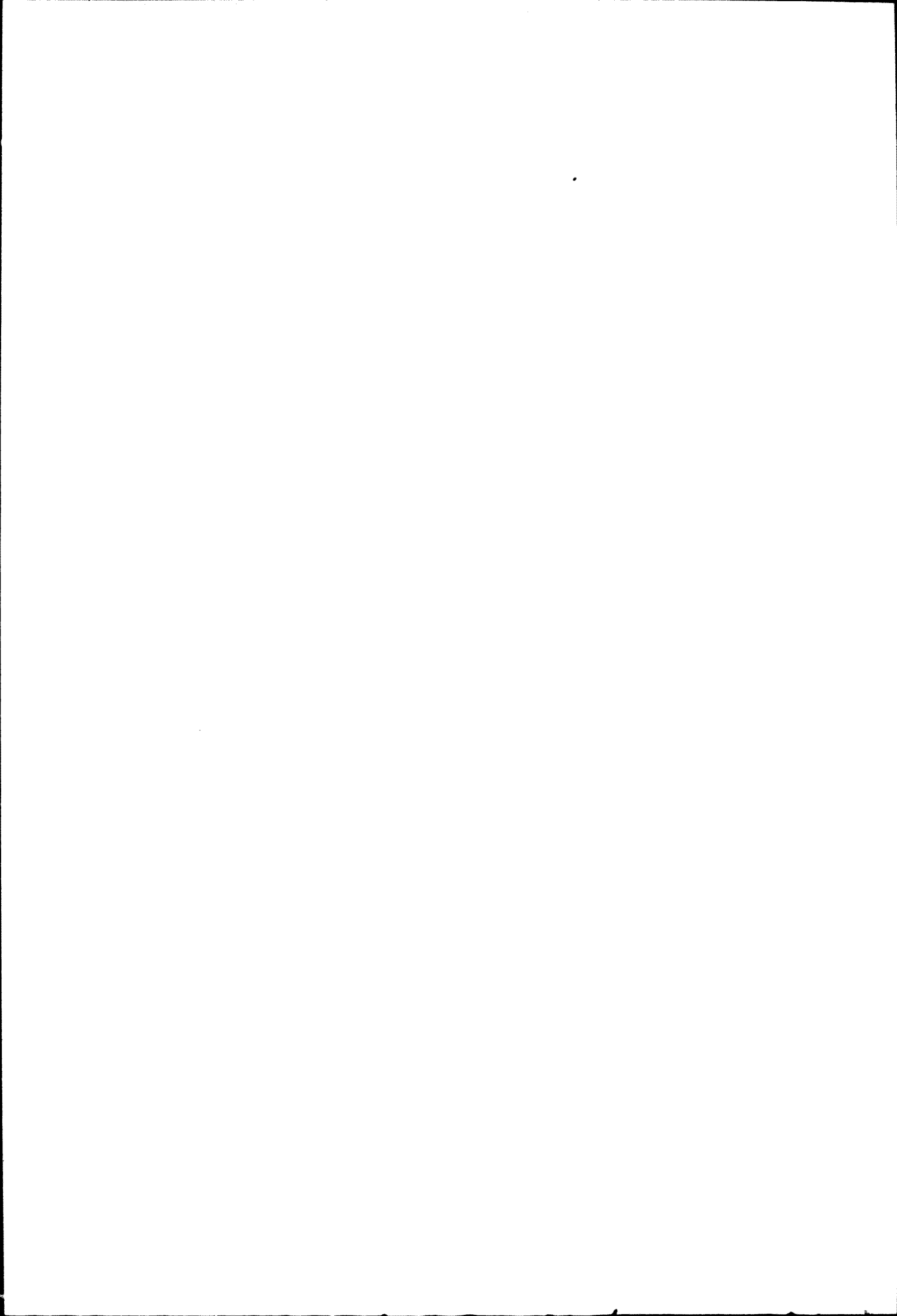
Biblioteca Universitària de Recerca
Biblioteca Universitària Rovira i Virgili
Casa de Cultura i Biblioteca Pública de
Cambrils

Centre de Lectura

Centre Municipal de Cultura de Tarragona
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Institut Municipal d'Història de Barcelona

HISTÒRIES LOCALS DE L'ÈPOCA

(ordenada alfabèticament pels noms de les localitats)

**PUIG BALL, Juan.- Agramunt. Ensayo folklórico,
histórico y artístico / prólogo de Fernando
Valls Taberner. Manresa: Imprenta y
Encuadernaciones de San José, 1935.**

**SISCAR, R. de.- La carta puebla de Agramunt y los
privilegios concedidos a la misma villa por
los Condes de Urgel hasta la extinción de la
Casa de Cabrera (1163-1314). Memoria leída
por R. de Siscar. Barcelona: Im. de J.
Jesús, 1884.**

**SOLÀ, Fortià.- Aiguafreda. La Parròquia antiga i
el poble modern. Barcelona: Imp. La Bona
Parla (s. a.).**

**MATAMOROS, José.- Historia de mi pueblo. Alcanar.
Monografías de sus hechos y monumentos más
notables... Tortosa: Imp. Querol, 1922.**

**VIDAL y ROSICH, Cosme.- Alcover: Monografia
històrica. Alcover: (s. i., s. a.).**

**---Alcover. Monografia històrica per Cosme
Vidal y Rosich. Il·lustrada ab dibuixos de
Ramon Casals. Alcover: Imp. de "La Saura",
1907.**

**MIRET y SANS, J.- Noticia històrica del
Monestir d'Alguayre de la orde sagrada
militar del Hospital de Sant Joan de
Jerusalem per J. Miret i Sans. Barcelona:
"L'Avenç", 1899. [Rel·ligat amb el volum
Cartoral dels Temples de Gardeny y
Barbens].**

**PRIVILEGIS i ordinacions de les Valls
Pirinenques editats per Ferran Valls
Taberner. [Vall d'Aran]. Barcelona: Imp.
de la Casa de la Caritat, 1915. És el T.
II Textes de Dret Català.**

VILAPLANA, Gaietà.- *Notes històriques de la Parròquia i vila d'Arbòs aplegades i comentades per Mossen Gaietà Vilaplana.* Arbòs: Folletó "Badalota", [Imp. Ramon Vendrell], 1922.

CALBETÓ i ROGENT, Francisco de P.- *Recolecta. Monografies, memòries... d'Arenys de Mar. Exordi d'Omar i Barrera.* Barcelona: J. Horta, imp., 1922. [Amb dedicatòria de l'autor].

LLOBET, Rosendo.- *Noti de la fan, ocorregut en Arenys de Mar en 1631. Apuntacions històriques.* Arenys de Mar: J. Tatje Rossell, (s. a.).

PALOMER, Josep.- *Notes arenyenques. L'aventurer Bernat Pasqual. (Apuntacions històriques).* (s. p. i.).

VALLS, Lluís M. de.- *Oda a Arenys de Mar.*

Barcelona: (s. i.), 1917.

CARRERAS i CANDI, Francesc.- *Argentona*

Històrica per Francesc Carreras i Candi.

Treball premiat en los jochs florals de
1891... Barcelona: Imp. "La Renaixensa",
1891.

---Exposició endreçada al Ajuntament de

*Argentona sobre algunes millores pel
terme. Mataró: Imp. Felicià Horta, (s.
a.).*

---Origens de la riera d'Argentona (estudi

excursionistich-historich) per Francesc

Carreras i Candi. Barcelona: "L'Avenç"

*(1904), pp. 31. [Biblioteca Històrica del
Maresma].*

GALOBARDES i PLANAS, J.- *Notes històriques de*

*Artés pel Rnd. J. Galobardes i Planas, amb
la col·laboració del Rnd. J. Puigbó i*

Canellas, els dos de la citada població.

Manresa: Josep Roca, 1933.

ANTONIO DE LA ASUNCIÓN.- *Història documental
del Convento de P.P. Trinitarios de
Avigaña. Barcelona, 1915.*

CUYAS TOLOSA, Josep M.- *La Badalona del segle
divuité per Josep M. Cuyas Tolosa.*
Badalona: Gràfiques Harlen, 1936, vol. I.
[Col·lecció Històrica Badalonina, vol.I].

SOLER, Gayetà.- *Badalona. Monografia històrich-
arqueològica. Barcelona, 1960.*

CARROVÉ i VIOLA, D.- *El pont de Balaguer.*
(*Monografia històrica*). Balaguer: Edicions
"Pla i Muntanya", MCMXXXV [1935].

JIMÉNEZ CATALÁN, M.- *Apuntes para la historia
de Balaguer. Lérida: Impr. El Pallaresa,*

1912.

JURÍDICA Representación por la Muy Leal ciudad
de Balaguer y Comunidad de Plebano,
Canonigos y Clerigos de su Collegiata.
Barcelona: Rafael Figueró, 1689. Portada
orlada y con escudo.

POU MARTÍ, Josep.- *Historia de Balaguer.*
Manresa, 1913.

SABAT ANGUERA, J.- *Apuntes para la Historia de
Balaguer. Obra escrita... por J. Sabat
Anguera. Lérida: Imp. de Montes Hnos.,
1886. [Incomplet].*

SANAHUJA, Pere.- *L'antiga ciutat de Balaguer.*
Amb un premi del mateix autor. Lleida:
Biblioteca Lleidatana, 1930. [Biblioteca
Lleidatana; II].

**ALSIUS y TORRENT, Pere.- Ensaig Historich sobre
la vila de Banyolas per Pere Alsius y
Torrent. Gerona: Imp. L. Obradors y P.
Sulé, Imp. del Hospici Provincial, 1872-
1881, 2 v., (Folletí de La Renaixensa).**

**---Ensaig historich sobre la vila de Banyoles
per D. Pere Alsius y Torrent. Segona
edició. Banyoles: Estampa de F. Mateu y
Vilardell, 1895.**

**---Ensaig historich sobre la vila de Banyolas.
Apendices á la tercera part. Girona:
Imprenta del Hospici Provincial, 1881, pp.
395-538.**

**GIRBAL, Enrich Claudi.- Bañolas. Noticias
históricas de esta villa. Gerona, 1863.**

**AMADES, Joan.- Barcelona, ciutat de les voltes
[Extret del Butlletí del Centre
Excursionista de Catalunya, núms.: 474 i
475]. Barcelona: Gráf. Hostench, 1934.**

BALAGUER i CIRERA, Víctor.- *Las calles de
Barcelona.* Barcelona: Salvador Maneró,
1866. Reed.: Barcelona: Curial, 1982.

BELLMUNT, Domènec.- *Las catacumbas de
Barcelona.* Barcelona: Catalònia, 1930.

CONTRIBUCIÓN DE SANGRE, LA.- *Relación detallada
de los sucesos ocurridos en Barcelona y
pueblos circunvecinos en la última
insurrección (abril 1870).* Folleto escrito
por J. R. y R. redactor de la Raya con un
dietario del ciudadano Fco. Derch jefe de
las fuerzas sublevadas de Gracia.
Barcelona: Libr. J. López, 1870.

COSTI y ERRO, Candido.- *El Anarquismo en
Barcelona y la verdad en su lugar.*
Barcelona: Tip. Militar y Comercial de
Calzada Hijos, 1894.

DALMASES GIL, P.- El socialismo en Barcelona.

2ª edició ilustr. Barcelona: Libr. Ribera
y Estany, 1890.

GILABERT BRUNIQUER, Esteve.- Relació sumaria de

la antiga fundació y cristianisme de la
ciutat de Barcelona... per Esteve Gilabert
Bruniquer... ab un prolech de Francisco
Maspons y Labros. Barcelona: Imp. «La
Renaixensa», 1855.

MASRIERA, Arturo.- Barcelona Isabelina y

Revolucionaria. Episodios, anécdotas,
recuerdos, documentos. Barcelona: Ed.
Poliglota, 1930.

---Los buenos barceloneses. Hombres, costumbres

y anécdotas de la Barcelona ochocentista
(1850-70). Barcelona: Ed. Poliglota (s.
a.).

MUNTANER, Ramon.- La Barcelona vuitcentista:

Reculls històrics (1801-1900). Barcelona:
Catalònia, 1929.

PI i ARIMON, Andreu Avel·lí.- Barcelona antigua
y moderna, o descripción e historia de
esta ciudad desde su fundación hasta
nuestros días. Barcelona, 1854, 2 v.

REVENTÓS, Manuel.- Assaig, sobre alguns
episodis històrics dels moviments socials
a Barcelona en el segle XIX. Barcelona: La
Revista, 1925.

ROURE, Conrado.- Recuerdos de mi larga vida.
Costumbres, anécdotas, acontecimientos y
sucesos acaecidos en la ciudad de
Barcelona desde 1850 hasta 1900.
Barcelona: Ganofé, 1925-1927. Vols.: I-III
ilustr. (Biblioteca el "Diluvio").

VILA y SALA, Anton.- Historia y Album del

Santuari de Nostra Sra. de Bellmunt de la Parroquia de S. Pere de Torelló (Bisbat de Vich). Barcelona: Imp. Josep Cu niel, 1904.

VILARDAGA CAÑELLAS, Jacinto.- Efemerides

Bergadanas. Colección de todos los Hechos acaecidos en Berga que han llevado a nuestra noticia desde los primitivos tiempos hasta nuestros días. Manresa: Imprenta San José, 1919.

---Historia de Berga y breves noticias de su comarca desde los tiempos primitivos hasta nuestros días por Jacinto Vilardaga y Cañellas. Barcelona: Tip. de Luis Tasso, 1890.

CAINÓ y BASCÓS, Pedro.- Reseña histórica de los sucesos de la villa de La Bisbal y su distrito, en la insurrección republicana-federal del mes de octubre de 1869.

Barcelona: I. López, 1870.

ALEMANY BORRAS, Joseph.- *Blanes: Ensaig
d'esquema mitic, econòmic-polític-social.*
Nataró, 1903.

BLANES. Notes històriques. Barcelona: Llibreria
Verdaquer, 1922.

CORTILS i VIETA, Josep.- *Etnologia de Blanes.*
Barcelona: Alvar Verdaquer, 1886.

ROIG, Emerencià.- *Blanes maritim. Notes
històriques.* Blanes: Imprenta Majó-Girona,
1924.

PORTA i BLANCH, Josep.- *Arreplec de notícies
referents a Bràfim / Josep Porta i Blanch.*
Tarragona: Talleres Tipogràfics Suc. de
Torres y Virgili, 1930.

SEQUESTRA, Dom Amand.- *Sant Pere de Besalú.*
Santa Maria del Mont: MCMXXXIV (1934).

CARRERAS i CANDI, Francesc.- *Lo Castell de
Besara. Recull de notes y documents a ell*

referents per Francesc Carreras i Candi.

Barcelona: «La Ilustración» de F. Giró,

1892.

CARRASCO, Adolfo.- *La Acción del Bruch. Informe*

acerca de la obra del Dr. José Servitja,

titulada *Manresa al BRUCH*. Manresa, 1908.

VILA, Antón.- *Lo Timbal del Bruch. Articles*

historichs-critics publicats en lo

Setmanari Catolich Català *La Veu de*

Montserrat per Mossen Antón Vila, Prebere.

Vic, 1890.

RIBAS i BERTRAN, M.- *El poblat ibèric de*

Burriac i la seva necròpolis. Mataró,

1931.

PIBERNAT, Salvador.- *Notes històriques del*

Vallès. Parroquia de Cabanyes. Badalona:

Gràfiques Harlen, 1936.

**CARRERAS y CANDI, Francesc.- Cabrera del
Maresme (notas històriques) per Francesc
Carreras y Candi. Barcelona: "L'Avenç",
1893.**

**SOLÀ MORETA, Fortià.- El Cabrerès. Segona
edició augmentada per Fortià Solà Moreta.
Sabadell: Joan Sallent (s. a.).**

**---Nostra Senyora de Cabrera (Monografia
històrica). Barcelona, 1915.**

**XALABARDER SERRA, Avel·lí.- Caldes antic i
modern. Apunts per a la història de Caldes
de Montbui per Avel·lí Xalabarder Serra.
Caldes de Montbui: Centre Excursionista
Calderí, 1935.**

**CARRERAS i CANDI, Francesc.- Caldetas o La
antiga quadra d'Estrach (notas
històriques) per Francesc Carreras i Candi.
Barcelona: "L'Avenç", 1893.**

SALARICH VERDAGUER, Joaquín.- *Apuntes para la historia de Caldas de Estrach (vulgo) Caldetas por D. Joaquín Salarich y Verdaquer.* Barcelona: Imp. La Renaixença, 1882.

MIRET y SANS, Joaquín.- *Relaciones entre los monasterios de Camprodón y Moissac. Noticia histórica por Joaquín Miret y Sans.* Barcelona: Tip. "L'Avenç", 1898.

MORET LACOT, José.- *Historia de Camprodón por D. José Moret y D. F. de A. Gali.* Barcelona: Pedro Casanovas, 1879.

BALLARÓ y CASAS, José.- *Historia de Cardona escrita por José Ballaró y Casas y Juan Serra y Vilaró.* Barcelona: Tip. La Academia, [s. a. ; 1906].

CARRERAS y CANDI, Francesc.- Lo Castell- Bisbal del Llobregat. Apuntacions historiquas de la Edad Mitjana per Francesc Carreras y Candi. Barcelona: "La Catalana" de J. Puigventos, 1900.

CASTELLDEFELS [Album amb 21 fotografies muntades]. Propiedad del Excmo. Señor D. Manuel Girona. (s. p. i.), 1898.

DURAN y CAÑAMERAS, F.- El señorío de Castellvell. Tarragona, 1927.

PASQUIER, F.- Vente du château de Castelviel de Rosanès en 1023 pour Berenguer, comte de Barcelona, d'après la charte originale, texte, fac-simile, commentaire. Toulouse, 1918.

PEDEMONTE i FALGUERA, Bonaventura.- Notes per a la Historia de la Baronia de Castellvell

de Rosanes, Martorell, Abrera, Castellvi
de Rosanes, Castellbisbal, Sant Andreu de
la Barca i Sant Esteve Sarroviros per
Bonaventura Pedemonte i Falguera.
Barcelona: Imp. Elzeviriana i Llibreria
Camí S. A., 1929.

SERDÀ ROMA, Pere.- Cervelló. Barcelona: Hereus
de G. Gili, 1916.

CARRERAS i CANDI, Francesc.- Dietari de la
Guerra a Cervera. Des del 1462 al 1465 per
Francesc Carreras i Candi. Barcelona: B.
Baxari &, 1907.

DALMASES i DE MASSOT, Faust de.- De la Cervera
vuitcentista. Records de noi per Faust de
Dalmases i de Massot. Cervera: Arts
Gràfiques Prunés, 1934.

FRANQUESA GASOL, Juan.- Anales de Cervera.

Barcelona, 1891, I-III [en 1 vol.].

RELACIÓN que hace el Claustro de la Real, y Pontificia Universidad de Cervera a... Don Fernando Sexto... de las reales exequias, que el 8/V/1746 consagró a la eterna memoria de... Phelipe Quinto. Cervera: M. Ibarra, (s. a.).

RELACIÓN que se hace el Claustro de la Real y Pontificia Universidad de Cervera al Rey... Don Fernando Sexto... de la festiva pompa con que... aplaudió la exaltación al throno, y proclamación... Cervera: M. Ibarra, (s. a.). [Religat amb: Relación que hace el Claustro... de las reales exequias... de... Phelipe Quinto...].

ROJAS, Caietanus.- In... aniversario funere Philippi V. Magnanimi... Cervariensis Academiae conditoris munificentissimi.

**Oratio ad Academicum Senatum Cervariensem
habita a Caietano. Cervariae...: Typis
Academicis, 1781.**

**PALAU i DULCET, Antoni.- Guia de la Conca per
Antoni Palau i Dulcet. Barcelona: Imp.
Romana, 1932.**

**SAMPERE y MIQUEL, Salvador.- Topografía antigua
de Barcelona. Rodalia de Corbera por
Salvador Sempere y Miquel... Barcelona:
Henrich y C^{ia}, 1890, 3 v.
Contiene: Rodalia de Corbera
Rodalía de Corbera. Prueba.
Rodalía de Corbera. Apéndice.**

**MARTÍ ALBANELL, Frederic.- Notes històriques de
la Parroquia de la Costa del Montseny.
Barcelona: Edicions "Iuventus", MCMXXXI
[1931].**

ALEGRET, Adolfo.- El monasterio de Escornalbou.

[Article publ. a "La Vanguardia" el dia 11
de gener de 1905].

**GRAS y ELÍAS, Francisco.- D'Escornalbou a
Scala-Dei. Barcelona, 1910.**

**RELACIÓN Histórica del Castillo de Escornalbou.
Tarragona: Imp. A. Puigrubí, 1847.**

**TODA y GÜELL, Eduart.- Historia de Escornalbou
/ Eduart Toda y Güell. Tarragona: Reial
Societat Arqueològica, 1926.**

**PELLEJÀ i BORJA, H.- L'ermita de Sant Gregori
de Falset. Barcelona: Joaquim Horta, 1930.**

**La MISERICORDIA. Apunte histórico-descriptivo
de su imagen y santuario de Patarella.
Reus: Tip. Rabasa y Estivill, 1913.**

**TORRAS, Baltasar.- Noticias historicas e
ineditas de la ciutat de Figueras por
Baltasar Torras. (s. p. i.). (Encuadernado
a continuaci3n de Alsius y Torrent, Pedro:
Nomenclator geogr3fico hist3rico de la
provincia de Gerona).**

**VIDA PARROQUIAL. Portaveu mesal del Patronat de
la Catequistica de Figueres. Figueres:
Imp. Trayter, 1930, any III, 1930, n3m.
26. [N3mero extraordinari dedicat a
Figueres Vella i Figueres Nova].**

**SOLÀ, Fortià.- Nuestra Senyora de Fussimanya.
Ressenya hist3rica... Novena... Goigs.
Manresa, 1911.**

**TORELLÓ y BORRÁS, P.- Gelida. Notes per a sa
historia... Ordenades per P. Torelló y
Borrás y F. Per-a-caula y Massagué.
Barcelona: Imp. Pere Ortega, 1906, pp. 1-**

61. [Encuadernado a continuación de Roig
Jaipí, Juan Gaspar, *Vida de la gloriosa
Santa Sotera...*]

RAHOLA, Carles.- *La ciutat de Girona.*

Barcelona: Barcino, 1929, 2 v.

**LLIBRE de Ordinacions del Consell de la Vila de
Granollers 1418-1452.** Granollers: Imp.
Garfell, 1932. (Biblioteca Granollerina;
vol. II).

MASPONS i ANGLASELL. F.- *Granollers, carrer de*

Barcelona. Barcelona: Casa del Vallès,

MCMXXX (1930), Vol. I, pp. 85-89.

(Biblioteca d'Estudis Comarcals).

MEMORIAL redactat pel Consell de la Vila de

Granollers i presentat en les Corts

generals de Monçó, de l'any 1547 pel

Sindic de l'Universitat M. Francesc de

Masferrer. Granollers: Gràfics Joseph,

1929.

VERGÉS y MOREU, Pedro.- *Gualba: situación,*

producción, geología, fuentes, aguas,

salto, Gorgh negre, iglesia, historia y excursionisme / Pedro Vergés y Moreu, ilustrada con fotografías y dibujos-apuntes del natural, Lorenzo Brunet. Barcelona: Imprenta de Pedro Ortega, 1911.

CAPDEVILA, Sanç.- *El Castell de Guimerà.*

Tarragona: Talleres Tip. Suc. de Torres i Virgili, 1927.

URGELLÉS, Manuel.- *Hostalrich. Memorias de la guerra de la independència / Dibuijos de Lluís Urgellés.* Barcelona: Jaume Sepus, 1888.

CASTELLÀ y RAICH, Gabriel.- *Efemérides igualadines.* Treball que obtingué 1 premi ofert per un devot de les lletres en el Jochs Florals... Igualada: Est. Tip. Nicolau Poncell, 1906. [Ex-libris Jordi Cervera Pino].

---Igalada en temps del Comte Enric de

Trastámara. Barcelona: [s. i.], 1936.

[Rubió i Lluch, Antoni.- Homenatge. Extret
del Vol. III, pp. 347-365].

El PLEITO de unas banderas. Compilación de
antecedentes informativos... de la verdad
histórica de Igalada. Igalada: Nicolás
Poncell, Imp., 1924.

PUIGGARÍ, Joseph.- La jornada del Bruc.

Vindicación de Igalada sobre su
principalidad en la misma por J. Puiggari.
Igalada: Tip. de M. Abadal, 1892.

SEGURA, Joan.- Història d'Igalada / ordenada y
escrita per mossen Pvre. Joan Segura.
Barcelona: Estampa d'Eugeni Subirana,
1907-1908.

Vol. I: 1907.

Vol. II: 1908.

SERRA i CONSTANSÓ, Joan.- *Mig segle de vida
igualadina, 1865-1880*. Barcelona: R.
Tobella, Imp., 1924.
Vol. primer (1865-1880) / pròleg de Jaume
Serra Iglesias.

ARQUÉS GORGUES, R.- *La Vila de Juneda (Breu
resum històric)*. Borges Blanques: Imprenta
Joan Girbal, 1925.

COLL SALAVIA, M.- *Monografia històrica dels
Reials Col·legiata y Priorat de Santa
Maria de Lladó, bisbat de Gerona, per M.
Coll Salavia*. Figueras: Tip. de Josep
Masdevall (s. a.).

VAYREDA OLIVAS, Pere.- *El Priorat de Lladó i
les seves filials*. Barcelona: Biblioteca
Balmes, MCMXXX [1930]. [Biblioteca
històrica de la Biblioteca Balmes. Sèrie
II. Vol. III].

ARAN, J.- *Llibre d'elogis a la ciutat petita /*
J. Aran; próleg de J. Estadella i Arnó.
Lleida: Urriza, 1927.

ARDERIU, E.- *Vida i costums de Lleyda.*
Conferència... per D. E. Arderiu. Lleida:
Imp. Sol i Benet, 1909.

ATENEU LLEIDATÀ.- *Exposició de premsa*
lleidatana. Catàleg. Curs 1928-1929.
Lleida: Impr. Ilerda, 1929.

AYNETO, J.- *Del porvenir de Lérida o de la*
Lérida del porvenir. Lérida: Impr. Payà,
1923.

BLANCH, E.- *Cronica de la provincia de Lérida.*
Madrid: Impr. Rubio, Grillo y Vituri,
1868.

BORRÀS, L.- *Efemérides del Obispado de Lérida.*

Lérida: Imp. El Diario de Lérida, 1911.

GRAS y DE ESTEVA, Rafael.- *La Paheria de Lérida. Notas sobre la antigua organización municipal de la ciudad 1149-1707.* Lérida: Imp. y libr. de Sol y Benés, 1911.

MONZÓN, J.- *De com Lleida creix, progressa i prospera. 1920 a 1930.* Lleida: Impr. Suriaca, 1933.

PLEYAN DE PORTA.- *Apuntes de Historia de Lérida.* Lérida: Impr. Carruez, 1873.

PRIM, A.- *Cosas viejas de Lérida.* Lérida: Tip. de la Casa provincial de Misericordia, 1893.

---*Gente de Lérida.* Lérida: Impr. Casa de Misericordia, 1901.

MAS, Joseph.- *Nota històrica de l'església parroquial de Llerona*. Barcelona: (s. i.; s. a.).

CAPDEVILA, Sanç.- *El Castell de Maldà*.
Barcelona, 1919.

PARADEDA i ROBERT, Fèlix.- *La vila de Malgrat i sos contorns. Apuntaments històrics per Fèlix Paradedà i Robert*. Blanes: R. Roig, MCMXV (1915). [Amb dedicatòria de l'autor a la Biblioteca de Catalunya].

SERRA VILARÓ, Joan, Pbre.- *Senyoriu feudal sobre el Castell de Malgrat*. Barcelona: Tip. "L'Avenç", 1907.

TORRENT y GARRIGA, D.- *Manlleu. Croquis para su historia*. Vic: Ramon Anclada y Pujals, 1893.

CANYELLES, Magí.- *Descripció de la grandesa y antiquitats de la ciutat de Manresa. Obra inèdita. Segle XVII. Biografia del A. Manresa, 1896.*

CONSTANTE, Carlos.- *Episodios tradicionalistas. Montalegre. Narración verídica é histórica de los crímenes y asesinatos cometidos... en Manresa en 1822 y en Montalegre en 1869. Por Carlos Constante. Barcelona: Libr. Quintana y Puiggrós, 1883. La Propaganda Catalana.*

FITA COLOMER, Fidel.- *Lo Llibre vert de Manresa. Barcelona, 1880.*

MAS y CASAS, José M. de.- *Ensayos-historicos sobre Manresa por D. J. M. de Mas y Casas. Manresa: M. Trullàs, 1836.*

---Ensayos históricos sobre Manresa. Precedido... siglo XIV, y adicionados hasta el presente

por José M. de Mas y Casas. 2ª ed.
notablemente mejorada y aun. Manresa:
Tipo-litografía de Luis Roca, 1882.

MUXIGA, Domingo.- Manresa en 1710 y 1711 codex
inèdit del P. Fra D. Muxiga ab presentació
y apèndics per L. Soler. Manresa: Imprenta
de Sant Joseph, 1912.

RECORD y programa de les festes del centenari
de la guerra de la Independència. Manresa,
juny de 1908. Manresa: Imp. de Sant Josep,
1908.

ROIG JALPI, Juan Gaspar.- Epítome histórico de
la muy ilustre ciudad de Manresa compuesto
por el muy Reverendo P. Fr. Juan Gaspar
Roig Jalpi, Exprovincial de los Minimos.
Sácala a la luz el muy Reverendo (sic)
Padre Fr. Pedro Massera... Barcelona:
Jayne Suriá, 1692.

SALARICH y VERDAGUER, Joaquín.- *Manresa jamás ha sido cabeza de Obispado. Memoria leída por D. Joaquin Salarich y Verdaguer. Vich: Imp. Soler Hermanos, 1861.*

SARRET i ARBÓS, Joaquín.- *El incendio de Manresa (Histórico). Primer centenario 1881-1911. Homenaje a los héroes de la Independencia por Joaquin Sarret i Arbós. Manresa: Imp. de Antonio Esparbé, 1911.*

---*Ethologia de Manresa. Datos historics sobre costums manresanes precedits d'una disertació filològica sobre el nom "Manresa" per Joaquin Sarret i Arbós. Manresa: Imp. de Sant Josep, 1901.*

---*Historia de Manresa. Compendi de propaganda per Joaquin Sarret y Arbós. Manresa: Imp. y Enc. de Sant Josep, 1910.*

---*Historia de Manresa per Joaquin Sarret i Arbós. Manresa: Imp. i Enquadernacions de St. Joseph, 1921, vols. I-II-III-IV-V.*

[Monumenta Historica Civitatis Minoritae].

- Las banderas del Bruch. Manresa-Igualada*
1808-1925. Impugnación de algunos
conceptos expuestos en el libro
Vindicación de Igualada por D. José
Puiggari. Manresa: Imp. y Enc. de S. José,
1925.
- La Cèquia de Manresa. Monografia per D.*
Joaquim Sarret i Arbós. Manresa: Estampa
Catòlica de Domingo Vives, 1906.
- La cèquia de Manresa. Successos que*
preceiren a la data 21 de febrer de 1345
per Joaquim Sarret y Arbós. [s. l.]: Publ.
de l'Amic del Poble, 1919.
- La Ciudad de Manresa. Sus Privilegios y*
Títulos. Las banderas del Bruch. Memoria.
Manresa: José Roca, 1928.
- La Torre de l'Aguila.* Manresa: (s. p. i.).
- Manresa castell-ciutat: Estudi sobre'l*
provable emplacament de la primitiva

Manresa. Manresa, 1916.

---Manresa en la guerra de la Independència:

1800-1814 / Joaquim Sarret y Arbós.

**Manresa: Imp. y encuadernación San José,
1922. (Monumenta Histórica; 11).**

---Manresa en la reconquista del Reino de

Mallorca per Joaquim Sarret y Arbós.

Manresa: Imp. Gutenberg (s. a.)

---Monumenta Històrica. Manresa: Imp. i Enq. de

Sant Josep, vols. I-II-III-IV-V.

---Nostra Senyora del Pópulo en la Ciutat de

Manresa. Ressenya històrica escrita per

**Joaquim Sarret i Arbós. Manresa: Imprenta
de Sant Joseph, 1893.**

---Sumari dels Previligs de Manresa. Manresa:

Imp. Sant Josep, 1909.

SERVITGE y GUITART, J.- Manresa al Bruch.

**Vindicació de sa principalitat en la
gloriosa jornada del 6 de juny: per J.**

Servitje. Manresa: Tipogr. de Sant-Joseph,
1903.

SOLÀ MONTAÑA, Francisco de P.- *Els Manresans
del Bruch. Relacions del capdill en
Maurici Carrió, referents a la batalla del
Bruch (6 de juny de 1808) recolectes y
comentades per Fco. de P. Solà Muntanya,
1908. Barcelona: Octavi Viader, 1908.*

---¿Las banderas del Somatén manresano
asistieron a la batalla del Bruch?
Barcelona, 1924.

Los SUCESOS de Julio en Manresa ante los
Consejos de Guerra. (Datos para la
Historia).- Manresa, 1910.

TORRES TORRENS, M.- *Memoria sobre Manresa, y en
especial sobre su Seo..., con motivo de
quedar suprimida la Colegiata de aquella.
Barcelona, 1859.*

MAS, Joseph.- *Nota historica de la Mare de Deu de Montcada.* Barcelona, 1908.

VILALTA y CAMPRUBÍ, Joan.- *Historia del Santuari de Nostra Senyora de Montgrony, en la Parroquia de Gambreny, escrita per Joan Vilalta y Camprubi y revisada en sa part històrica per lo Reverend Pau Parayols, pbre.* Vich: Ramon Anglada, 1887.

GRIVÉ i MASÓ, Miquel.- *Guerra dels francesos (1808-1813) per Miquel Grivé i Masó.* Sant Celoni: Publicacions Montseny, 1934.
[Estudis Històrics Montsenyencs].

GIBERT OLIVER, Agustí M.- *Noticias históricas del fort casal de Mas Calvó per Agustí Mª Gibert Oliver.* Reus: Viuda de Torroja, 1891. [Encuadernado a continuación de Roig Jalpí, Juan Gaspar.- *Vida de la Gloriosa Santa Sotera*].

**BASSEGODA y MUSTÉ, Pedro J.- Masnou. Notas para
la contribución al estudio de la Historia
de Masnou. Recopiladas por Pedro J.
Bassegoda y Musté. Barcelona: Edic. y
Publ. Iberia, 1928.**

**BERTRÁN BARRUFET, Joan.- Apunts historics i
biografics del poble de Masricart i La
Canonja original de. Barcelona: Imp.
Altes, 1930.**

**GAY y HERAS, Narciso.- El Santuario de Ntra.
Sra. de las Salinas. (s. p. i.), pp. 57-
86. (Encuadernado a continuación de Alsius
y Torrent, Pedro.- Nomenclator histórico
de la provincia de Gerona).**

**IV CENTENARI de la consagració del temple de
Sant Miquel i Sant Martí de Nata. Mataró:
(s. i.), 1916. [Edició Obra de Sant
Francesc].**

RIBAS BERTRAN, Maria.- *Notes historiqués de
Mata.* Barcelona: La Horniga de Oro, 1933.

FRANQUESA, Antoni.- *Topografía médica de Mataró
y su zona.* Mataró, 1889.

GLORIA de Iluro: *tragedia en honor a las SS.VV.
y MM. Juliana y Semproniana, hermanas,
hijas de la ciudad de Mataró, antigua
Iluro.* Barcelona, 1834.

PELLICER-PAGÉS, José M.*.- *Estudios histórico-
arqueológicos sobre Iluro.* Mataró, 1887.

RIBAS i BERTRAN, Maria.- *Origen i fets
historics de Mataró per Maria Ribas i
Bertran.* Mataró: Imp. Minerva, MCMXXXIV
(1934).

RIUS, J.- *Memorias históricas de la ciudad de
Mataró.* Mataró, 1866.

**ROIG y JALPÍ, Juan Gaspar Fr.- Tratado de las
excelencias y antigüedades del Priorato de
Santa Maria de Moya en el Principado de
Cathaluña. Corona: Gerónimo Palol, 1668.
[Ex-libris Marian Aguiló. Cum Sanguine
mores].**

**M. I. D. P. M. A. C. C. de Ntra. Sra.- Breu
Memoria de la Iglesia y Camaril de Santa
Maria de Moya, Bisbat de Vich. Vich: Imp.
de Jaume Vallis, 1870.**

**SOLÀ, Fortià.- Sant Sebastià i el seu Temple de
Moyà. Monografia històrica per Fortià
Solà. Barcelona: J. Prats Bernadàs, 1934.**

**PI SAUMELL, Juan.- Crónica de la villa de
Molins de Rey. [s. p. i.], T. I, II, III,
IV.**

BOFARULL y SANS, Francisco de.- Documentos para

escribir una monografía de la Vila de
Montblanch leídos en la Real Academia de
Buenas Letras de Barcelona en la sesión
ordinaria del día 15 de Junio de 1896 por
Francisco de Bofarull y Sans. Barcelona:
J. Jepúes, 1897.

CUENCA y DE PESSINO, Luis de.- *Historia de la
Baronia y Pabordato de Mur y Cronología de
los Condes de Pallars por Luis de Cuenca y
de Pessino. Barcelona: Fco. J. Altés y
Alabart, 1906.*

SOLÀ, Fortià.- *Navarcles. Notes històriques.
Manresa, 1910.*

MILÀ FONTANALS, Manuel.- *Olérdola. Apéndice.
Memoria impresa en el T. II. Barcelona,
1880.*

SERRA VILARÓ, Joan.- *Notes històriques d'Olius.*

Barcelona, 1908.

DANÉS TORRES, Joaquim.- *Preterits olotins.*

Segona edició posada al dia per Joaquim
Danés Torres. Olot: Imp. P. Aubert, 1936.

NOTAS Históricas de Olot. Olot: Impta. de Juan
Bonet, 1907, T. I-III (Encuad. juntos).
Biblioteca de El Deber.

PALUZIE y CANTALUZELLA, E.- *Olot, su comarca,
sus extinguidos volcanes, su historia
civil, religiosa y local...* Barcelona: J.
Jepús, 1860.

TORROELLA i PLAJA, M.- *Historia de Palafrugell
i la seva comarca.* Barcelona: Fitor, 1929.

MARTÍ ALBANELL, Frederic.- *Notes històriques
del Papiol per Frederic Martí Albanell.*
Barcelona: Arts Gràfiques de "Rigol i

Cia", 1926.

VICENS, Tomàs.- Viles Empordaneses. Peralada Medieval (monestirs, aspectes, records).
Palafrugell: Imp. M. Palé, 1934.

SERRA VILARÓ, Joan.- Baronies de Pinos i Mataplana. Investigació als seus arxius per Joan Serra Vilaró. Barcelona: Biblioteca Balmes, 1930, Llibre I.

ANGLERILL, Ramon.- Historia de la Mare de Deu de Falgás, breu noticia de las antiguetats de la Poble de Lillet y Novena en honor de dita Soberana Verge per lo Dr. D. R. Anglerill, Pbre. Barcelona: Tipogràfica Catòlica, 1890.

FONTS GONDOLBEU, Antonio.- Monografia acerca del origen del Monasterio de "Scala Dei" y de la villa de Poboleda. Barcelona, 1914.

LÓPEZ DE AYALA y DEL HIERRO, J.- Santa Maria de
Porqueras. Monografia artistica. Gerona,
1892.

VALLS, Josep.- Prats de Llusanès. Resum
històrich. Vic, 1912.

VILA y SALÀ, Anton.- Noticia istòrica de la
vila de Prats de Rey y de sa patrona la
Mare de Deu del Portal per lo Dr. Anton
Vila y Sala, Prebere. Manresa: MDCCCC
(1900), pp. 118-122.

---Notes històriques de la Vila dels Prats del
Rey y de sa Patrona la Mare de Deu del
Portal. Novena en honor de la Mare de Deu
del Portal... Manresa, 1913.

MAS, J.- Nota històrica de la Mare de Deu de la
Cisa (Premià de Dalt). Barcelona, 1908.

El LIBRO de honor de Puigcerdà. La defensa de

**Puigcerdà... 1873. Felicitaciones
dirigidas a Puigcerdà por su defensa...
1873. El sitio de Puigcerdà por los
Carlistas... Distinciones y gracias
concedidas por el Gobierno de la Nación...
Felicitaciones dirigidas a Puigcerdà con
motivo de su sitio 1874. Puigcerdà: Imp. i
Libr. de Juan Diuenge, 1876.**

**MARTÍ SANJAUME, Jaume.- Dietari de Puigcerdà
ann sa Vegueria de Cerdanya i sotsvegueria
de Vall de Ribas pel Dr. Jaume Martí
Sanjaume. Ripoll: Llorenç Bonet i Batlle.
Vol. I: Cerimonial, Prehistòria-1290,
1926.
Vol. II: Apèndix 815-1300.
Lleida: Imprenta Mariana, 1928.**

**El SITIO de Puigcerdà por los Carlistas desde
el día 20 de Agosto, hasta el 3 de
Setiembre de 1874... Barcelona: Establ.**

Tip. de Narciso Ramírez y Cia., 1874.

SOLÀ, Fortià.- *Nostra Senyora de Puiglagulla.*

Monografía histórica. Segona edició. Vich:

Imp. Josep M. Portabella, 1935.

[Monografía histórica].

BOFARULL, Antoni de.- *Costums que's perden y*

recorts que fugen (Reus de 1820 a 1840).

Lo darrer catalá, quadro trágich,

historich y en vers. Una i altre obra

escritas per Antoni de Bofarull.

Barcelona: La Renaixensa, 1880.

[Encuadernado a continuación de: Pastor y

Sanpere.- Las damas d'Aragó].

BOFARULL i DE BROCA, Andreu de.- *Anales*

históricos de Reus desde su fundación

hasta nuestros días. Reus: Impr. Pedro

Sabater, 1845-1846, 2 v. 2ª ed. augm.,

1866.

CENTINELA DE LA PATRIA EN REUS. Viva Fernando

**VII rey de España. Año séptimo de su
doloroso cautiverio y primero de su
libertad consoladora. Tarragona: M.
Puigrubí, 1814.**

FORT PRATS, Jaume.- Anales de Reus de 1860

hasta nuestros días. Años 1868 y 1869.

Reus: Fernando, 1928.

GRAS y ELÍAS, Francisco.- Pedro de Rovellat

(memorias de un liberal del año 1835). Por

Francisco Gras y Elias. Barcelona: Imp. de

Henrich y C^{la} en Comand, 1893. [Episodios

de mi Tierra; I].

GÜELL MERCADER, J.- Cosas de Reus. Reus, 1900.

PALLEJÀ i VENDRELL, Ramon.- Crónica de Reus

(Memòries d'un Septuagenari) 1868-1873.

Reus: Llibreria Nacional i Estrangera,

1935.

**PASTOR RODRÍGUEZ, Julián de.- Historia del
Santuario de Ntra. Sra. de Misericordia de
Reus. Lérida, 1887.**

**RELACIÓN de los sagrados alborozos, en que
prorrumpió... la villa de Reus en los días
25, 26 y 27 de Octubre de 1733 con el
especial motivo de averse designado N.S.S.
Padre Clemente XII conceder la Extensión
del Rexo propio del gloriosísimo San
Bernardo Calvó con ritu doble por toda la
Archidiócesi Tarraconense... Barcelona:
Imp. de M. Martí, 1735.**

**REUS en el bolsillo, o sean, sus costumbres,
usos antiguos y modernos, fiestas
políticas, religiosas y domésticas,
anticuallas y efemérides. Reus, 1851.**

**SANPERE y MIQUEL, Salvador.- *Las damas d'Arjó*
per Salvador Sanpere y Miquel.**

Barcelona: "La Renaixensa", 1879.

[Relligat junt amb: Bofarull, A. de.-
Costums que's perden i recorts que
fugen...].

**TODA y GÜELL, EDUART.- *Los Convents de Reus y
sa destrucció en 1835. Francescans de
Santa Maria de Jesus, Carmelitas de Sant
Joan, Pauls del Seminari, Monjas
Carmelitas.* Reus: Revista del Centre de
Lectura, 1930. [Impress en paper blau].**

**PLA CARGOL, Joaquim.- *Ampurias y Rosas.* Girona:
Dalmau Carles, Pla, 1935.**

---*Empúries i Rosas. Amb notes descriptives de
Sant Martí d'Empúries, La Escala, La
Costa, Castelló d'Empúries, Sant Pere de
Roda i Cadaqués.* Girona: Dalmau Carles,
Pla, S. A., 1934.

**CARRERAS COSTAJUSSÀ, Miquel.- Elements
d'història de Sabadell. Sabadell: Imp.
Joan Sallent, 1932.**

**CLAPES y CORBERA, Joan.- Sant Andreu de
Palomar. Sa naturalesa local, historia
civil, historia religiosa, social y
biografia dels andreuencs mes importants.
Per Joan Clapes y Corbera. Sant Andreu de
Palomar: Tip. Andresense, 1900.**

**SOLER y PALET, José.- Monografia de la
Parroquia de Sant Julià de Altura per don
José Soler y Palet. Ab un prólech del
ltre. Sr. D. Jaume Collell. Tarrasa:
Estampa de M. Utset Juncosa, 1893.
(Biblioteca Històrica Tarrasenca; vol. I).**

**VERGÈS y MIRASSÓ, Anton.- Sant Llorens del
Munt... Historia de aquell antiquissim
monastir. Barcelona: Llibr. hereu dan Pau**

Riera, 1871.

SOLÀ, Joan.- *Història de Sant Salvador de les Espases per Joan Solà*. Terrassa: Tallers Gràfics Joan Morral, 1929.

SEGURA y VALLS, Joan.- *Historia de la Villa de Santa Coloma de Queralt*. Barcelona: (s. i.), 1879.

CARRERAS CANDI, Francisco.- *Notas históricas de Sarrià per Francisco Carreras Candi*. Barcelona: J. Altés, 1897.

SAGARRA [y] DE SISCAR, Fernando.- *Sant Vicens de Sarrià. Dades i claricies referents a la història d'aquesta vila i parròquia per Fernando Sagarra [y] de Siscar*. Barcelona: Altés i Alabart, 1921.

LLOPIS y BOFILL, Joan.- *Ensaig historich sobre*

la Vila de Sitges. Barcelona: Impr. de "La
Horniga de Oro", 1891.

COSTA i BOFARULL, Domingo.- *Memorias de Solsona
y de su Iglesia*. Barcelona, 1930, 2 v.

COY y COTONAT, Agustín.- *Sort y comarca
Noguera-Pallaresa...* Barcelona: Vda. José
Cunill, 1906.

ALEGRET, Adolfo.- *Historia del sitio, defensa,
asalto y evacuación de Tarragona en la
Guerra de la Independencia / Adolfo
Alegret*. Barcelona: Imp. Vicente Martínez,
1911.

---*Tarragona a través del siglo XIX (Historias
y anécdotas)*. Tarragona: Torres-Virgili,
1924.

---*Tarragona romana: su historia, sus pasadas
grandezas. Conferencia en el Ateneo
Tarraconense...* por Adolfo Alegret.

Tarragona: Tip. de A. Alegret, 1890.

ANGLES DE YEBRA, José.- Tarragona. Revista
Tierras de España. Barcelona: Tierras de
España, 1933, núm. 3, año II.

ANTONIO i GUARDIAS, Joan.- Tarragona. Guía del
turista... Tarragona: Llibreria de
l'autor, 1934.

ARCO, Luis del.- Guía artística y monumental de
Tarragona y su provincia / Luis del Arco.
Tarragona: Imp. Tipografía Tarraconense,
1906.

BOSCH GIMPERA, P.- Problemes d'història antiga
i d'arqueologia tarragonina / P. Bosch
Gimpera. Tarragona: Imp. Suc. de Torres y
Virgili, 1925. Butlletí arqueològic de
Tarragona.

**CAPDEVILA i FELIP, Sanç.- Tarragona: guía
histórico-arqueológica / Sancho Capdevila.
Tarragona: Imp. Librería Tarraconense,
1929.**

**---Tarragona. Guía histórico-arqueológica. 203
grabados. Texto español y francés.
Tarragona: Suc. Torres y Virgili, 1929.**

**---Tarragona: Guía histórico-arqueológica /
Sancho Capdevila. Tarragona (plaza de la
Fuente, 53): Llibreria Tarraconense J.
Antonio Guardia, 1929. (Tarragona: Til.
Tipógrafos Sucesores de Torres i Virgili).**

**DOÑAMAYOR, Francisco.- Guía geográfica,
administrativa, eclesiástica, militar,
mística, judicial, estadística y moral de
Tarragona y su provincia para el año de
1865. Tarragona: Imp. Tort y Cusidó, 1864.**

**EGUAGUIRRE, Andrés.- Sucesos verdaderos del
sitio y plaza de Tarragona / Andrés**

Eguaguirre. Valencia: Imp. Patriótica del
Pueblo Soberano, 1813.

FICA.- Guía turística de Tarragona y su
provincia por Fica. Tarragona: Imp. F.
Sugrañés, (s. a.).

FULGOSIO, Fernando.- Crónica de la Provincia de
Tarragona. Madrid: Rubio, Grilo y Vittu i,
1870.

GUÍA Oficial de Tarragona y su provincia. Año
1888. Tarragona: (s. i., s. a. : 1888).

GUÍA de Tarragona y reseña general de la
Provincia 1889. Tarragona: Tip. Adolfo
Alegret (s. a.: 1889).

HERNÁNDEZ SANAHUJA, Buenaventura.- Historia de
Tarragona: desde los más remotos tiempos
hasta la época de la Restauración

Cristiana / Buenaventura Hernández
Sanahuja; editada, anotada y continuada
por Emilio Morera Llaurador. Tarragona: E.
T. de Adolfo Alegret, 1892.

---Opúsculos históricos, arqueológicos y
monumentales. Tarragona: Imp. Viuda e
hijos de Tort, 1884.

---Resumen histórico-crítico de la ciudad de
Tarragona desde su fundación hasta la
época romana, con su explicación de los
fragmentos del sepulcro egipcio en 9 de
marzo de 1850. Tarragona: Imp. s. a.
Nel·lo, 1855.

IGLÉSIES, Josep.- Del Camp de Tarragona a
l'Ebre. Guia itinerària per^{...}Joaquim
Santasusagna. Reus: Imp. M. Roca, 1931.

MANIFIESTO de la junta superior de Catalunya
sobre la pérdida de Tarragona y sus
resultas en el primer ejército. Solsona:

Imprenta de la Junta, 1811.

MAGRINA, Antonio de, Barón de las Cuatro

Torres.- El blasón de Tarragona: ensayo crítico-histórico acerca de cual es su verdadero y legitimo escudo heráldico / el barón de las Cuatro Torres. Barcelona: Tip. La Academia, 1891.

Encuadrado con: I. Descripción histórica de las estatuas y columnas del Palacio de la Diputación. Tarragona: Imp. Puigrubí y Aris 1865. II. Monumentos romanos de Tarragona por Leandro Serrallach y Mas. Barcelona: Tip. Casa Prov. de Caridad, 1886. III. Historia del real Monasterio de Santes Creus por Buenaventura Hernández Sanahuja. Tarragona: Tip. Viuda e hijos de Tort, 1886.

MEZQUIDA, Luis M.- Guía de Tarragona y su provincia / prólogo de Adolf Schulten.

Tarragona: Torres y Virgili, (s. a)

MORERA Y LLAURADÓ, Emilio.- Tarragona antigua y moderna: descripción histórico- arqueológica de todos sus monumentos y edificios públicos, civiles, eclesiásticos y militares, y guía para su fácil visita, examen e inspección / Emilio Morera y Llauradó. Tarragona: Imp. Establecimiento tipográfico de F. Arís e Hijo, 1894.

---Tarragona Cristiana: Historia del arzobispado de Tarragona y del territorio de su provincia: Cataluña la Nueva. Tarragona: E. T. de F. Arís e Hijo, 1897, 4 v.

---Tarragona Cristiana: Índices / Emilio Morera Llauradó. Tarragona: Excmá. Diputación Provincial de Tarragona, 1967. (Instituto de Estudios Tarraconenses "Ramon Berenguer IV". Sección de Arqueología e Historia; 31).

NAVASCUÉS y DE JUAN, Joaquín M. de.- *Guía de Tarragona por Joaquín M. de Navascués y de Juan.* Madrid: Patronato Nacional de Turismo, 1932.

---Tarragona por Joaquín M. de Navascués y de Juan. Barcelona: Tip. Emporium, 1929. IV Congreso Internacional de Arqueología, Barcelona, 1929.

NOGUÉS FERRÉ, Antonio.- *Guía de Tarragona monumental y su provincia / Antonio Nogués Ferré.* Tarragona: Imp. F. Arís e Hijo, 1906.

OPISSO, Alfredo.- *Tarragona en el siglo XVII / Alfredo Opisso.* Tarragona: Imp. F. Arís e Hijo, 1906, pp. 653-668. (Boletín Arqueológico, año VI).

PONS DE YCART, Luys.- *Libro de las Grandezas y Cofas memorables de la Metropolitana*

Infine y famosa Ciudad de Tarragona / Luys Pons de Ycart. Lérida: Imp. Pedro Robles y Juan de Villanueva, 1572.

PUIGBONET, Ramon.- Tarragona y su provincia.

Album patrocinado por los Ayuntamientos de Tarragona y Reus. Mataró: Artes Gráficas Vilá, (s. a.: 1926) (Ediciones Regionales; Vol. 1).

RECASENS, José M.- Tarragona en la Guerra de la Independencia. Recuerdo histórico desde 1808 a 1813 / José M. Recasens. Tarragona: Imp. del Diario, 1863.

RUIZ y PORTA, Juan.- La ciudad de Tarragona por Juan Ruiz y Porta. Tarragona: Ind. Iniciativa (s. a.).

---Tarragona / Juan Ruiz y Porta. Barcelona: Libreria Francisco Puig, 1930 (Biblioteca de Turismo de la Sociedad de Atracción de

Forasteros, Vol. XX).

RUIZ y RUIZ, José.- Descripción geográfica, histórica-estadística e itineraria que acompaña al mapa geográfico de la provincia de Tarragona. Constituido por el teniente de Navío de la Armada D. José Ruiz y Ruiz y por el capitán retirado del Ejército D. José Cliviller. Tarragona: Imp. de José Antonio Mel·lo, 1846.

SALAS, Javier de.- El sitio de Tarragona por los franceses en 1811 / Javier de Salas. 2ª edición. Barcelona: Tipografía Castillo, 1911.

---El sitio de Tarragona por los franceses en 1811 / Javier de Salas. Tarragona: Imp. de Puigrubí y Arís, 1882. (Revista Científico-Militar, tomo 3, 2ª época).

SALVAT y BOVÉ, Juan.- Tarragona en la Historia

General / J. Salvat y Bové. Tarragona:

Imp. de A. Ventura Altés, 1929.

SCHULTEN, Adolf.- Tarraco / Adolf Schulten;

Trad. de l'alemany Lluís Pericot. 2ª ed.

corregida i augmentada. Tarragona: Tallers

Tipogràfics Suc. Torres i Virgili, 1934.

---Tarragona / Adolf Schulten; Trad. Lluís

Pericot. Tarragona: Tipografia Editorial

Tarragona, 1921.

SITIO, asalto y saqueo de Tarragona en 1811. Es

copia de un manuscrito que se conserva en

la biblioteca de uno de los conventos de

religiosas menores de Catalunya.

Tarragona: Tipografia de F. Arís, 1911.

TARRAGONA, Poblet, Santes Creus... /

Fotografías... Chinchilla. Tarragona: Tip.

A. Ventura Altés (s. a.; 1923). Precede a:

Guías "Tarraco" publicadas bajo la

dirección del cronista de la provincia.

**TARRAGONA y su provincia: guía turística por
Fica. Tarragona: F. Sugrañes, (s. a.).**

**TARRAGONA sacrificada en sus intereses y vidas
por la independencia de la nación y
libertad de su cautivo monarca Fernando
séptimo. Tarragona: Miguel Puigrubí, 1816.**

**THIERS, M. A.- Histoire du consulat et de
l'Empire... par M. A. Thiers. Tome
treizième: livre quarante-deuxième:
Tarragona. París: Paulin Libr., 1856, pp.
227-384.**

**RAGÓN, Baltasar.- Terrassa (Historials i
efemerides). Terrassa: Ventanyol, 1929.
---Terrassa en el segle XIX. Terrassa: Morral,
1935.**

SABAT ANGUERA, Juan.- Estudio Histórico-Crítico del Municipio de San Pedro de Tarrasa. Memoria... por Juan Sabat Anguera con un prólogo del ilustre escritor D. Antonio Elías de Molins. Tarrasa: Imp. de José Ventanyol, 1904.

VENTALLÓ VINTRÓ, José.- La antigua ciudad de Egara: Estudio crítico-histórico. Esta monografía de la antigua ciudad romana, comprende el primer tomo de la Historia de Tarrasa. Terrassa, 1890.

BAYERRI i BERTOMEU, Enrique.- Historia de Tortosa y su comarca. [Academia de Bellas Letras de Barcelona] [Museo Archivo de Tortosa]. Tortosa: Imp. Moderna de Algueró y Baiges, 1934. En 1959 continuador: Pedro Blanco Trias. Tortosa: Dip. Prov. Ayuntamiento, 8 v.

PASTOR y LLUÍS, Federico.- *Narraciones tortosinas, páginas de Historia y Biografía por Federico Pastor y Lluís.* Carta-prólogo de Felipe Pedrell. Tomo I. Tortosa: Imp. de José L. Foguet y Sales, 1901.

TORTOSA y su comarca. Tortosa et sa contree. Guía Oficial patrocinada por el Excel. Ayuntamiento y publicada bajo los cuerpos de su Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación, sus Bellezas, agricultura, industria y comercio. Barcelona: Ed. Gráficas, 1928.

PEDRERO y CABALLERO, Emilio.- *Guía de Valls y su partido.* Valls: Tip. La Catalana, 1900.

ROVIRA i SORIANO, Jordi.- *Els aspectes històrics de la vila de Valls segons el questionari de Francisco de Zamor: 1790 /*

Jordi Rovira i Soriano, Andreu Dasca i
Roigé.

R: Assemblée Intercomarcal d'Estudiosos de
Catalunya (Valls-Vila-rodonà). Valls:
Institut d'Estudis Vallencs, 1989, Vol.
II, pp. 175-182.

SALLENT i GOTÉS, Lorenzo.- *Historia documentada
del Poble i Parròquia de Santa Maria de
Vallvidrera... per Mossén Llorens Sallent
i Gotés, Pvre... Barcelona: Imp. de
Francesc Altés, 1916.*

ANTONIO DE SAN JERÓNIMO.- *Miscelánea de varias
observaciones sobre las más notables
antigüedades de la ciudad de Vich, madre
de... San Luciano y San Marciano, una vida
copiada... de la que escribió el V. R. Fr.
Vicente Domènech la dirige... el P. Fr.
Antonio de S. Gerónimo... Vich: Juan
Dorca, 1786.*

**DESGRACIAS de Vich o Breve historia de las que
causó la avenida del Noder en la madrugada
del día 8 de octubre de 1863 por D. F. de
A. A. P. y D. J. S. Vich: Imp. y Lib. de
Soler Hermanos, 1863.**

**REPARAZ, Gonzalo de (fill).- La Plana de Vic.
Capitels I i II per Mn. J. R. Bataller,
pvre. Barcelona: Edit. Barcino [Sabadell-
Joan Sallent], 1928.**

**SALARICH y VERDAGUER, Joaquim.- Efemèrides
vigatanes per D. Joaquim Salarich y
Verdaguer. Precedides d'un prólech de
Mossén Jacinto Verdaguer. Vich: Imp. Ramón
Anlada, 1882.**

**---Vich, su historia, sus monumentos, sus hijos
y sus glorias por D. Joaquim Salarich.
Vich: Soler Hermanos, 1854.**

APUNTES históricos de Vilafranca del Panadés y su comarca. Entresacados del llamado Llibre Vert, de varios crónistas y de cuanto sobre el particular se ha publicado en el mismo / reunidos y ordenados por Q. G. -nueva edición-. Vilafranca del Penedès: Imp. i Libr. de Pedro Alagret i Vilaró, 1887.

COY y COTONAT, Agustín.- Vilafranca del Penadés. Su historia y monumentos. Barcelona: Fco. J. Altés y Alabart, 1909.

COROLEU i INGLADA, Josep.- Historia de Villanueva y Geltrú. Vilanova i la Geltrú, 1878.

CREUS i COROMINAS, Teodor.- Bosquejo histórico de la parte que tomaron en la lucha general contra el feudalismo en los siglos XIII-XIV, los hombres y las universidades

de los castillos de Geltrú i Cubellas y
del lugar intermedio de Vilanova.

Vilanova: Imp. Milà, 1895.

---Los misterios de Villanueva e historia de
sus monumentos, usos y costumbres.

Vilanova i la Geltrú: Imp. de J. Pers y
Ricart, 1851, 2 v.

GARÍ y SIUMELL, José Antonio.- Descripción é
Historia de la Villa de Vilanueva y
Geltrú... por el rdo. P. Fr. José Antonio
Gari y Siu mell. Villanueva: Imp. Leandro
Creus, 1860.

IVERN SALVÓ, Josep.- Per la història de
Vilanova i la Geltrú. Barcelona, 1936.

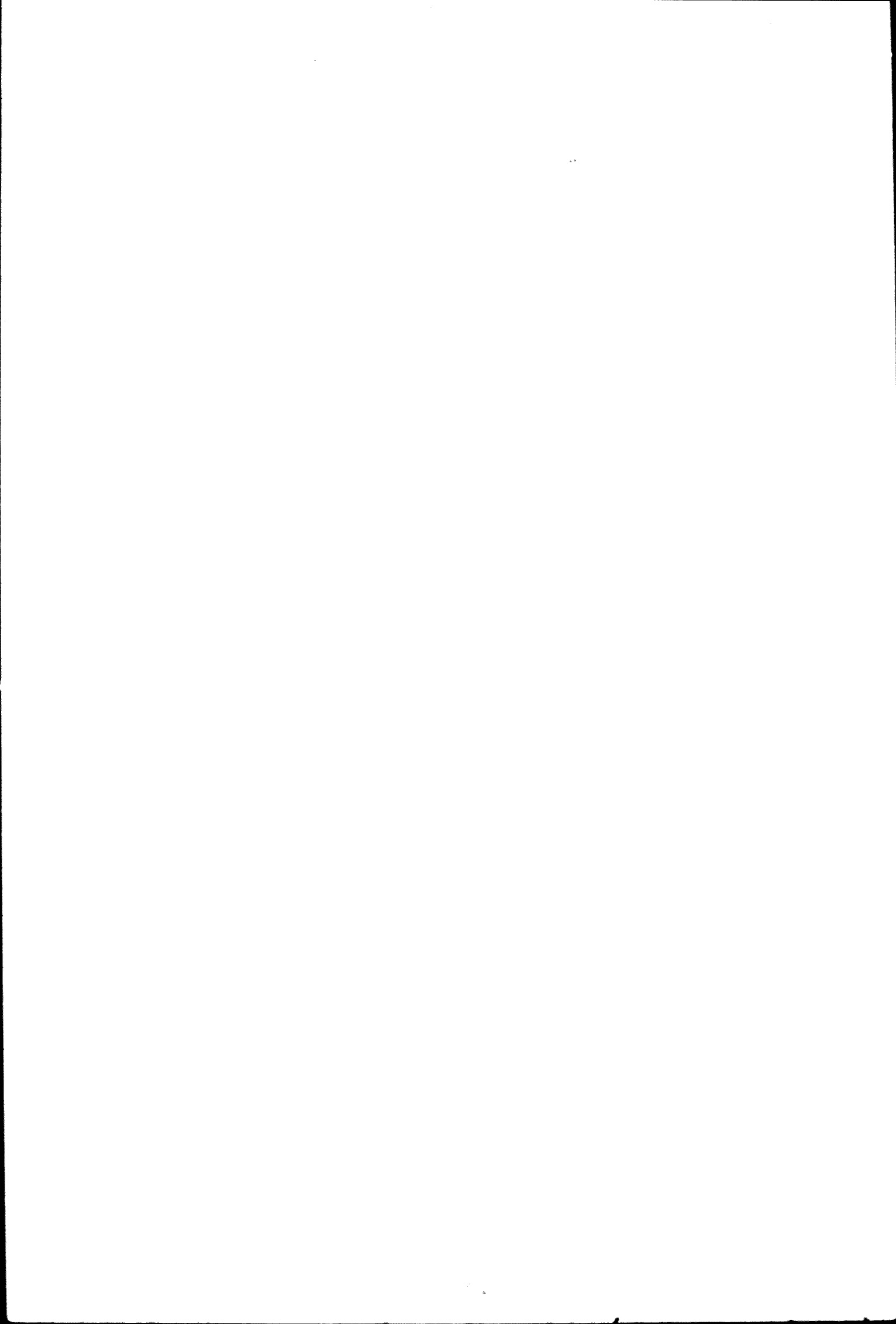
MARTORELL, Jeroni.- El Castell de la Geltrú.
Barcelona: IEC., 1919.

PRIVILEGI de les Aigües de Xerta... [Fundació

de la Parròquia de Xerta]. [Dos documents
comentats...] ...Text català traduït del
llatí per Anton Añón. Tortosa: Imp.
Querol, 1910.

BIBLIOGRAFIA CONTEMPORÀNIA (1936-1993) D'HISTÒRIES LOCALS

(ordenada alfabèticament pels noms de les localitats)

FONT RIUS, José M.- *Notas sobre la evolución jurídico-pública de una comunidad local en el Pirineo Catalán: Ager.* Barcelona: Imprenta «Heraldo de Aragón», 1950. (Primer Congreso Internacional de Pireinistas del Instituto de Estudios Políticos, Históricos; 7. Número General; 32 CSIC).

SARRI i MUNTADA, Jaume.- *Santa Maria de l'Aguda: Notes històriques / pel Rev. Sr. D. Jaume Sarri i Muntada.* Tàrrrega: F. Camps Calmet, 1958.

GALERA ISERN, Lluís.- *Notes històriques de la parròquia de Sant Feliu d'Allella... / per Lluís Galera Isern i Salvador Artés Llovet; pròleg d'Agustí Duran i Sanpere.* Allella: Publicacions de la Parròquia d'Allella (Barcelona: Gràfiques Marina), 1959.

VINYES, Ramon.- *Anglès: notes històriques / presentació Jaume Marquès. Granollers: Montblanc-Martin, 1973. (Monografies Locals; 7).*

TERMENS, M.- *Bibliografia de la comarca de l'Anoia. Barcelona, 1985.*

T. LIN-IGLESIAS, José.- *Arbeca. Entre la Historia y la Leyenda. Arbeca: Hostench-Barcelona, 1964.*

ARCHIVO HISTÓRICO Y MUSEO FIDEL FITA.- *Arenys de Mar. (Circular n. 15: Noticiario. Documentos. Inventarios. Índices). S. l.: Arenys de Mar (s. i.), 1962.*

CUYÁS i TOLOSA, Josep M.- *Història de Badalona. Badalona: Gràf. Duran, 1975.*

ELIAS, Jordi.- *Balaguer, antiga capital de*

comtat. Barcelona: Ed. CIRC, 1968.

LLADONOSA, José.- *Balaguer y las guerras carlistas por José Lladonosa. Cronista oficial de Lérida. Barcelona (s. i., s. a.)*.

SANAHUJA, Pere.- *Història de la ciutat de Balaguer. Col·laboració de Domènec Carrové. Barcelona: Edit. Seràfica, 1965.*

XURIGUERA, Joan Baptista.- *Els comtes d'Urgell i la ciutat de Balaguer. Barcelona: Edit. Pòrtic, 1973. (Llibre de butxaca; 88).*

---*Evocació de Balaguer. Passat i present. Barcelona: Gráf. Diamant, 1966. Publicacions Ilerda, 8.*

CONSTANS, Luis G.- *Bañolas. Ilustraciones de J. de Palau. Bañolas: Gráficas Granés, 1951. Ed. patrocinada por el Excmo Ayuntamiento.*

ALIBERCH, Ramón.- *Un siglo de Barcelona (1844-1944). Barcelona: Ed. Freixinet, [Gráf. Typus], (s. Q.).*

**CABAÑAS y GUEVARA, Luis.- Cuarenta años de
Barcelona, 1890-1930. Barcelona: Memphis,
1944-1945.**

**CASTILLO, José del; ÁLVAREZ, Santiago.-
Barcelona. Objetivo cubierto. De la Semana
Trágica al 18 de julio. Barcelona:
Talleres Gráficos Fomento, 1958.**

**CASTILLO YURRITA, Albarto del.- La Barcelona de
Menéndez y Pelayo (1871-1873). Barcelona:
Cátedra Ciudad de Barcelona de la
Universitat de Barcelona, 1956.
(Conferencias... centenario de Marcelino
Menéndez y Pelayo, II).**

**DURAN i SANPERE, Agustí.- Barcelona i la seva
història. Barcelona: Curial, 1972-1975, 3
v.**

GUANSÉ, Domènec.- Història de Barcelona

il·lustrada. Barcelona: Proa, 1972. (Els Llibres blancs).

MERCADER RIBA, Juan.- *Barcelona durante la ocupación francesa (1808-1814)*. Premio Menéndez Pelayo, 1946. Madrid: Diana Art. Grafts., 1949. CSIC Inst. Jerónimo Zurita.

MUNTANER, Ramon.- *La Barcelona vuitcentista: Reculls històrics (1801-1900)*. Barcelona: Catalònia, 1929.

NADAL, Joaquín M.- *Cromos de la vida vuitcentista. Memòries d'un barceloní*. Barcelona: Llibr. Dalmau [Imp. Vda. J. Ferrer Coll], 1946. (Bibl. Nova Renaixença).

SOLDEVILA, Carlos.- *Un siglo de Barcelona, 1830-1930*. Barcelona: Ed. Argos [S.A.D.A.G.], 1946.

TASIS, Rafael.- *Barcelona: Imatge i història d'una ciutat.* Barcelona: Dalmau, 1961.

VERGÈS, Oriol.- *Barcelona. Des dels seus orígens fins a la fi de l'edat mitjana.* Barcelona: Ed. Táber [Lit. Fisan, S. L.], 1967. (Col. "Terres i Homes d'Espanya"; 1).

MASCARÓ, Antonio.- *Mis memorias. Notas históricas sobre la villa de Batea (Tarragona).* Barcelona: Imp. y ed. Altés, S. L., 1948.

SOLA MORALES, José M. de.- *Noticias histórico-religiosas de Batet.* [Suplemento a la Hoja Parroquial de Sta. María de Batet, núm. 100, año VIII, abril de 1958]. Olot: Imp. Aubert, 1958.

HUCH i GUIXER, Ramón.- *Notes històriques de la*

ciutat de Berga. Obra pòstuma. Berga: Imp. R.
Duran i Alsina-Barcelona, 1955.

JUNYENT, Eduard.- *El comtat de Berga en els
segles X i XI.* Berga: Edicions del Museu
Municipal de Berga, Gráf. Molins, 1969.

PEDRALS i COSTA, Xavier.- *Introducció al
coneixement del Berguedà a l'edat moderna.*
Barcelona: Fundació Caixa de Barcelona,
1983.

ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ,
I. Actes. Olot: Aubert, 1972. Amics de
Besalú.

SOBREQÜÉS i CALLICÓ, Jaume.- *La marca de Besalú
en la crisi politico-social del segle XV
(1462-1472).* Amics de Besalú i Assemblea
d'Estudis del seu Comtat, 1968, pp. 109-
122.

- L'OBERRAS, Pere.- La Bisbal. El poble. Els senyors. Els menestrals. Barcelona: Edit. Selecta, 1970. (Biblioteca Selecta; 434).**
- La Bisbal en la història i el record. Barcelona: Tip. Emporium, 1959. Grabs. intercalats.**
- SOLE CARALT, J.- Bisbal històrica. Resumen històrico del Panadés. 2ª edició. Tarragona: Imp. Sugrañes, 1948.**
- COMA SOLEY, V.- El Cronicon de Liberato, no fue escrito por Fr. Roig Jalpi. [Artículo publicado en la revista "Recull" el 16 de febrero de 1952] Blanes (s. i.; s. a.).**
- LLADONOSA PUJOL, José.- Biografia de Borjas Blancas. De antiguo linaje pero de oscura infancia. Lérida: Tip. Selecta, 1956.**

COLL i CASTANYER, Jaume.- Breda històrica i actual / pròleg del Dr. Antoni Pladevall. Granollers: Montblanc-Martín, 1971. (Monografies Locals; 3).

CARNER i BORRÀS, Antoni.- Història i llegenda de les batalles del Bruch. Barcelona: Rafael Dalmau, 1968. (Episodis de la Història; 106).

PLA, Josep.- Cadaqués per Josep Pla. [Fotografies de Josep Ferrés. Xilografies d'E. C. Ricart]. Barcelona: Editorial Joventut [Gràfiques Condal], 1947.

BADIA i MORET, Josep.- La baronia de Montbui. Notes històriques. L'Ametlla del Vallès: I. G. Sta. Eulàlia.- Sta. Eulàlia de Ronsana, 1968.

DELGER, Joaquim.- Bons records calderins i ben

personals. Barcelona: M. Sitjar, 1966.

MOREU-REY, Enric.- *Caldes de Montbui. Capital
degana del Vallès. Barcelona: Rafael
Dalmau [Rafael Salvà], 1964. (Episodis de
la Història; 49).*

--- *La rodalia de Caldes de Montbui. Repertori
històric de noms de lloc i noms de
persona. Barcelona: Ed. Teide [Imp.
Ecumene], 1962.*

BARTRINA y ROCA, J. de A.- *Datos para la
historia de la Parroquia de Calella. Canet
de Mar (Barcelona): Tip. "Llevant Gràfich"
(s. a.).*

GIOL GALCERÁN, Alberto.- *Calella. Su origen y
evolución. Calella: [Gráf. Favencia,
Barcelona], 1953.*

IGLÉSIES, Josep.- *El setge de Cambrils l'any*

1640. Barcelona: Rafael Dalmau, 1967.

(Episodis de la Història; 92).

BIRBA, Llorenç.- *La Vall de Camprodon / pròleg*
de Josep Iglèsies. Barcelona: Edit.
Selecta [Gráf. Diamant], 1962. (Biblioteca
Selecta; 333).

BUSQUETS i MOLAS, Esteve.- *Història de*
Capellades. Valls: Romanyà, 1972.
(Ejemplar n° 16 destinado a la Excma.
Diputación Provincial de Barcelona).

BEGUER PINYOL, Manuel.- *El valle de Cardó*.
Monografía histórica. [Dibujos de Bosch
Roger]. Tortosa: Algueró y Baiges, 1948.

SERRA VILARÓ, J.- *Història de Cardona*.
Tarragona: Imp. Sugrañes, 1962-1968, 4 v.

VERGÉS i MIRASSÓ, Antoni.- *Història de*

Castellar del Vallès segons el seu
manuscrit del 1872 guardat a l'arxiu
parroquial de Castellar i fins ara inèdit
/ pròleg de n'Antoni Parramon Tubau.
Revisió i notes de Mn. J. Bernadas Torné.
Il·lustracions d'en P. Roca. Granollers:
Edit. Montblanc-Martin, 1974. (Col·lecció
de Monografies Locals. Sèrie B. Història;
10).

BERTRAN i ROIGE, P^{fr}m.- *Sant Miquel de Cellers i
els canonges regulars de Sant Agustí per
P^{fr}m Bertran i Roige. Lleida: Càtedra de
Cultura Catalana "S. Gili Gaya", 1975.
(CSIC. Patronato de Estudios Locales.
"José Mª Quadrado". Instituto de Estudios
Ilerdenses de Excma. Diputación de
Lérida).*

PLADEVALL i FONT, Antoni.- *Guia històrico-
turística. El Castell de Centelles per*

Antoni Pladevall i Font. Segona edició notablement ampliada. Vic: Gràf. Artex, 1976.

SÁNCHEZ i GONZÁLEZ, Miquel.- *Història de Cerdanyola.* Cerdanyola: Copisteria Lune, 1978.

Volum I: El topònim Cerdanyola. Un estudi sobre el nom del poble / presentació Jordi Galofré.

DURAN SANPERE, Agustí.- *Felip V i la ciutat de Cervera.* Barcelona: Rafael Dalmau, [Rafael Salvà] 1963. (Episodis de la Història; 42).

---*Llibre de Cervera.* Tárrega: F. Camps Calmet, 1972. (Biblioteca de Cervera y la Segarra "Angelina Güell de Riba").

---*Llibre de Cervera per Agustí Duran i Sanpere.* Barcelona: Curial [Edicions Catalanes], 1977. (Documents de Cultura;

15).

**UDINA MARTORELL, Federico.- Sugerencias en
torno a unas cartas reales cerverinas.
Barcelona: [Joan Sallent, Sabadell], 1952.**

**CIURANA Jubileo. Reconquista. MCMLIII. Tárrega:
A. G. F. Camps Calmet, 1953.**

**PLADEVALL i FONT, Antoni.- El Santuari de la
Mare de Déu del Coll de les Guilleries.
Granollers: Edit. Montblanc, 1974.
(Biblioteca Excursionista; 11).**

**MISCELÁNEA histórica de Cornellá de Llobregat.
Cornellá: Gráf. Ossó de Sant Feliu, 1968.
Amics de l'Art Vell i de les Tradicions.**

**PIÑOL AGULLÓ, José.- Notas para la Historia de
Cornudella. Barcelona: T. E. El Noticiero-
Zaragoza, 1-69.**

CASASÚS i GURÍ, Josep M.- *Les Corts: Un poble perdut, un barri introbable / pròleg de J. M. Huertas Claveria. Barcelona: Edicions 62, 1976. (Llibres a l'abast; 129).*

ROSELL, Mercedes.- *Exposición documental de Historia de Esparraguera por Mercedes Rosell y María, Montserrat. Separata del Anuario de la Biblioteca Central y de las Populares y Especiales. Año 1939-1940. Barcelona: Casa Provincial de Caridad, 1941.*

VALLS i BROQUETES, Orenci.- *La vila d'Esparraguera i el seu terme. Esparraguera. Igualada: Pere Bas i Vich, 1961.*

--- *Origenes històrics de Esparraguera y su comarca. Esparraguera: Alberto Galcerán, imp., 1941.*

ALTISENT, Agustí.- Un poble de la Catalunya

Nova els segles XI i XII. L'Espluga de

Francolí de 1079 a 1200. Barcelona:

Escuela de Est. Medievales (CSIC), 1966.

Es tirada a parte del Anuario de Est.

Medievales, t. 3, pp. 132-212.

CARBONELL, Esteve.- Esplugues de Llobregat.

Monografia històrica per Esteve Carbonell.

Barcelona: Tip. Emporium, 1949.

AUDIVERT, Marcel·lí.- L'Estartit i les Medes:

Biografia d'un poble de la Costa Brava.

Granollers: Montblanc-Martin, 1971.

(Monografies Locals; 6).

BERNILS MACH, José M.- Figueras, cien años de

ciudad (Premio de Investigación en los III

Premios Literarios de la Sociedad Coral

Erato, año 1974). Figueras: Gráf.

Montserrat, 1974-1975. (Instituto de

Estudios Ampurdaneses).

- RODEJA GALTER, Eduard.**- *Figueras. Notas històriques. Prehistoria 1386. Primer premio del Certamen Històrico-Literario de 1958. Figueras: Gràf. Trayter, 1960. (Instituto de Estudios Ampurdaneses).*
- Figueras. Notas històriques. 1753-1832. Figueras: Imp. «La Rapida» 1942.*
- Figueras. Notas històriques 1832-1900. Figueras: Imp. Montserrat, 1944.*
- Llibre de Figueres. Premi P. Maspons i Camarasa 1961. Barcelona: Edit. Selecta [Gràf. Diamant], 1962. (Biblioteca Selecta; 334).*

MANYÀ, Joan Baptista.- *Notes d'història de Gandesa. Tortosa: Algueró i Baiges, 1962.*

BLANCAFORT de ROSELLÓ, Pere.- *La Garriga, el Balneari i jo. Cròniques, personatges i*

anècdotes. La Garriga: Editorial Ariel,
Barcelona, 1976-1977, 2 v.

MAURÍ SERRA, Josep.- *Història de La Garriga*.
Barcelona: Gráficas Marina S. A., 1949-
1954, 3 v.

PIQUER i JOVER, Josep Joan.- *El senyoriu de la
manresana per J. J. Piquer i Jover*.
[Cuadernos de Arqueología e Historia de la
ciudad, MCMLXVIII, núm. XII, pp. 51-71.
Barcelona: Ayuntamiento, 1960. (Museo de
Historia de la Ciudad. Seminario de
Investigación).

CARAFÍ i MORERA, Enric.- *Cinc Esglésies
gelidenques. Més de mil anys d'història
per Enric Carafi i Morera i Joan Civil i
Vallés*. Gelida: Sancho, 1972.

CLARA, Josep.- *Introducció a la Història de*

Girona. Salt: Edicions del Pèl, 1983.

MASIÀ de ROS, Angeles.- *Gerona en la guerra civil en tiempo de Juan II.* Barcelona: Casa Prov. de Caridad, 1943.

SOBREQÜÉS i VIDAL, Santiago.- *Episodis de la Història. El setge de la forca de Girona en 1462.* Barcelona: Rafael Dalmau [Rafael Salvà], 1962.

BUXÓ de ABAIGAR, Joaquín.- *Pregón de la Feria y de las Fiestas de la Ascensión pronunciado en Granollers el dia 29 de abril de 1959 por el Excmo. Sr. D. Joaquín Buxó de Abaigar en la Casa de Cultura de S. Francisco de la Fundación Maspons y Camarasa.* Barcelona: Imp. Esc. de la C. P. de Car., 1959. Publ. de la secció de Prensa de la Dip. Prov. de Barcelona.

ESTRADA GARRIGA, José.- *Granollers en tiempos romanos* (Separata del Seminario Vallés, extraordinario). Granollers (s. e.), 1949.

GARRELL y ALSINA, Amador.- *Granollers, vila oberta. Proemi pel professor Pere Blasi.* Barcelona: Miquel Arimany. Granollers. Gráfs. Garrell, 1960.

LLOBET, Salvador.- *Granollers. Estudio geográfico e histórico.* Granollers: editorial Alpina, 1951. Compendios de Investigación [Serie de Geografía e Historia; 1].

MONTAGUD BORJA, José María.- *Divagación histórica a través de un testamento del siglo XVIII. Noticia de un archivo destruido en Granollers.* Barcelona: Ed. Arias [Industrias Gráficas Antonio J. Rovira], 1957.

BULTO BLAJOT, Maria Rosa.- El antiguo término de Horta y su parroquia de San Juan por Maria Rosa Bulto Blajot. Barcelona (s. i.), 1965.

CODINA, Jaume.- Curs d'introducció metodològica a la Història de l'Hospitalet de Llobregat. Barcelona: Vda. Fidel Rodríguez, 1975. Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Publicació de la Ponència de Cultura. Museu d'Història de la Ciutat.

---L'Hospitalet del Llobregat. 1573-1632. (Assaig d'interpretació històrica) / pròleg d'Ignasi Agustí. L'Hospitalet del Llobregat: Ajuntament (Barcelona: Pulcra), 1970.

IVERN, Francisco.- Hospitalet de Llobregat. Municipio suburbano. estudio de sociologia urbana, por Francisco Ivern. Barcelona:

Sección de Sociología del Centro de
Estudios Económicos, Jurídicos y Sociales
del CSIC; 1960.

MADURELL i MARIMON, Josep Maria.- *Fulls
històrics de l'Hospitalet de Llobregat.
Notes documentals d'arxiu. Premi d'assaig
i investigació històrica "Ciutat de
l'Hospitalet" 1972 / pròleg de Jaume
Codina. Hospitalet de Llobregat:
Ajuntament [Ind. Gràf. Duc.] Ajuntament de
l'Hospitalet de Llobregat. Publicació de
la Ponencia de Cultura-Museu de Història
de la Ciutat.*

CARNER BORRÀS, Antonio.- *Estampas igualadinas
(Tercera y última serie). Igualada:
Miranda, 1958.*

---*L'entrada dels carlins a Igualada (17 i 18
juliol 1873). Barcelona: Rafael Dalmau,
1969. (Episodis de la Història; 124).*

---*La basilica de Santa Maria. Mil años de Historia Igualadina / prólogo del Rvdo. Ramon Castelltort. Igualada: publ. del Centro de Estudios Comarcales, 1959.*

---*La Historia que no se ha escrito. Igualada en la gesta del Bruch. Igualada: publ. del Centro de Estudios Comarcales. Industrias gráficas Miranda, 1958.*

CASTELLÀ RAICH, Gabriel.- *Índice Onomástico de la "Història d'Igualada" de Mosén J. Segura. Igualada (s. i.), 1952. (Centro de Estudios Comarcales de Igualada).*

COLOMER i PRESES, Ignasi M.- *Igualadisme de ca l'Argenter de Figueres. Conferència llegida pel reverend Ignasi M. Colomer i Preses. Igualada: Estudis Comarcals, 1949.*

DILIGENCIAS Igualadinas, 1860-1960. 2ª edició i 3ª ed. Igualada: P. Bas, 1960.

MERCADER RIBA, Joan.- *La ciutat d'Igualada.*

Barcelona: edit. Barcino [Imp. Joan Sallent], 1953.

---¿La Junta igualadina de 1808-1809, gobierno faccioso? Igualada: (s. e.), 1950. [Sep. de Miscellanea Aqualatensia].

MISCELLANEA Aqualatensia. Igualada: Pere Bas i Vich, 1949. (Centro de Estudios Comarcales de Igualada).

RIBA i ORTINEZ, Josep.- *La indústria tèxtil igualadina. Història d'un gremi.*
Discurs... pronunciat el 7 de juliol de 1957 en el Xe Ple del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Igualada: Pere Bas i Vich, 1958.

ARNAU i GUEROLA, Maruja.- *Jafre i el Santuari de la Font Santa.* Girona: Ind. Gráf. Taberner, 1974.

MONTLLOR PUJAL, Juan.- *La Parroquia de*

Jonqueres: la seva antiguitat; el seu nom.

Ponencia leída en la Sesión Plenaria de

día 6 de noviembre de 1954. Sabadell:

Fund. Bosch y Cardellach, 1954. (Cuaderno

de Archivo de la Fund. Bosch y Cardellach,

Minerva; VI).

BASSEGODA NONELL, Juan.- *Notas para la historia*

de Jorba. Barcelona: T. G. Virgili y

Tarré, 1959.

MASSAGUE, José.- *Evocación de "Can Julià de la*

Quadra". Tarrasa: Artes Gráfs. Marcet,

1967.

ALVAREZ PALLÁS, J. M.- *El ayer que fue.*

Estampas Leridanas. Lleida: A. G. Ilesda,

P. Guinet, 1960.

AUNÓS, Eduard.- *Discurso de la vida.*

**Autobiografia. Madrid: Sociedad Española
General de Librería, 1951.**

**BARRULL, Jaume.- Les comarques de Lleida durant
la Segona República (1930-1936).
Barcelona: "L'Avenç", 1986.**

**CARTA de poblament de Lleida (1150) / traducció
a l'alemany per Margarida Fasif de
Sánchez. Lérida... Centro Comarcal
Leridano. Barcelona: Luminor, 1963.**

**HERNÁNDEZ PALMÉS, A.- Lérida entre Aragón y
Cataluña, en la geografía y en la
historia. Lleida: Instituto de Estudios
Ilerdenses de la Excma. Diputación
Provincial de Lérida, 1963.**

**LLADONOSA i PUJOL, Josep.- Historia de la
ciutat de Lleida. Barcelona: Curial, 1980.
(Documents de Cultura; 16).**

---Historia de la Diputación provincial de
Lérida. Lérida: Artis Estudios Gráficos,
1974.

---Història de Lleida. Tàrrega: F. Camps i
Calmet, 1974.

---Lleida 1910-1985 / Josep Lladonosa i Pujol
[et al.]. Barcelona: Fundació Caixa de
Pensions, 1985.

LLEIDA, problema i realitat / J. Lladonosa, F.
Porta, F. Miquel, J. Vallverdú, J.
Gabernet. Barcelona: Edicions 62, 1967.

MIR, Conchita.- *Lleida (1890-1936): caciquisme
politic i lluita electoral.* Barcelona:
Publicacions de l'Abadia de Montserrat,
1985.

PUEYO, Miquel.- *Lleida: ni blancs ni negres,
però espanyols.* Barcelona: Edicions 62,
1984.

RAZQUÍN, J. M.- *Lérida catalana.* Lleida:
Institut d'Estudis Ilerdencs, 1967.

SOL, Romà.- *150 años de prensa leridana.*
Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs,
1964.

---i **TORRES, Maria Carme.-** *Lleida i el fet
nacional català, 1878-1911 / R. Sol i M.
C. Torres.* Barcelona: Edicions 62, 1978.

TARRAGÓ, J. [et al.]- *XXV Exposición
Bibliográfica Leridana. Periódicos de la
provincia en la Hemeroteca de la
Institución.* Lleida: Instituto de Estudios
Ilerdenses de la Excma. Diputación
Provincial de Lérida, 1966.

*Les TERRES de Lleida en la geografia, en
l'economia i en la cultura catalana.*
Barcelona: Pòrtic, 1971.

**TORTOSA, J.- *El Pla de Lleida*. Barcelona:
Servei d'Estudis del Banc Occidental,
1981.**

**VALLVERDÚ, J.- *Viatge entorn de Lleida*.
Barcelona: Selecta, 1972.**

**XURIGUERA, J. B.- *Els destins de la ciutat de
Lleida*. Barcelona: R. Dalmau, 1981.
(Episodis de la Història).**

**CUTCHET MOREU, Salvador.- *Llivia/ Fotografies
originals de Pere Català Roca*. Barcelona:
Altés, 1974.**

**GAJA i MOLIST, Esteve.- *Història de Manlleu*.
Edició patrocinada per la Caixa d'Estalvis
Comarcal de Manlleu. Barcelona: Jaime
Libros, 1976. [Con dedicatoria autògrafa
del autor a la Biblioteca].**

MANLLEU ÍNTIM. *Memòries, siluetes i anecdotari.*

Ofrena d'uns manlleuencs barcelonins a
llurs compatricis vilatans. Barcelona:
Edit. Balmes [Imp. Miret], 1953.

PUJOL ESCALÉ, Francesc.- *Croquis manlleuencs
per Francesc Pujol Escalé i Esteve Gaja
Molist / pròleg de Mn. Joan Puntí i
Collell. Manlleu: Llib. Contijoch
[Gràfiques Manlleu], 1952. (Monografies
Manlleuencs).*

---*Santa Maria de Manlleu. Edición
conmemorativa del milenario de "Hoja
Dominical". (s. l.); Gráficas Manlleu,
1950.*

MIRÓ i BORRÀS, Oleguer.- *El reper^tori de
Manresa i la mort de l'Infant En Jaume
Comte d'Urgell (s. XIV). Manresa: Bausili,
Ind. Gráf., 1964.*

SANTAMARIA CLAPERS, Valentín.- *Manresa en la guerra de la Independencia. 300 documentos de 1808 custodiados en el Archivo de la ciudad y transcritos por el Rvdo. D. Valentín Santamaria Clapers, Pbro. Manresa: Imp. San José, 1960.*

SARRET y ARBÓS, Joaquín.- *Lo sometent de Manresa y son districte. Memòria... Manresa: Imp. de Sant Joseph (s. a.).*

---Noticiero-guía de la muy noble, muy leal y benéfica ciudad de Manresa por Joaquín Sarret y Arbós. Manresa: Imp. de San José, 1955. (Publicaciones de los Amigos de la Historia de Manresa). Vol. I [Ejemplar núm. 461 de la edición de 600 ejemplares numerados en papel Alfa].

ALBERT, Esteve.- *D'Iluro a Mataró. El Maresme del segle V al segle XIII. Accèssit Premi Iluro 1970. Mataró: Caixa d'Estalvis*

Laietana, Editorial Rafael Dalmau, 1973.

CASAS, Joaquim.- *Cel·luloide ranci (El Mataró del meu temps)*. Palma de Mallorca: Editorial Moll, 1958. (Biblioteca Raixa; 26).

COLOMER, Josep M.- *Mataró al mil cinc-cents / pròleg de J. M. Font Rius*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 1969. (Premi Iluro; 15, 1967).

ESPINALT y GARCÍA, Bernardo.- *Atlante Español o Descripción General Geográfica, Cronológica e Histórica de España, por Reynos y Provincias... su autor Don Bernardo Espinalt y Garcia*. [Tomo VII... Parte IV. Corregimiento de Mataró]. Mataró: Caja de Ahorros. Imp. Minerva, 1968.

FERRER i CLARIANA, Lluís.- *Santa Maria de Mataró. La parròquia. El temple. (Dels orígens a l'últim terç del segle XVII).*
Mataró: Museu i Arxiu Històric
Arxiprestal, 1968. Publ. de l'obra de Sant Francesc i del Museu. Arxiu Històric arxiprestal-IV.

LLOVET, Joaquim.- *La ciutat de Mataró.*

Barcelona: Edit. Barcino [Gráf. Marina],
1959-1961. Vols. I, II.

---*Mataró, 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de corregiment* [Premi Iluro, 1965].

Mataró: Edició de la Caixa d'Estalvis
[Barcelona, Minerva, S. A.], 1966.

MARTÍ i COLL, Antoni.- *Cartes d'un mestre veler (1770-1794).* Premi Iluro, 1966. Pròleg de Joaquim Llovet. Mataró: Caixa d'Estalvis, 1967.

---*Domingo de Caralt. Tercer premio Iluro,*

1963. Mataró: Caja de Ahorros, 1965.

---Mataró i els agraviats. Mataró: Edit. Rafael Dalmau (Barcelona), 1973. (Caja d'Estalvis Laietana; 21).

RIBAS i BERTRAN, Marià.- *Els orígens de Mataró*. Mataró: Caixa d'Estalvis de Mataró, 1964. (Premio Iluro, 1963).

MARQUÈS i CASANOVAS, Jaume.- *Millàs*. Salt: Imp. Fontané, 1974.

PICANYOL, Llogari.- *Estudios históricos sobre Moyá*. Barcelona: C. Casacuberta, 1963. Segundo Suplemento Trienal de "Modiglianu".

BADIA i VILLÀ, Tomàs.- *Mollerusa detalls per a una història per En Tomàs Badia i Vila*. Barcelona: Sarrià Escola Gráfica Salesiana, 1976. Exemplar numerat, nùm. 52.

COLOMER, Ignasi M.- *Montblanc i la Conca en els mapes.* (S. l.; S. i.), 1966. (Es tirada aparte del Bolet. Inform. del Centro Comarcal leridano, núm. 103, 1966).

POBLET, Josep M.- *Montblanc a començaments de segle amb el catalisme^(as) i els seus costums.* Barcelona: Editorial Pòrtic, 1971. (Llibre de Butxaca; 3C).

FERNÁNDEZ TORREGROSA, Anancio.- *Breve resumen de la historia de Montmeló.* Barcelona (s. e.), 1946.

BLADÉ DESUMVILA, A.- *Episodis de la Història. Montpeller català.* Barcelona: Rafael Dalmau, 1965.

CORREDERA, Eduardo.- *El Libro de Nuria. Historia. Leyendas. Prodigios. Itinerarios.* Barcelona: Editorial Balmes,

1966.

SOLÀ, Fortià.- *Història de Nùria*. Pòrtic de Joan Maria Guasch. Barcelona: Edit. Estel, 1952. [Ejemplar núm. 89 de la edició de 375 ejemplares sobre papel de hilo Guarro].

MISSER i VALLÈS, Salvador.- *Glosses històriques*. Extreteres d'apunts personals inèdits sobre la *Història d'Olesa de Bonesvalls*, a propòsit de l'edició dels "Goigs de Sant Joan Baptista" Patró i Titular de la Parròquia esmentada... Barcelona: Imp. J. Prats Bernadàs, 1953.

DANÉS TORRAS, Joaquín.- *Historia de Olot*. Capítulc de la Prehistoria, la Protohistoria y la Historia Antigua, con unas Advertencias preliminares y una Segunda Parte conteniendo un breve resumen

de los cuatro capítulos o libros por
Joaquín Danés Torras. Olot: Tipografía de
Pedro Aubert, 1949.

---*Història d'Olot / pròleg de Ramon Grabolosa*
Puigredon. Olot: Aubert, Impressor, 1977.

---*Llibre d'Olot / pròleg de Joan Teixidor*
(Segona edició). Barcelona: Edit. Selecta
[Imp. Juvenil], 1960. (Biblioteca Selecta;
183).

GRABOLOSE, Ramon.- *Olot, els homes i la ciutat.*
Premi Maspons i Canarasa, 1968. Pròleg
d'Enrich Lluch. Barcelona: Edit. Selecta,
1969. [Biblioteca Selecta; 422].

JORDÀ i GÜELL, Ricard.- *La guerra gran vista*
des l'Olot (1793-1795). Barcelona: Rafael
Dalmau, 1975. (Episodis de la Història;
199).

---*Vida olotina en el salt a l'època moderna*
(1780-1790). Barcelona: Dalmau, 1978.

(Episodis de la Història; 231).

OLOT. *Fiestas de Ntra. Sra. del Tura. Año 1957.*

Editado por la Comisión de Cultura del
Excmo. Ayuntamiento..., con motivo del 50
aniversario de la concesión del título de
Ciudad. Olot: Imp. y Cart. Alzamora, 1957.

ZUDAIRE, E.- *Unión y concordia de la villa de*

Olot por E. Zudaire. Tirada aparte de los
Anales del Inst. de Est. Gerundenses...

Vol. XVI... (S. p. i.), 1963. (CSIC.
Patronato de la Excma. Dip. Prov. de
Gerona).

ESPAR i TRESSENS, Josep.- *Coses d'Organyà*

d'ahir, pels germans Josep i Francesc
Espar i Tressens. Barcelona: Impr. R.
Duran, 1977.

HISTÒRIA d'Osona / Joaquim Albareda, Jordi

Figuerola, Miquel Molist, Imma Ollich;
pròleg de Josep Pontana. Vic: Eumo, 1984.

CASANOVAS i CANUT, Sebastià.- *Memòries d'un
pagès del segle XVIII / edició a cura de
Jordi Geli i Maria Àngels Anglada.*
Barcelona: Edicions Catalanes, 1978.
(Biblioteca Torres Amat; 6. Depart. de
Filologia Catalana. Universitat de
Barcelona 9).

GOLOBARDES VILA, Miguel.- *El Convento del
Carmen de Peralada por Miguel Golobardes
Vila.* Barcelona: José Porter, Editor
["Artes Gráficas Trayter"-Figueras], 1953.
(Publicaciones de la Biblioteca del
Palacio de Peralada. Serie In.- 8,
vol.II).

---"El sepulcre" de Peralada. Por Miguel
Golobardes Vila. Planos y dibujos de Ramon
Reig. Peralada:Edic. Biblioteca Palacio

- [Suc. Tip. Carreras Gerona], 1955.
(Publicaciones Biblioteca Palacio
Peralada. Serie In.-4 Mayor, vol. IV).
- Peralada. Condado, Villa, Palacio. Por
Miguel Golobardes Vila. Peralada: Edic.
Biblioteca Palacio, 1959.
- Peralada, condado, villa, palacio por Miguel
Golobardes Vila. Segunda edición.
Figueras: Edic. Biblioteca Palacio
Peralada, 1975. (Publicaciones Biblioteca
Palacio Peralada. Serie in.-8, vol. IV).
- Peralada. Le comté, la ville, le palais. Par
Miguel Golobardes Vila. Peralada: Edic.
Biblioteca Palacio, 1963.
- Peralada. Countship, town, palace. By Miguel
Golobardes Vila. Peralada: Edic.
Biblioteca Palacio, 1965.
- CASANOVAS i BORRELL, Lluís.- *La Pobla de Segur*
(Notes històriques). La Pobla de Segur:
Edic. "Canó de Particulars", 1958.

MARÉS DEULOVOL, Federico.- Port de la Selva.

Notas históricas. Barcelona: Gràf. Bachs,
1972. (Instituto de Estudios
Ampurdaneses).

ANDRÉS de PALMA de MALLORCA.- Cap. Prat de

*Llobregat (Ensayo histórico)... Prólogo de
José Castro y Martín. Aportación, revisión
y pies de grabado de Jaime Codina Vilá...*
Prat de Llobregat: Imp. Pulcra, Barcelona,
1958.

**CODINA y OILÀ, Jaume.- Delta del Llobregat. La
gent del fang (El Prat, 965-1965) / pròleg
d'A. Durán i Sanpere. Granollers:
Montblanc [Pulcra], 1966. (Monografies
locals, núm. 1, B. H^a).**

---Historia de una plaza (la Plaza del Prat).

El Prat de Llobregat: Portavoz Prat-Imp.
Comercial de el Prat, 1960.

---Resumen de Historia del Prat. Resum

*d'Història d'el Prat. El Prat de
Llobregat: Amics d'el Prat, 1976.*

**LLOGARI PICANYOL, P.- El Prat. Breu historial
del seu origen i de la seva època de major
esplendor (segles XVII i XVIII).
Barcelona: Casacuberta, 1965.**

**PEIX PARERA, José M.- Breve resumen histórico
de la ermita de Ntra. Sra. de la Cisa, San
Pedro de Premià, por José M. Peix Parera.
Barcelona (s. i.; s. a.).**

**ALBERT i CORP, Esteve.- Puigcerdà. Una
comunitat d'homes lliures al segle XII.
[Dibuixos de Teixidó. Editat en el 8è
Centenari de la fundació de la vila de
Puigcerdà]. Puigcerdà: Centre
d'Iniciatives Turístiques de Puigcerdà i
Cerdanya, 1977.**

DIETARI de la Fidelíssima Vila de Puigcerdà.

Transcripció literal del text i comentari original per S. Galceran Vigué. Pròleg del Dr. Joan Martí Alanís... Accèssit al Premi Gumersind Bisbal Gutsens 1974. Barcelona: Tip. Empòrium, 1977. (Fundació Salvador Vives Casajuana; 46).

MERCADER, Juan.- *Puigcerdà, capital del departamento del Segre. Noticias inéditas sobre el dominio napoleónico en la Cerdeña por Juan Mercader. Zaragoza (s. e.), 1948. (Instituto de Estudios Pirenaicos del CSIC. Sep. de "Pirineos", 9-10, año IV, 1948).*

BEGUER PINYOL, Manuel.- *El Real Monasterio de Santa María de la Rapita de la Sagrada y*

soberana milicia hospitalaria de San Juan de Jerusalén (Orden de Malta). Monografía histórica por Manuel Beguer Pinyol.
Tortosa: Imp. Algueró y Baiges, 1948. [Con dedicatoria del autor].

NEGRE PASTELL, Pelayo.- *El castillo de Requesens por Pelayo Negre Pastell.*
[Tirada aparte de los Anales del Inst. de Est. Gerundenses del Patr. «José M. Quadrado»]. (S. l.; s. i.), 1954. (CSIC. Patr. Excmo. Dip. Prov. Gerona).

ANGUERA, Pere.- *Història gràfica del Reus contemporani, II, 1939-1979.* Reus: Ajuntament, 1987.

ARAGONÉS VIDAL, Salvador.- *La Revolución de Septiembre y el "Diario de Reus" / prólogo de José María Fontana Tarrats.* Reus: Asociación de Estudios Reusenses, 1969.

(Ediciones Rosa de Reus; 43).

**BOFARULL i de BROCA, Andreu de.- Anales
históricos de Reus desde su fundación
hasta nuestros días. 3ª edició. Reus:
Asociación de Estudios Reusenses, 1959-
1961, 2 v. (Edicions Rosa de Reus 21; 26).**

**GORT JUANPERE, Ezequiel.- Reus Imperial Atenta
Ciutat, 1712-1714. Reus: Gort Reprografia,
1978. (El Ganxet).**

**GÜELL i MERCADER, Josep.- Coses de Reus
(Records d'un jove que ja no ho és). Text
revisat per Josep Miquel Pàmies. Mots
inicials i apèndixs de Josep Iglésies.
Reus: Asociación de Estudios Reusenses,
1965.**

**IGLÉSIES, Josep.- L'entrada dels carlins a Reus
el 1872. Barcelona: Rafael Dalmau, 1968.**

(Episodis de la Història; 107).

SERRA PÀMIES, Josep.- *Records i siluetes 1901-1930* / pròleg de Francesc Navarro Borràs. Reus: Asociación de Estudios Reusenses, 1969. (Ediciones Rosa de Reus; 42).

VIOLANT i SIMORRA, Ramon.- *Etnografia de Reus i la seva comarca*. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1955-1959, 5 v.

VOLTES BOU, Pedro.- *La ciudad de Reus y la guerra de Sucesión*. [Publicado en el "Boletín de la Real Academia de la Historia", tomo CLVI, Cuaderno I, pp. 41-53]. Madrid: Imprenta y Editorial Maestre, 1965.

SERRA VILARÓ, J.- *Castell de Riner, Senyoriu dels repobladors de L'Espluga de Francolí*. extracto del Boletín Arqueológico, años

1960-1961. Tarragona: Sociedad
Arqueológica Tarraconense, 1960.

BENCOMO, Carmen.- *Aproximació a la història de
Rubí / Carmen Bencomo [et al.]. Rubí:
Ajuntament, 1986.*

BOSCH y CARDELLACH, Antonio.- *Memorias de
Sabadell. Segunda parte, 1787-1804.
Sabadell: Archivo H. Municipal [Editora
Sabadell], 1944.*

COSTAJUSSA OLIVER, José.- *Sabadell 1967.
Aspectos de la vida sabadellense contados
por sus protagonistas. Un resumen de la
vida sabadellense escrito, comentado y
adaptado por José Costajussa Oliver.
Sabadell: M. Martí, S. A., 1968.*

RANZATO, Gabriele.- *La aventura de una ciudad
industrial. Sabadell entre el Antiguo*

Régimen y la modernidad. Barcelona:
Península, 1986.

VICENS VIVES, Jaume.- Sabadell en la Historia
Universal. Sabadell: Fundación Bosch y
Cardellach [Imp. G. Minerva], 1961.

SOLA, Fcrtià.- Sant Andreu de Llavaneres.
Monografia històrica de la Parròquia en el
primer centenari de la benedicció del
Temple actual (1836-1936). Mataró: Caixa
d'Estalvis [Barcelona: Imprenta Minerva],
1968.

SERRALLONGA, Joan (coordinador).- Sant Hipòlit
de Voltregà dins de la història. Sant
Hipòlit de Voltregà: Ajuntament, 1986.

MARTÍNEZ SOLSONA, Francesc.- Sant Jaume de
Frontenya: mil anys d'història i
geografia: itineraris muntanyencs amb mapa

1/25.000. Granollers: Montblanc, 1967.

BUSQUETS i MOLAS, Esteve.- *Entre vinyes i telers. La vida a Sant Llorenç Savall per Esteve Busquets i Molas.* Barcelona: Casulleras, 1967.

CANAL i RIUS, Pere.- *Sant Vicenç de Castellet des de l'antiguitat fins els nostres dies.* Recopilat i escrit per Pere Canal i Rius i Miquel Vila i Villamayor. Sant Vicenç de Castellet: Gràfiques Guades, 1968.

FORT i COGUL, Eufemià.- *La vida en una vila del Camp de Tarragona al segle XIV.* Barcelona: Rafael Dalmau, 1964.

CARBONELL y GENER, José.- *Siete ensayos de Historia suburense...* Sitges: Talleres gráficos "El Eco de Sitges", 1961.

---"Sitges la Reial". *Despertar social y*

politico de la burguesia y el pueblo
suburenses, durante los siglos dieciséis y
diecisiete. Sitges: "El Eco de Sitges",
1965.

FARRERONS TARRAGO, Josep M.- *Glosses de Sitges*,
per Josep M. Farrerons Tarrago. Barcelona:
Imprenta Bayer y Hnos, 1969.

PLANES, Ramon.- *El modernisme a Sitges*. Premi
Josep Yxart, 1968. Barcelona: Editorial
Selecta [Gràfiques Diamant], 1969.

COSTA y BAFARULL, Domingo.- *Memorias de la
ciudad de Solsona y su Iglesia por Domingo
Costa y Bafarull, cura párroco de
Castellnou de Seana (+ 1806)*. Barcelona:
Ed. Balmes [Atenas A. G.], 1959.

MAGRINÁ, Antonio de.- *Tarragona en el siglo XIX*
/ Antonio de Magriñá. Tarragona: Tip. J.

A. Nel·lo, 1901. 2a ed., 1981.

SOBERANAS LLEÓ, Amadeo-J.- *Contribución al estudio del siglo XVIII catalán en Tarragona. Extracto del "Boletín Arqueológico", año 1958. Real Sociedad Arqueológica Tarraconense. Tarragona.*

BAULIES, Jordi.- *EL municipi de Terrassa 1877-1977. Terrassa: Caixa d'Estalvis de Terrassa, 1977.*

BOIX, José.- *Tarrassa / José Boix, J. Martínez Lozano. Segunda edición. Patrocinada por el Ecmo. Ayuntamiento de Terrassa. Terrassa: Juan Morral, impresor, 1969.*

CARDÚS, Salvador.- *La ciutat i la seu episcopal d'Egara. Enric Gall, visió poètica de l'Egara visigoda. Terrassa: Talls. Gràfs. Joan Morral, 1964.*

---*Nom i essent de Terrassa.* Terrassa: Tallers

Gràfics Joan Morral, 1961.

---*Historial de la guerra napoleònica a*

Terrassa. Terrassa: Tabl. Joan Morral,

1962.

---*Terrassa medieval. Visió històrica.*

Terrassa: Tall. Gràf. Joan Morral, 1960.

CASTELLS, J.- *Tarrasa y los Tarrasenses*, J.

Castells, M. Palomares, F. Torrella.

Tarrasa: Marcet, 1966.

MARCET i GISBERT, Xavier (coordinador).-

Història de Terrassa. Terrassa:

Ajuntament, 1987.

SURROCA, J.- *Bibliografia de Torroella.* Girona,

1983.

MORALEJO FIDALGO, José Manuel.- *La diòcesis de*

Tortosa durante la última etapa de la

**monarquia isabelina. Tesis de
Licenciatura. Universidad de Barcelona,
1971.**

**BERNADÓ, Jordi.- *Tremp, 1884-1984: cent anys
d'història / Jordi Bernadó [et al.].*
Lleida: Editorial Virgili i Pagès, 1987.**

**VALLÉS... [Extraordinario de verano dedicado a
Parets]. Granollers: Ed. por Falange
Española. Trad. de las JONS, (s.a.)**

**CANYAMERES, Ferran.- *El Vallés (Vigor i
bellesa). Premi P. Maspons y Camarasa*
1959. Barcelona: Editorial Selecta [Gráfs.
Diamant], 1960.**

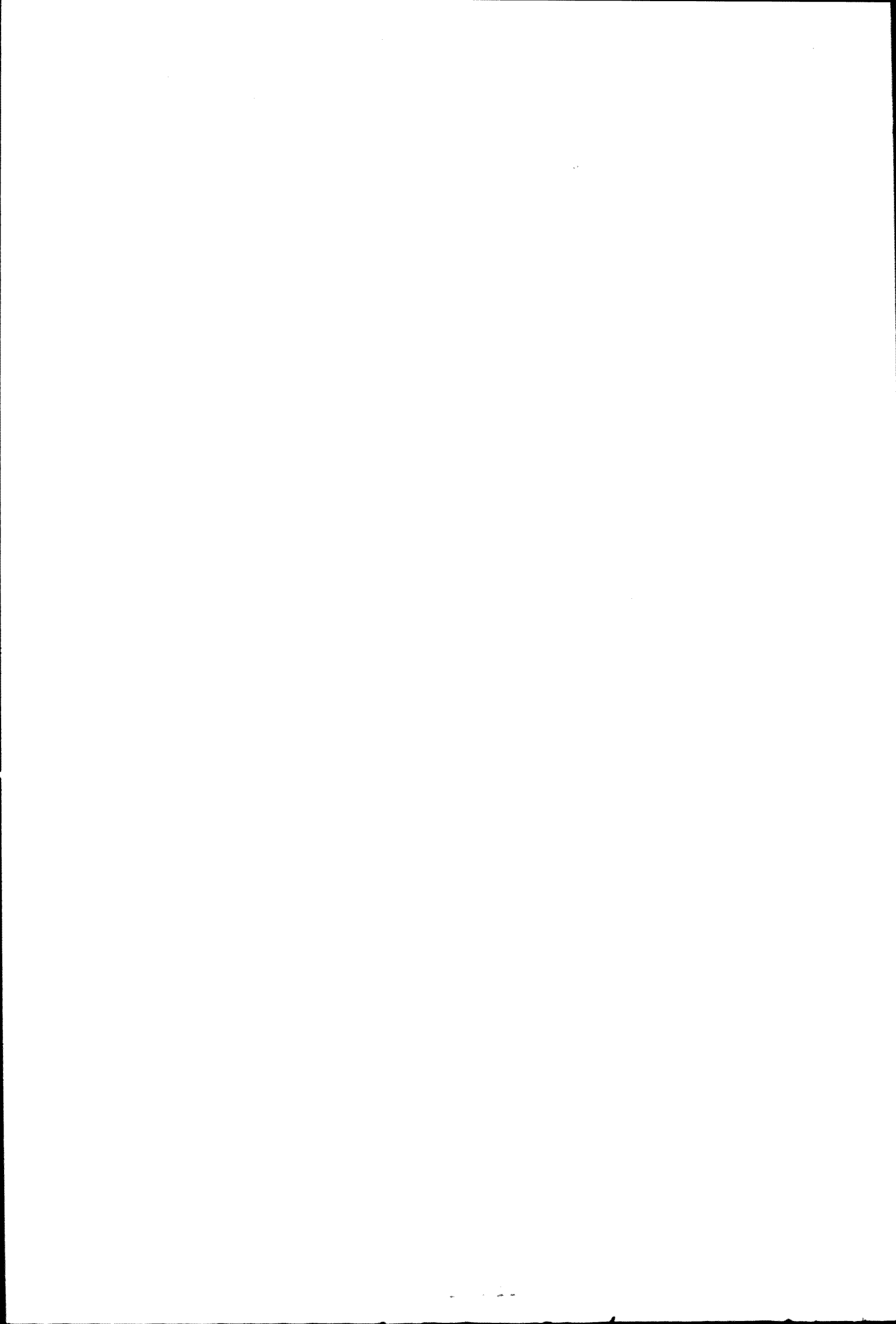
**PIQUER i JOVER, Josep Joan.- *El senyoriu de
Verdú. Introducció per a l'estudi del
rèim jurisdiccional que els abats de
Poblet exerciren sobre la vila. Tarragona:***

Reial Societat Arqueològica [Sugrañes],
1968.

VIRELLA BLODA, Alberto.- Vilanova i la Geltrú
abans de la seva fundació. (S. l.) T. G.
Soler, 1952.

---Vilanova i la Geltrú: del mil·lenari de
Cubelles al setè centenari de la carta-
poble de Vilanova / pròleg de Josep
Iglesias. Barcelona: Selecta, 1974. Premi
Catalònia, 1974. (Biblioteca Selecta;
481).

BIBLIOGRAFIA GENERAL CONSULTADA

ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I DE
BALEARS.- *L'Acadèmia i la Barcelona de fa
cent anys.* Barcelona: Acadèmia de Ciències
Mèdiques, 1972.

AGUILÓ y FUSTER, Mariano.- *Catálogo de obras en
lengua catalana, impresos de 1474-1860.*
Madrid: Rivad. syra, 1923-1927.

AINAUD DE LASARTE, Josep M.; JARDÍ, Enric.- *Prat
de la Riba, home de govern / Josep M. Ainaud
de Lasarte, Enric Jardí.* Barcelona: Ariel,
1973.

ALBERCH i FUGUERAS, Ramon; NADAL I FARRERAS,
Joaquim.- *Bibliografia històrica de les
comarques gironines. 1. Ciutat de Girona/per
Ramon Alberch i Fugueras, Joaquim Nadal i
Farreras.* Barcelona: Depart. de Cultura i

Mitjans de Comunicació de la Generalitat,
1982. (Monografies de l'Institut d'Estudis
Gironins; 8).

ALBERTÍ, Santiago.- *El republicanisme i la
Restauració monàrquica (1875-1925).*
Barcelona: Albertí, 1972.

ÀLBUM MERAVELLA.- *Album Meravella: Llibre de
bel·leses naturals i artístiques de
Catalunya / informacions de Sanç
Capdevila, F. Duran i Canyameres, Pau Font
de Rubinat, Josep Iglésies (del Centre de
Lectura de Reus), Joan B. Manyà, Cèsar
Martinell, Pau Queralt, Ferran Razquin
Fabregat i Lluís Soler i Sabarís.*
Barcelona: Centre Excursionista
Barcelonès.
Llibreria Catalònia, 1931. 5 v.
Vol. I: La comarca de Bages. El Bergadà.
El Cardener. La comarca d'Igualada. El

Llussanes. El Moianes. El Valles. La Plana
de Vich. El Pla de Barcelona i el del
Llobregat. La Maresma. El Penedes.
Vol. II: La Vall d'Aran. Ribagorça. El
Pallars. La Conca de Tremp. Vall d'Ager.
La Noguera-Ugellet. Ribera de Segre. Conca
de Meia. Ribera de Ció. Pla d'Urgell. Pla
de Lleida. Les Garrigues.
Vol. III: Les Valls d'Andorra.
Vol. IV: Camp de Tarragona. Muntanyes de
Prades. Conca de Barbarà. Priorat
(Montsant). Riberes de l'Ebre. Terra Alta.
Comarca de Tortosa. Segarra (Guissona).
Vol. V: La Cerdanya. Vall de Ribes.
Ripollès. Camprodon. La Muntanya. La
Garrotxa. L'Empordà (Costa Brava
Selva.

ALCOBERRO, A.- *Llegir història o fer-la.*
"L'Avenç", núm. 119 (1988). Plecs
d'Història local, 17, pp. 258-261.

ALLEN, B.- *From Memory to History. Using Oral Sources in Local Historical Research* / B. Allen, L. Montell. Nashville (Tennessee), 1981.

ALMIRALL, Valentí.- *España tal como es / estudio preliminar y notas críticas a cargo de Antoni Jutglar*. Barcelona: Anthropos, 1983. (Historia, Ideas y textos; 4).

ALÒS, Ramon d'.- *Contribució a la bibliografia del P. Caresmar*.

"Butlletí de la Biblioteca de Catalunya"
IV (1971).

---*Un siècle d'historiographie catalane (1836-1939)*. VIII Congrès International des Sciences Historiques. Zurich, 1938. Paris, Vol. II, pp. 527-530.

ANGUERA, Pere.- *El Centre de Lectura de Reus*:

**una institució ciutadana. Barcelona:
Edicions 62, 1977.**

**ARBELOA, Víctor Manuel.- Primer Congreso Obrero
Español 1870 / estudio preliminar de
Víctor Arbeloa. Madrid: ZYX, 1972.**

**ARCO, Luis del.- Estudios Históricos,
Artísticos y bibliográficos referentes a
las provincias de Castellón y Tarragona.
Castellón: Imp. J. Barberá, 1913.**

**ARIAS VELASCO, José.- La Hacienda de la
Generalitat, 1931-1938. Barcelona: Ariel,
1977.**

**ARTELLS, Joan J.- Barça, Barça, Barça!
Barcelona: Laia, 1972.**

**ARTÍS i BENACH, Pere.- El cant coral a
Catalunya (1891-1979). Barcelona: Barcino,**

1980.

ARTOLA, Miguel.- *La burguesía revolucionaria (1808-1874)*. Madrid: Alianza, 1974.
(Historia de España Alfaguara; V).

---*Partidos y programas políticos, 1808-1936*.
Madrid: Aguilar, 1977, 2 v. (Biblioteca Cultura e Historia).

BADIA MARIN, V.- *Una teoría de cronista*.
"Anales del Centro de Cultura Valenciana"
44 (1960), pp. 1-43.

BALAGUER, Víctor.- *Historia de Cataluña y de la Corona de Aragón*. Barcelona: S. Manero, 1860-1863.

BALANÇ.- *Balanç de les activitats historiogràfiques realitzades a la postguerra franquista*. Congrés de Cultura Catalana. Barcelona: 1978, vol. I, pp.

191-235.

BALCELLS, Albert.- El problema agrari a

**Catalunya (1890-1936): la qüestió
rabassaire / introducció d'Emili Giralt.**

Barcelona: Nova Terra, 1968. (Síntesi.

Documents a la recerca; 1).

---El sindicalisme a Barcelona (1916-1923).

Barcelona: Nova

Terra, 1965. (Síntesi; 9).

---Historia Contemporànea de Catalunya.

Barcelona: EDHASA, 1983.

**BALCELLS, Joan.
---L'Orfeó Gracienc i el seu entorn ciutadà:**

memòries del mestre Joan Balcells.

Barcelona: Orfeó Gracienc, 1984.

---L'Orfeó Gracienc i la Dictadura. Barcelona:

Orfeó Gracienc, 1931.

BARAS i GÓMEZ, Montserrat.- Acció Catalana

**(1922-1936). Barcelona: 1984. (Biblioteca
de Cultura Catalana; 53).**

**BASES.- Bases per a la Constitució Regional
Catalana. Manresa, març de 1892. Vic:
Eumo, 1992.**

**BATLLORI, Miquel.- Vuit segles de cultura
catalana a Europa. Barcelona: Selecta,
1958.**

**---i Víctor M. ARBELOA.- Arxiu Vidal i
Barraquer: Església i Estat durant la
Segona República Espanyola, 1931-1936 /
edició a cura de M. Batllori i V. M.
Arbeloa. Montserrat: Publicacions Abadia,
1971-1977, 3 v.**

**BATLLORI, Roser.- L'Ensenyament de la història
a l'escola: societat i territori al Vallès
Occidental. Barcelona: Universitat, 1982.**

**BENET i MORELL, Josep.- Maragall i la Setmana
Tràgica. Barcelona: Edicions 62, 1963.
(Llibres a l'abast; 15).**

---i Casimir MARTÍ.- *Barcelona a mitjan segle XIX: el moviment obrer durant el Bienni Progressista, 1854-1856* / Josep Benet; Casimir Martí. Barcelona: Curial, 1976, 2 v.

BLADÉ i DESUNVILA, A.- *El meu Rovira i Virgili*.
Barcelona, 1981.

BOFARULL i MASCARÓ, Pròsper de.- *Colección de documentos inéditos del Archivo general de la Corona de Aragón* / Pròsper de Bofarull i Mascaró; Manuel de Bofarull i de Sartorio; Francesc de Bofarull i Sans.
1910, 41 v.

---*Los condes de Barcelona vindicados*.
Barcelona, 1836.

BOFARULL y BROCA, Antoni de.- *Historia crítica (civil y eclesiástica) de Cataluña*.
Barcelona: Aleu y Fugaruel. 1876-78, 9 v.

- Història crítica (civil i eclesiàstica) de Catalunya / per Antoni de Bofarull y Brocà. Barcelona: Bibl. clàssica Catalana, 1906-1910, 15 tomos.**
- T. I-II: Època primitiva: Celtes, Grechs, Fenicis...**
- T. III-IV: Dominació Alarba-Dominació França.**
- T. V-VI: Comtes Sobirans de tota la Marca.**
- T. VII-VIII: Comtes-Reys.**
- T. IX-X: Comtes-Reys.**
- T. XI-XII: Comtes-Reys.**
- T. XIII-XIV: Comtes-Reys.**
- T. XV-XVI: Comtes-Reys.**
- T. XVII-XVIII: Comtes-Reys.**
- T. XIX-XX: Comtes-Reys.**
- T. XXI-XXII: Comtes-Reys.**
- T. XXIII-XXIV: Reys d'Espanya.**
- T. XXV-XXVI: Reys d'Espanya.**
- T. XXVII-XXVIII: Reys d'Espanya.**
- T. XXIX-XXX: Reys d'Espanya.**

BOLÒS i SADERRA, Joaquim de.- *La Guerra Civil en Catalunya (1872-1876)*. Barcelona: Rafael Casulleras, 1928.

BONET i BALTA, Joan.- *L'Església catalana, de la Il·lustració a la Renaixença*. Montserrat: Publicacions Abadia, 1984.

BORI i FONTESTÀ, Antonio.- *Historia de Cataluña: sus monumentos, sus tradiciones, sus artistas y personajes ilustres por Antonio Bori i Fontestà*. Con 100 ilustraciones de Tusell, Padrós... Barcelona: Her. J. Roca y Bros, 1910.

BOSCH-GIMPERA, Pere.- *La Universitat i Catalunya / pròleg de Josep de C. Serrafols*. Barcelona: Edicions 62, 1971. (Llibres a l'abast; 97).

BUSQUETS, Joan.- *Les possibilitats de la*

*demografia històrica a les comarques
gironines: inventari dels arxius
parroquials de la diòcesi. Girona:
Institut d'Estudis Gironins, 1975.*

**CABANA, Francesc.- Història del Banc de
Barcelona. Barcelona: Edicions 62, 1978.**

**CALVO SOTELO, José.- Mis servicios al Estado.
Madrid: Imp. Clásica, Española, 1931.**

**CAMBÓ, Francesc.- Per la Concòrdia. Barcelona:
Llibr. Catalònia, 1930.**

**CAMPBELL-KEASE, J.- A Companion to Local
History Research. Londres, 1989.**

**CAMPS i ARBOIX, Joaquim de.- El Parlament de
Catalunya, 1932-1936. Barcelona: Edicions
62, 1976.**

---Història de l'agricultura catalana.

Barcelona: Taber, 1969.

---*La Mancomunitat de Catalunya*. Barcelona:
Bruguera, 1968.

CAMPS i GIRÓ, Joan.- *La guerra dels Matiners i
el catalanisme polític, 1846-1849*.
Barcelona: Curial, 1978.

CAÑELLAS, Cèlia; TORÁN, Rosa.- *Política escolar
de l'Ajuntament de Barcelona, 1916-1936*.
Barcelona: Barcanova, 1982.

CAPDEVILA, Carles.- *Les grans figures del
Renaixement de Catalunya: Victor Balaguer*.
"Revista de Catalunya", vol. I (1924), pp.
576-592.

CAPDEVILA i FELIP, Sanç Mn.- *Treballs històrics
de Mn. Sanç Capdevila i Felip: 1883-1932 /
a cura de F. Xavier Ricomà Vendrell*.
Tarragona: Institut d'Estudis

Tarraconenses "Ramon Berenguer IV", 1980.

(Els llibres de la Medusa; 1).

CAPMANY, Antonio de.- *Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la antigua ciudad de Barcelona (1779)*. Barcelona: Cambra Oficial de Comerç i Navegació, 1961, 2 v.

CARBONELL i SEBARROJA, Jaume.- *L'Escola Normal de la Generalitat, 1931-1939*. Barcelona: Edicions 62, 1977.

CARR, Raymond.- *España 1808-1939*. Barcelona: Ariel, 1969.

CARRERA PUJAL, Jaume.- *Historia política de Catalunya en el siglo XIX*. Barcelona: Bosch [Imp. Clarasó], 1957-1958, 7 v.
Vol. V: La Revolución de 1868, La República de 1873 y la Tercera Guerra

Carlista.

**Vol. VII: El Renacimiento Político y
Literario.**

**CARRERAS CANDI, Francesc.- Geografia General de
Catalunya. Barcelona: Edicions Catalanes,
1980, vols. IX, XVIII.**

**CASANOVAS, Ignacio.- Balmes. Su vida, sus obras
y su tiempo. Barcelona: Balmes [Atenas],
1962, 2 v.**

**---Josep Finestres: estudis biogràfics:
epistolari. Barcelona: Balmes, 1931.**

**CASASSAS i YMBERT, Jordi.- L'Ateneu Barcelonès:
dels seus orígens als nostres dies.
Barcelona: La Magrana: Institut Municipal
d'Història, 1986. (Curs d'Història de
Catalunya; 10).**

CASTELLÀ, Gabriel.- Caresmar: [biografia].

"Programa de Festa Major d'Igualada"
(1918).

CASTELLANOS, Jordi.- Guia de la literatura catalana contemporània. Barcelona: Edicions 62, 1973.

CASTERÁS ARCHIDONA, Ramón.- Actitudes de los sectores catalanes en la coyuntura de los años 1880 / prólogo d'Antoni Juglar. Barcelona: Anthropos, 1985. (Historia, Ideas y textos; 11).

CINQUANTA anys, 1928-1978: Edicions Proa. Barcelona: Proa, 1976.

CLARA, Josep.- El federal Pere Caimó / Josep Clara, Àngel Jiménez. Barcelona: Pòrtic, 1975.

COLECCIÓ de monografies de Catalunya / anotades

per Joseph Reig i Vilardell; amb un
prefaci de l'eminent historiador Joseph
Coroleu. Edició il·lustrada. Barcelona: Est.
de Ramon Molinos, 1890.

COLOMINES, A.- *Una esgerda al govern dels
mandarins. "Nous Horitzons"*, 117 (març
1990), pp. 491-493.

COLL i ALENTORN, Miguel.- *La historiografia
catalana. En: Història de Barcelona, I.*
Barcelona, 1975, pp. 36-49.

---Recordant Lluís Nicolau d'Oliver. "Revista
de Catalunya" (Barcelona), núm. 3 (1986),
pp. 3-12.

CONNELLY ULLMAN, Joan.- *La Semana Trágica:
Estudio sobre las causas socioeconómicas
del anticlericalismo en España (1898-
1912). Barcelona: Ariel, 1972. (Horas de
España).*

COROLEU i INGLADA, Josep; PELLA i FORGAS, Josep.- Las cortes catalanas / Josep Coroleu i Inglada, Josep Pella i Forgas. Barcelona, 1876.

CORREDERA, Eduard.- Caresmar: apuntes bio-psicológicos [discurs]. Plenari del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, 5. VII. 1964.

---La escuela histórica avellanense. Barcelona: Ed. Balmes, 1962.

CORTADA i SALA, Joan.- Cataluña y los catalanes. Barcelona, 1860.

CREXELL, Joan.- Premsa catalana clandestina i d'exili, 1917-1938. Barcelona: Llamp, 1987. (La Rella).

CRIVÉ MASÓ, Miquel.- Recull de temes d'història local. Sant Celoni: Secció Històrica del

Centre d'Estudis i Documentació del Baix
Montseny, 1988.

CRUELLES, Manuel.- *Salvador Seguí, el Noi del
Sucre*. Barcelona: Ariel, 1974.

CUCURULL, Fèlix.- *Panoràmica del nacionalisme
català*. París: Edicions Catalanes de
París, 1975, 3 v.

---Rovira i Virgili, escriptor polític. "Taula
de canvi", núm. 19 (1980), pp. 75-89.

CULLA i CLARÀ, Joan B.; DUARTE i MONTSERRAT,
Àngel.- *La premsa republicana*. Barcelona:
Diputació: Col·legi de Periodistes de
Catalunya, 1990. (Vaixells de paper; 8).

CURET, Francesc.- *Història del teatre català*.
Barcelona: Aedos, 1967.

CHITTOLINI, G.- *A proposito di storia locale*

per l'età del Rinascimento. En: *La storia locale. Temi, fonti e metodi della ricerca*. Bolonya, 1982, pp. 121-134.

DE ROSA, G.- *Aspetti della storia locale sociale e religiosa nell'età contemporanea*. En: *La Storia Locale. Temi, fonti e metodi della ricerca*. Bolonya, 1982, pp. 173-188.

DOMINGO, Marcel·lí.- *On va Catalunya?*
Barcelona: Llibr. Catalònia, v. 1927.

DURAN, Eulàlia.- *Introducció a: DESPUIG, Cristòfor.- Los col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa*. Barcelona, 1981.

---*Introducció a: Lluís Pons d'Icard i el «Llibre de les grandeses de Tarragona»*.
Barcelona, 1984.

ELIAS de MOLINS, Antoni.- *Diccionario*

**biográfico-bibliográfico de escritores y
artistas catalanes del siglo XIX.**

Barcelona, 1891, 2 v.

**---Los estudios históricos y arqueológicos en
Cataluña en el siglo XVIII. Discurs de
recepció a la Reial Acadèmia de Bones
Lletres de Barcelona. Barcelona, 1903.**

**ESPAI.- L'Espai viscut: Col·loqui Internacional
d'Història Local. València: Diputació,
1989.**

**ESPINÀS, Josep M.- Ciutats de Catalunya.
Barcelona: Edit. Selecta, 1970, 2 ed.
(Biblioteca Selecta).**

**FÀBREGAS, Xavier.- Aproximació a la història
del teatre català modern. Barcelona:
Curial, 1972.**

FELIU de la PENYA, Narcís.- Anales de Cataluña.

Barcelona, 1709.

---*Anales de Cataluña y epílogo... de los hechos de la Nación catalana desde la primera población de España hasta el presente año.* Barcelona, 1709, 3 v.

---*Fénix de Cataluña. Compendio de sus antiguas grandezas y medio para renovarlas.*

Barcelona, 1683. Reedició/estudi introductorí d'Henry Kamen. Barcelona; Base, 1975.

FERNÁNDEZ ALMAGRO, Melchor.- *Historia política de la España contemporánea.* Madrid:

Alianza, 1969, 3 v.

Vol. I: 1868-1885.

Vol. II: 1885-1897.

Vol. III: 1897-1902.

(El Libro de Bolsillo; 117; 120)

FERRER, Joaquim.- *Francesc Layret, 1880-1920.*

Barcelona: Nova Terra, 1971.

FIGUERES, Josep M.- La premsa catalana:

**apreciació històrica. Barcelona: Rafael
Dalmau, 1984. (Nissaga; 9).**

FLÓREZ de SETIÉN y HUIDOBRO, Enrique.- España

Sagrada. 48 v.

Vol.: Tarragona, Vic, Barcelona.

Vol.: Girona, Lleida, Rode / Antolín

Merino i José de La Canal.

FONTANA, Josep.- Ciència històrica i

**consciència catalana. "L'Avenç", núm. 100
(1987), pp. 70-76.**

---La història local: noves perspectives. En:

Reflexions metodològiques sobre la

història local. Girona, 1985, pp. 5-12.

---Pròleg: Història d'Osona / Joaquim Albareda,

Jordi Figuerola, Miquel Molist, Imma

Ollich. Vic: Eumo, 1984.

---Reflexions metodològiques sobre la història

local / Josep Fontana, E. Ucelay da Cal i

Josep M. Fradera. Girona: Cercle d'Estudis
Històrics i Socials, 1985. (Quaderns del
Cercle; 1).

FUSTER, Joan.- *Literatura catalana
contemporània*. Barcelona: Curial, 1971.

GALÍ, Alexandre.- *Història de les institucions
i del moviment cultural a Catalunya: 1900
a 1936*. Barcelona: Fundació Alexandre
Galí, 1986, 20 v. (Alexandre Galí: Obra
Completa).

---*Introducció: Dedicada a l'estat de la
cultura a Espanya i a Catalunya l'any
1900.*

Llibre I: La llengua. Entitats defensores
i propagadores.

Llibre II: Ensenyament Primari.

Llibre III: Ensenyament Secundari.

Llibre IV: Ensenyament Tècnico-industrial
i tècnico-manual o d'arts i oficis.

Llibre V: Ensenyament tècnico-artístic i de Belles Arts. Moviment artístic.

Llibre VI: Ensenyament i Serveis agrícoles.

Llibre VII: Ensenyaments econòmico-socials i administratius.

Llibre VIII: Institucions d'ensenyament per a la dona.

Llibre IX: Ensenyament Universitari.

Llibre X: Institucions de Cultura Popular.

Llibre XI: Biblioteques Populars i Moviment Literari.

Llibre XII: Música, teatre i cinema.

Llibre XIII: Biblioteques generals, tècniques i especialitzades. Bibliografia i Bibliofília.

Llibre XIV: Arxius i museus.

Llibre XV: Serveis tècnico-administratius.

Llibre XVI: Acadèmies i Societats Científiques.

Llibre XVII: Institut d'Estudis Catalans.

Llibre XVIII: Fundacions, premis, beques i pensions.

Llibre XIX: Congressos i moviment científic i filosòfic.

Llibre XX: Col·laboració de l'Església al moviment cultural de Catalunya durant el segle XIX. 1986. Epíleg de tota l'obra.

GALOFRE, Jordi.- *El Primer Congrés Catalanista (1880)*. Barcelona: Dalmau, 1979.

GARCIA i JORDAN, Pilar.- *Els catòlics catalans i la Segona República, 1931-1936 / presentació de Casimir Martí i de Miquel Izard*. Montserrat: Publicacions Abadia, 1986. (Biblioteca Serra d'Or; 55).

GARCÍA PUCHOL, Joaquín.- *Los textos escolares de historia en la enseñanza española (1808-1900): análisis de su estructura y contenido*. Barcelona: Universitat, 1993.

(Geocrítica: textos de apoyo; 10).

GARRIGA, Joan.- *A l'entorn de la història local i de les seves fonts de treball. "L'Avenç"* (Barcelona), núm. 108 (1987). Plecs d'Història Local, núm. 11.

GILI GAYA, Samuel.- *Historiadores de los siglos XVI y XVII / selección hecha por Samuel Gili Gaya. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1964.* (Biblioteca Literaria del Estudiante; tomo XVI).

GONZÁLEZ CASANOVA, Josep Antoni.- *Federalisme i autonomia a Catalunya (1868-1938): documents.* Barcelona: Curial, 1974. (Documents de Cultura; 6).

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Nazario.- *Análisis, concepción y alcance de la Revolución*

de 1868. "Razón y Fe", núm. 850-851
(1968).

GOUBERT, P.- *Local History*. "Daedalus", 100, 1
(hivern de 1971), pp. 113-127.

GRABOLOSE, Ramon.- *Carlins i Liberals: la
darrera guerra carlina a Catalunya*.
Barcelona: Aedos, 1972. (Biblioteca
Biogràfica Catalana; 49).

GRAMSCI, A.- *Apuntes sobre la historia de las
clases subalternas. Criterios metódicos*.
En: *Antología* / a cura de Manuel
Sacristán. Madrid, 1970, pp. 28-33.

GRAU, Ramon.- *Arqueologia romàntica:
espiritualisme versus materialisme. El fil
d'Ariadna III* / Ramon Grau i Marina López.
"L'Avenç" (Barcelona), núm. 91 (1986), pp.
232-235.

- El pensament historiogràfic d'Antoni de Capmany: de la il·lustració al romanticisme / Ramon Grau i Marina López Guallar. En: *I Congrés d'Història Moderna*. Barcelona, II, 1984, pp. 589-596.
- La gènesi del positivisme historiogràfic: Barcelona revisitada (1844-1848). El fil d'Ariadna IV. "L'Avenç" (Barcelona), núm. 96 (1986), pp. 71-74.
- L'escola historiogràfica / Ramon Grau i Marina López Guallar. En: *L'aportació de la Universitat catalana a la ciència i a la cultura*. Barcelona: "L'Avenç", 1981.
- Pau Piferrer i Victor Hugo: la llum no venia d'Alemanya. El fil d'Ariadna II / Ramon Grau i Marina López. "L'Avenç" (Barcelona), núm. 89 (1986), pp. 70-73.
- Sensibilitat romàntica contra erudició il·lustrada. El fil d'Ariadna / Ramon Grau i Marina López. "L'Avenç" (Barcelona),

núm. 87 (1985), pp. 78-81.

GRENDI, E.- *Fra storiografia e didattica: una discussione / E, Grendi, C. Constantini, S. Anselmi. "Quaderni Storici", 41 (1979), pp. 698-707.*

GUDERZO, G.- *Storia contemporanea, storia locale e didattica della storia. En: La storia locale. Temi, fonti e metodi della ricerca. Bologna, 1982, pp. 157-172.*

HENNESSY, C. A. M.- *La República Federal en España: Pi y Margall y el movimiento republicano federal 1868-1874. Madrid: Aguilar, 1966.*

HEY, D.- *Family history and Local History in England. Londres: Nova York, 1987.*

HINA, Horst.- *Castilla y Cataluña en el debate*

cultural, 1714-1930: historia de las relaciones ideológicas catalano-castellanas. Barcelona: Península, 1986. (Historia, Ciencia, Sociedad; 195).

HISTÒRIA.- La història i els joves historiadors catalans: Ponències i comunicacions de les Primeres Jornades de Joves Historiadors Catalans, celebrades al Centre Cívic de les Cotxeres de Sants els dies 4, 5 i 6 d'octubre de 1984 / pòrtic de Jaume Sobrequès i Callicó. Barcelona: Edicions de La Magrana: Institut Municipal d'Història, 1986.

HISTORIOGRAFIA.- La historiografia catalana: balanç i perspectives / Joaquim Nadal, Jaume Sobrequès, Josep Termes, Enric Ucelay, Borja de Riquer, (Antoni Simon). Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 1990. (Quaderns del Cercle; 6).

HISTORIOGRAFÍA.- *Historiografía española*

**contemporánea: X Coloquio del Centro de
Investigaciones Hispánicas de la
Universitat de Pau. Madrid: Siglo XXI,
1980.**

HOBSEAWM, Eric J.- *Las revoluciones burguesas:*

***Europa 1789-1848.* Madrid: Ediciones
Guadarrama, 1964.**

HOSKINS, W. G.- *Local History in England.*

Londres, 1959.

HUERTAS, Josep M.- *Salvador Seguí, el Noi del*

***Sucre: materials per a una biografia.*
Barcelona: Laia, 1974.**

HURTADO, Amadeu.- *Quaranta anys d'advocat:*

***història del meu temps.* Barcelona: Ariel,
1967-1969, 2 v.
Vol. I: 1894-1930; 1967.**

Vol. II: 1931-1936; 1969.

IGLÉSIES i FORT, Josep.- L'excursionisme a Catalunya: cent anys del Centre Excursionista de Catalunya. Barcelona: Carulla, 1975.

INSTITUT d'ESTUDIS CATALANS.- Els seus primers XXV anys. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1935.

IZARD, Miguel.- Industrialización y obrerismo. Las Tres Clases de Vapor. 1869-1913. Barcelona: Ariel, 1973. (Ariel quincenal; 98).

JARDÍ, Enric.- Història del Col·legi d'Advocats de Barcelona. Barcelona: Col·legi d'Advocats, 1989, 2 v.

JOVER ZAMORA, José M.- Balance de una

revolución. "Cuadernos para el Diálogo",
núm. 59-60 (1968).

---*Edad Contemporánea*. En: *Introducción a la
Historia de España / por Antonio Ubieto,
Juan Reglá, José María Jover, Carlos Seco.*
Barcelona: Teide, 1971.

---*La época del romanticismo (1808-1874)*.

I: Orígenes, Religión, Filosofía, Ciencia.
II: Las Letras. Las Artes. La Vida
cotidiana. Madrid, 1989.

JUTGLAR, Antoni.- *Els burgesos catalans*.

Barcelona: Norfeu, 1966. (Vivisecció; 1).

KAMEN, Henri.- *El Fénix Catalán: la obra*

renovadora de Narciso Feliu de la Peña.

"Estudis" (València), I (1972), pp. 185-
203.

LABORDE, Alexandre de.- *Viatge pintoresc i*

històric. Barcelona: Abadia de Montserrat,

1974-1975, 2 v. (Biblioteca Abat Oliba;
1).

LACOMBA, Juan Antonio.- *Historia Social de la
España del siglo XIX*. Madrid, 1972.

---*La crisis española de 1917*. Madrid: Ciencia
Nueva, 1970.

LLADONOSA, Manuel.- *Catalanisme i moviment
obrer: el CADCI entre 1903 i 1923*.
Montserrat: Publicacions Abadia, 1988.

LLATES SERRAT, Rossend.- *30 anys de vida
catalana*. Barcelona: Editorial Aedos,
1969. [Tall. Gráf. Agustí Nuñez].

LLOBET, Salvador.- *Una descripción geográfica
de Cataluña por José Aparici en el siglo
XVIII*. "Hispania" (Madrid), VI (1946), pp.
632-669.

**MADUELL, Àlvar.- 370 títols contra un mite:
edicions catalanes al primer terç del
segle XIX. Àlvar Maduell. "Arrel"
(Barcelona), núm. 8 (març-abril, 1984),
pp. 22-29: il.**

**MANCOMUNITAT DE CATALUNYA. L'obra realitzada
(1914-1923). Barcelona: Imp. Casa de
Caritat, 1923.**

**MANENT, Albert.- Josep M. de Casacuberta i
l'Editorial Barcino. Barcelona: Associació
d'Editors en Llengua Catalana, 1980.**

**MARAGALL, Jordi.- El balanç de la Universitat
autònoma. Barcelona: Nova Terra, 1969.**

**MARCO REVILLA, Joaquín.- La literatura europea
y norteamericana del romanticismo a
finales de siglo. En: Historia Universal,
vol. VIII (Europa y Norteamérica, siglo**

XIX). Barcelona: Salvat, 1980, pp. 319-337.

MARTÍNEZ CUADRADO, Miguel.-Elecciones y partidos políticos de España (1868-1931). Madrid: Taurus, 1969, 2 v. (Biblioteca Política Taurus; 13).

---La burguesía conservadora (1874-1931). Madrid: Alianza, 1973. (Historia de España Alfaguara, VI).

MARTÍNEZ FERRANDO, Jesús Ernest.- Aportación de datos acerca del Archivo Real de Barcelona y de sus archiveros durante los reinados de Juan II y Fernando el Católico. En: V CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA CORONA D'ARAGÓ. Saragossa, 1961, pp. 75-109.

MARTORELL i TRABAL, Francesc.- Manuscrits dels P. P. Caresmar Pasqual i Martí a la Biblioteca dels P. P. Franciscans de

Balaguer. "Estudis Universitaris
Catalans", XII (1927).

MASCARELL, Ferran.- *La història local.*
"L'Avenç" (Barcelona), núm. 55 (1982).

MASSÓ i TORRENTS, Jaume.- *Historiografia de
Catalunya en català durant l'època
nacional.* "Revue Hispanique", XV (1906),
pp. 486-613.

MASSOT i MUNTANER, Josep.- *L'Església catalana
al segle XX.* Barcelona: Curial, 1975

MATEU y LLOPIS, Felips.- *El "Viaje Literario"
del P. Villanueva y las Iglesias de
Cataluña.* Barcelona: Universidad de
Barcelona, Secretaría de publicaciones.
Imp. Elzeviriana y libr. Camí, S. A., 1947.

---*Los historiadores de la Corona de Aragón
bajo los Austrias.* Barcelona: Horta Imp.,

1944.

MAYAYO, Andreu.- *Història local i Història total. "La Història i els Joves Historiadors Catalans"*. Barcelona, 1986, pp. 33-54.

MENÉNDEZ Pelayo, Marcelino.- *Antología de Poetas Liricos castellanos*. Madrid, 1908.

MERCADER RIBA, Joan.- *Historia de la cultura española. El siglo XIX*. Barcelona: Seix y Barral, 1957.

---*Historiadors i erudits a Catalunya i a València en el segle XVIII: Caresmar i l'escola de les Avellanes: Mayans, el solitari d'Oliva*. Barcelona: Rafael Dalmau. 1966. (Episodis de la Història; 85).

---*La transformació dels municipis catalans en temps de Felip V*. Barcelona: Rafael Dalmau

[Rafael Salvà], 1963.

---Un igualadi del segle XVIII: Jaume Caresmar.

Igualada: Estudis Comarcals, 1947.

MIRALLES, Francesc.- *L'època de les
avantguardes 1917-1970*. Barcelona:
Edicions 62, 1983. (Història de l'art
català; vol. VIII).

MIRET i SANS, J.- *Estudis històrics Catalans*.
"Biblioteca d'Autors Catalans", núm. 305,
pp. 201-224.

MOLAS, Isidre.- *El sistema de partits politics a
Catalunya (1931-1936)*. Barcelona: Edicions
62, 1972. (Llibres a l'aoast; 103).

---*Lliga Catalana*. Barcelona: Edicions 62,
1972, 2 v.

MOLAS, Joaquim.- *Poesia catalana de la
Restauració: antologia catalana*.

Barcelona: Edicions 62, 1966.

---Poesia catalana romàntica: antologia
catalana. Barcelona: Edicions 62, 1965.

MONÉS, Jordi.- *El pensament escolar i la
renovació pedagògica a Catalunya, 1833-
1938.* Barcelona: La Magrana, 1977.

MONTOLIU, Manuel de.- *Capmany, humanista.* En:
*Homenaje a Capmany en el II centenario de
su nacimiento (1742-1942).* Barcelona:
Diputación Provincial, 1942.

---*La Renaixença i els Jocs Florals.* Verdaguer.
Barcelona: Alpha, 1962.

MORERA i LLAURADÓ, Emili.- *Geografia General de
Catalunya. Dirigida per Francesch Carreras
y Candi. Provincia de Tarragona per...*
Barcelona: Establiment Editorial de Albert
Martin, S. A., 1913-1918.

MOREU-REY, Enric.- El pensament il·lustrat a Catalunya per Enric Moreu-Rey. Barcelona: Edicions 62 [Tossal], 1966.

MUNTANYOLA, Ramon.- Vidal i Barraquer, cardenal de la pau. Montserrat: Publicacions Abadia, 1976.

NADAL i FARRERAS, Joaquim.- Els problemes de la història local. "L'Avenç" (Barcelona), núm. 2 (1977), pp. 15-17.

---La cultura catalana del renaixement a la decadència. En: Història de Catalunya / director Josep M. Salrach. Barcelona: Salvat, 1978, vol. IV.

NAVARRO, Ramon.- L'educació a Catalunya durant la Generalitat, 1931-1939. Barcelona: Edicions 62, 1979.

OLIVER BELLVEY, Jaume.- Bio-bibliografia de

Caresmar. "El Ateneo" (Igualada), 1893.

Igualada 1881.

Barcelona: Associació Catalanista
d'Excursions Científiques, 1887.

Igualada: 1927.

OLLÉ ROMEU, Josep Maria.- *El moviment obrer a Catalunya, 1840-1843: textos i documents /*
pròleg de Josep Benet. Barcelona: Nova
Terra, 1973. (El Sentit de la Història).

---*Les bullangues de Barcelona durant la*
Primera Guerra Carlina (1835-1837).
Tarragona: El Mèdol, 1993. (Fòrum; 4).

PABÓN, Jesús.- *Cambó.* Barcelona: Alpha, 1952-
1969, 3 v.

Vol. I: 1876-1918; 1952.

Vol. II: 1918-1930; 1969.

Vol. III: 1930-1947; 1969.

PALAU y DULCET, Antonio.- *Manual del librero*

hispanoamericano. Barcelona: A. Palau,
1948-1977, 28 v. Índice alfabético de
títulos-materias del Manual... / Agustín
Palau Claveras, 7 v.

PARPAL, J. A.; LLADÓ, J. M.- Ferran Valls i
Taberner: un polític per a la cultura
catalana. Barcelona: Ariel, 1970.

PATXOT i JUBERT, Rafael.- Guaitant enrera: adéu
a Catalunya: fulls de la vida d'un
octogenari. Gèneve: ed. Patxot, 1952.

PAYNE, Stanley G.- Ejército y sociedad en la
España liberal (1808-1936) / prólogo de
Ramón Salas Larrazabal. Madrid: Akal,
1977. (Manifiesto. Historia; 40).

PEDRALS, Xavier.- Els estudis d'àmbit local i
comarcal a Catalunya. "L'Avenç"
(Barcelona), núm. 90 (1986). Plecs

d'història Local, núm. 1.

PENSAMENT.- *El pensament econòmic català durant la República i la Guerra, 1931-1939 /*
Francesc Artal, Emili Gasch, Carme Massana, Francesc Roca. Barcelona: Edicions 62, 1977.

PI i ARIMON, Andreu Avel·lí.- *Barcelona antiga y moderna.* Barcelona, 1854.

PI de CABANYES, Oriol.- *La Renaixença.*
Barcelona: DOPESA, 1979.

PI y MARAGALL, Francisco.- *Las nacionalidades /*
introducción de Antonio Jutglar. Madrid: EDICUSA, 1973.

PIFERRER, Pau.- *Recuerdos y bellezas de España.*
Barcelona, 1839.

PIRALA, Antonio.- *Historia de la guerra civil y de los partidos liberal y carlista.*

Madrid: Mellado, 1868-1870, 7 v.

PITARCH, I.- *L'estructura del Parlament de Catalunya i les seves funcions politiques.*

Barcelona: Curial, 1977.

PLANES, Josep M.- *Si bruixes. "L'Avenç"*

(Barcelona), núm. 75 (1984), pp. 11-12.

POBLET, Josep M.- *Anselm Clavé a la seva època, 1824-1879.* Barcelona: DOPESA, 1973.

---*Catalunya 1833-1913: una panoràmica amb el teatre i els Jocs Florals.* Barcelona: Pòrtic, 1969. (Llibre de butxaca; 4).

---*Frederic Soler, Serafi Pitarra.* Barcelona: Aedos, 1967.

---*Prim militar, diplomàtic, polític, conspirador i home de govern.* Barcelona: Pòrtic, 1975.

PRATS, Llorenç; LLOPART, Dolors; PRAT, Joan.-
*La cultura popular a Catalunya: estudiosos e
instituciones, 1853-1981.* Barcelona: Serveis
de Cultura Popular, 1982.

PUELLES BENÍTEZ, M. de.- *Educación e ideología
en la España contemporánea (1767-1975).*
Barcelona, 1980.

---*Historia de la educación en España.*

II: *De las Cortes de Cádiz a la Revolución
de 1868.* Madrid, 1985.

PUIG i REIXACH, Miquel.- *Els congressos
universitaris catalans.* Barcelona:
Undarius, 1977.

PUIGVERT i SOLÀ, Joaquim M.- *Escola i Història
local: Algunes reflexions i aproximació
bibliogràfica.* "Aixa", núm. 1, Gubella:
Museu Etnològic del Montseny, 1987.

PUJADES, Gerónimo.- *Crónica Universal del*

**Principado de Cataluña... / Gerónimo
Pujades. Barcelona: Imp. José Torner,
1829-1832.**

Vols. 1-2, 3-4, 5, 6, 7, 8.

**Vol. 1-2: Desde la creación del mundo
hasta la muerte de Tito, emperador romano
en el año 83 era C.**

**Vol. 3-4: ... hasta la destrucción de la
Monarquía Goda en España... en 714.**

**Vol. 5: ... hasta el 801 de Cristo, y
restauración de Barcelona.**

Vol. 6: ... hasta el año 914 de Cristo.

**Vol. 7: Contiene los sucesos ocurridos en
Cataluña... hasta la muerte de Berenguer
I, el viejo.**

**Vol. 8: ... hasta la muerte de Ramon
Berenguer IV...**

**PUJOL i CANELLES, Miquel.- Aportació a la
biografia de Jeroni Pujades: una
biblioteca particular de començaments del**

segle XVII. "Annals de l'Institut
d'Estudis Empordanesos" (Figueres), núm.
18 (1985), pp. 97-247.

PUY, Josep.- *La història local: el grup
d'estudis històrics de Terrassa. "L'Avenç"*
(Barcelona), núm. 49 (1982).

RÀFOLS, J. F.- *Diccionario Biográfico de
Artistas de Catalunya desde la época
romana hasta nuestros días. Barcelona:*
Millà, 1951-1954, 3 v.

REGLÀ i CAMPISTOL, Joan.- *Historiografia
catalana. "Un segle de vida catalana".*
Barcelona, 1961, 2 v.

RIBAS i MASSANA, Albert.- *La Universitat
Autònoma de Barcelona, 1933-1939.*
Barcelona: Edicions 62, 1976.

RIBÓ, José Joaquín.- *Estudios biográficos del ex-ministro de Ultramar Excmo. Sr. D. Víctor Balaguer*. Madrid, 1876.

RIERA i TUÈBOLS, Santiago.- *Sintesi d'història de la ciència catalana*. Barcelona: La Magrana, 1983. (La Magrana; 26).

RIQUER, Borja de.- *El franquisme i la transició democràtica (1939-1968)* / per Borja de Riquer i Joan B. Culla; pròleg de Pierre Vilar. Barcelona: Edicions 62, 1989. (Història de Catalunya / director Pierre Vilar; coordinador Josep Termes; VII).

---*Lliga Regionalista: La burgesia catalana i el nacionalisme, 1898-1904*. Barcelona: Edicions 62; 1977.

RIQUER, Martí de; COMAS, Antoni.- *Historia de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel, 1964-1972.

★

ROIG i ROSICH, Josep M.- *La Dictadura de Primo Rivera a Catalunya: un assaig de repressió cultural / pròleg de Josep Benet.*

Montserrat: Publicacions Abadia, 1992.

(Biblioteca Abat Oliba; 107).

---*L'Estatut de Catalunya a les Corts*

Constituents (1932). Barcelona: Curial,

1978.

ROVIRA i VIRGILI, Antoni.- *La gran pietat de la nostra Història.* "Revista de Catalunya"

(Barcelona), núm. 6 (1924), pp. 537-546.

---*Prat de la Riba / pròleg i selecció d'Isidre*

Molas. Barcelona: Edicions 62, 1968.

RUBIÓ CABEZA, Manuel.- *Crònica de la Dictadura.*

Barcelona: Nauta, 1974.

RUBIÓ i BALAGUER, Jordi.- *Fernando Valls*

Taberner. Barcelona: Imp. Casa Prov.

Caridad, 1967.

---*Il·lustració i Renaixença* / Jordi Rubió i Balaguer; pròleg de Joaquim Molas.
Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989. (Obres de Jordi Rubió i Balaguer; VIII).

---*La cultura catalana del Renaixement a la Decadència*. Barcelona: Edicions 62, 1964.

RUBIÓ i LLUCH, A.- *La escuela histórica catalana*. Barcelona, 1913.

SALADRIGAS, Robert.- *L'Escola del Mar i la renovació pedagògica a Catalunya: converses amb Pere Vergés*. Barcelona: Edicions 62, 1973.

SALES, Núria.- *Bruixes per exemple*. "L'Avenç" (Barcelona), núm. 72 (1984), pp. 7-8.

---*Una impossible bibliografia rossellonesa?* "L'Avenç" (Barcelona), núm. 129 (1989),

pp. 58-59.

SALLÉS, Anna.- *Esquerra Republicana de Catalunya*. Barcelona, 1976.

SANABRE, Josep.- *Arxiu de la catedral de Barcelona*. Barcelona, 1948.

SÁNCHEZ MONTERO, R.- *Bibliografía de la Revolución de 1868*. "Revista Atlántida", tom. VII (1968), pp. 27-31.

SÁNCHEZ REAL, José.- *Critica bibliográfica de Tarragona*. Tarragona, 1954, 1956, 1957. Es tirada aparte de "Boletín Arqueológico de Tarragona". Año LIII-LIV, 1953-1954. Año LVI, 1956. Año LVII, 1957.

SANS PUIG, José M.- *El partido republicano democrático federal en Barcelona, durante la Revolución de 1868 (1868-1869)*.

Barcelona: Facultat de Filosofia i Lletres
de la Universitat de Barcelona, 1972. Tesi
de licenciatura.

"SERRA D'OR".- (Juliol 1971). Monogràfic a
Ferran Soldevila i Zubiburu.

SERRA, Eva.- Pròleg. En: *Una parròquia catalana
del segle XVIII a través de la seva
consulta* / Joaquim M. Puigvert. Barcelona,
1986.

---*Una aproximació a la historiografia
catalana. Els antecedents.* "Revista de
Catalunya" (Barcelona), núm. 26 (1989),
pp. 29-46.

SERRA RÀFOLS, Elies.- *La introducció del
castellà com a llengua d'ensenyament.* En:
"Estudis Romànics", XII (1936-1968), pp.
19-28.

SIMÓN SEGURA, Francisco.- *La Desamortización española del siglo XIX*. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales, 1973.

SOBREQUÉS i CALLICÓ, Jaume.- Pròleg a *Història de Catalunya* / Antoni Rovira i Virgili. Bilbao: La Gran Enciclopedia Vasca, 1972. Vol. I, pp. 9-66. Reproducció facsímil de la primera edició realitzada entre 1922 i 1934.

---*La producció erudita al Principat I. Regió I Barcelona*. "Serra d'Or" (octubre 1974), pp. 69-71.

---*La producció erudita al Principat II. Regió II Girona*. "Serra d'Or" (juliol 1975), pp. 31-33.

SOL, Romà; TORRES, Carne.- *Lleida en el temps de la Mancomunitat de Catalunya (1913-1924)*. Lleida: Virgili i Pagès, 1989.

SOLÀ i DACHS, Lluís.- *Història dels diaris en català: Barcelona, 1879-1976.* Barcelona: EDHASA, 1978.

SOLÀ i GUSSINYER, Pere.- *Els ateneus obrers i la cultura popular a Catalunya (1900-1939).* Barcelona: La Magrana, 1978.

SOLDEVILA ZUBIBURU, Carles.- *La nostra gent: Rovira i Virgili.* Barcelona, 1925.

SOLDEVILA ZUBIBURU, Ferran.- *Barcelona sense Universitat i la restauració de la Universitat de Barcelona (1714-1837).* Barcelona: Facultat de Filosofia i Lletres i Pedagogia de la Universitat de Barcelona, 1938. (Monografies històriques, IV).

---*Un segle de vida catalana. 1814-1930 /*
[Dirigida per Ferran Soldevila].
Barcelona: Editorial Alcides [Ariel S.

A.], 1961, 2 v.

SOLE-TURA, Jordi.- *Catalanisme i revolució
burgesa: la síntesi de Prat de la Riba.*
Barcelona: Edicions 62, 1967. (Llibres a
l'abast; 47).

SÒRIA i RÀFOLS, Ramon.- *La cuestión religiosa
en las Cortes Constituyentes de 1869.*
Barcelona: Facultat de Filosofia i Lletres
de la Universitat de Barcelona, 1972, 2 v.
Tesi de licenciatura.

SURROCA, J.- *Bibliografia de Torroella.* Girona,
1983.

TARRADAS, Ignasi.- *Reflexions sobre la forma de
relacionar la història local i la història
general.* III Jornades d'Estudis Històrics
Locals. Ciutat de Mallorca, 1983.

TATE, Robert B.- *Joan Margarit i Pau, cardenal i bisbe de Girona*. Barcelona: Curia, 1976.

TERMENS, M.- *Bibliografia de la comarca de l'Anoia*. Barcelona, 1985.

TERMES, Josep.- *Anarquismo y sindicalismo en España. La Primera Internacional (1864-1881)*. Barcelona: Ariel, 1971.

---*De la revolució de setembre a la fi de la Guerra Civil (1868-1939)*. Barcelona: Edicions 62, 1987. (Història de Catalunya / dirigida per Pierre Vilar; VI).

TIFRNO GALVÁN, Enrique.- *Leyes políticas españolas fundamentales*. Madrid: Tecnos, 1972.

TORRENT, Joan.- *La prensa de Barcelona (1641-1967)*. Barcelona: Ed. Bruquera, 1969.

(Quaderns de cultura; 54).

TORRENT, Joan; TESIS, Rafael.- *Història de la
Premsa Catalana*. Barcelona: Ed. Bruguera,
1966, 2 v.
Vol. I: *Premsa catalana del s. XIX al
1965*: Barcelona.
Vol. II: *Premsa catalana comarcal i altres
països*.

TORRES AMAT, Félix.- *Memorias para ayudar a
formar un diccionario critico de los
escritores catalanes y dar alguna idea de
la antigua y moderna literatura de
Cataluña*. Barcelona: Imp. de J. Verdaguer,
1836.

TUÑÓN de LARA, Manuel.- *La España del siglo XIX
(1808-1914)*. París: Librería Española,
1971. (Club del Libro Español).
---*La España del siglo XX*. Barcelona: Laia,

1974, 3 v.

Vol. I: *La quiebra de una forma de Estado*
(1898/1931).

Vol. II: *De la Segunda República a la*
Guerra Civil
(1931/1936).

Vol. III: *La Guerra Civil (1936/1939)*.

---*Medio siglo de cultura española (1885-1936)*.

Madrid: Tecnos, 1973.

UBACH i SOLER, Tomàs M.- *El ferrocarril: la*
xarxa catalana. Barcelona: Ketres, 1984.
(Ventall; 3).

VALLS i TABERNER, Ferran.- *Obres selectes*.
Madrid: Barcelona, 1952-1954, 2 v.

VAYREDA, Marià.- *Records de la darrera*
carlinada. Barcelona: Selecta, 1950.

VENTALLÓ, Joaquim.- *Los intelectuales*

castellanos y Cataluña: tres fechas
históricas: 1924, 1927, 1930. Barcelona:
Galba, 1976.

VERGES, Oriol.- *La Primera Internacional en las
Cortes de 1871*. Barcelona: Cátedra de
Historia General de España, 1964.

VICENS i VIVES, Jaume.- *Cataluña en el siglo XIX*
/ prólogo de E. Giralt y Raventós. Madrid:
Ed. Rialp [Gráf. Nebrija], 1961.
(Biblioteca del Pensamiento Actual; 102).

---*Industrials i politics del segle XIX* / per
Jaume Vicens i Vives, Montserrat Llorens.
Barcelona: Vicens-Vives, 1961. (Biografies
Catalanes; XI).

VILA, Marc-Aureli.- *Les comarques de Catalunya:*
Notes geohistòriques. Barcelona:
Publicacions de la Generalitat, 1983.
(Població i Territori; 3).

VILALLONGA, Mariàngela.- Introducció a: PAU,
Jeroni.- Obres. Barcelona, 1986.

VILAR, Pierre.- Capmany i el naixement del
mètode històric. En: Assaigs sobre la
Catalunya del segle XVIII. Barcelona:
Curial, 1973.

VILLANUEVA i ASTENGO, Jaume.- Viaje literario a
las iglesias de España. Barcelona, 1803-
1852, vols. V-XX.

VINDEL, Francisco.- Manual gráfico-descriptivo
del bibliófilo hispano-americano (1475-
1850) / prólogo de Pedro Sainz Rodríguez.
Madrid: [Imp. Góngora], 1930, tomo I.

ZURITA, Jeronimo.- Anales de la Corona de
Aragón. 1562.

INDEX
=====

1. PRESENTACIÓ	9
2. INTRODUCCIÓ	27
2.1 La problemàtica interpretativa	29
2.2 La delimitació temàtica	59
3. LES GRANS COORDENADES HISTÒRIQUES	69
3.1 La monarquia isabelina	71
3.2 El Sexenni revolucionari	93
3.3 La Restauració alfonsina	111
3.4 La Mancomunitat de Catalunya	131
3.5 La Dictadura de Primo de Rivera	153
3.6 La Generalitat republicana	181
4. EL CONTEXT IDEOLÒGIC I CULTURAL	201
4.1 El Romanticisme	203
4.2 La Renaixença	229
4.3 El Modernisme	253
4.4 El Noucentisme	279
4.5 Els avantguardismes	299
4.6 Les ideologies socialistes	321

5. L'ÀMBIT HISTORIOGRÀFIC	341
5.1 ELS ANTECEDENTS HISTORIOGRÀFICS	343
5.1.1 Les obres històriques dels segles	
XVI i XVII	345
5.1.2 La Història durant la Il·lustració ..	371
5.2 LES HISTÒRIES GENERALS DE CATALUNYA	391
5.2.1 <i>Historia de Cataluña y de la Corona</i>	
<i>de Aragón (1860-1863)</i>	393
5.2.2 <i>Historia critica (civil y eclesiástica)</i>	
<i>de Cataluña (1876-1878)</i>	409
5.2.3 <i>Història de Catalunya (1887-1889) ...</i>	421
5.2.4 <i>Geografia General de Catalunya (1913-</i>	
<i>1918)</i>	433
5.2.5 <i>Història de Catalunya (1922-1923) ...</i>	445
5.2.6 <i>Història Nacional de Catalunya (1922-</i>	
<i>1934)</i>	457
5.2.7 <i>Història de Catalunya (1934-1935) ...</i>	473
6. UNA ANÀLISI DE LES HISTÒRIES LOCALS	491

7. A MANERA DE CONCLUSIÓ	509
8. DOCUMENTACIÓ I BIBLIOGRAFIA	523
8.1 Centres arxivístics i bibliotecaris	525
8.2 Històries Locals de l'època	531
8.3 Bibliografia contemporània (1936-1993) d·Històries Locals	601
8.4 Bibliografia general consultada	657